

310353

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 11-వ తేది సోమవారము

No. 136

సంపుటము ౯

దుండుభినాయకం వత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళి పంచమి ౩.

సంచిక ౧౩౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బహిష్కరించినది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతతత్వమాదినిగల మాయమందుగాదు. నకలమందులవలన మోసముగలుగను. పంచభాషాల్లోని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేతమునందంతటను పెరిగినవి.

అమృతాంజనము డి. పో, జొంబాయి లేక, నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ది తాడివత్రి హిందూ స్పిన్నింగ్ అండ్ వీవింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ తాడివత్రి

1913-వ సం॥ ఇండియన్ కంపెనీ ఆఫ్ నాన్ సెరియస్ రిజర్వర్స్ లెమిటెడ్.

మూలధనము. రూ 50000.

(300)

వాటా 1-కి రూ 10 వంతున 5000 వాటాలుగా విభజింపబడినది.

వాటా 1-కి రూ 5 లు దరఖాస్తుతోను 5 రూ లు దరఖాస్తు మంజూరైతపుడును చెల్లించవలెను.

చైర్మన్:—1. మ.రా.రా.శ్రీ, కాళిదాసుని వాక్యరూపు పంతులుగారు, భూస్వాములు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రావీణ్యము, మద్రాసు.

ప్రాసెక్యూటర్.

2. జ.జా.రి. బాబుగారు, జి.జి.ఎ. మన్యం, భూస్వాములు, జిన్నింగ్ ఫ్యాక్టరీ భామయ్య, తాడివత్రి.

3. ఏ. భీమరావుగారు, భూస్వాములు, చూచివ్యాపారము, ఆదవాని, తమ్మిరెడ్డి కంపెనీ భోగములు, ఆదవాని.

4. గొండ్రి లక్ష్మయ్యశెట్టిగారు, జి.జి.ఎ. మన్యం, భూస్వాములు, తాడివత్రి.

5. వడ్లమన్నాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు, యల్. టి. యం. భూస్వాములు, టెక్స్టైల్ ఎక్స్ పర్ట్, కేక్ గవర్నమెంట్ వీవింగ్ ఆఫీసులు, తాడివత్రి.

6. యిలూరి యల్లయ్యశెట్టిగారు మన్యం, పంచాయితీ.

7. కల్లం మునెయ్యశెట్టిగారు, భూస్వాములు, వ్యాపారము, జిన్నింగ్ ఫ్యాక్టరీ భామయ్య, కొండాపురం.

8. సి. యల్. కృష్ణమాచార్యులుగారు, ఆగ్రహారములు, ప్రొద్దుటూరు.

9. బదివహళ తమ్మిరెడ్డిగారు, ఆగ్రహారములు, బదివహళ.

మేనేజర్ చైర్మన్:—వడ్లమన్నాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు, యల్. టి. యం. టెక్స్టైల్ ఎక్స్ పర్ట్.

వ్యాంజ్యము:—1. ది యిండియన్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్, మద్రాసు.

2. ది తాడివత్రి కం-ఆఫ్-కామర్స్ & ఇండస్ట్రీస్, తాడివత్రి.

ఆడిటర్:—జి. నాసింహులుగారు ఎఫ్. ఎ. ఎ. టెక్స్ ట్రస్ట్, 607 లింగ్ శెట్టిగారు, మద్రాసు

రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసు:—తాడివత్రి, ఆంధ్రప్రదేశ్ కలెక్టరేట్, మద్రాసు.

హిందూ కేసులో యంత్రముల సహజములేక నడువలేక కరుణకల్పన మన్యం కల్లం చేరాలముల చేయ్యములకల్లం తయారగు నూలు బట్టలు ఈ కేసు ప్రజలకు కావలసిన సెలక్షన్ లో 100 కి 40 వంతుకన్న ఎక్కువగా తయారు కావలసిన ఈ కేసు ప్రజలకు కావలసిన బట్టలకు ఇతరకేసులములైన ఆధారపడినవి నీవ సంగతి అందరికీ తెలియజేయవలెను. ఇట్లే కేసు కేసులను వృద్ధిపరిచి కేసులకు కావలసిన బట్టలను యా కేసులోనే తయారుచేసిన బట్టలకు ఎక్కువగా నీవో యంతుననిచ్చి లాభకర మైనదనిచ్చి కేసులలో ఆ కేసులలో ముఖ్యముగా యున్నది. కాబట్టి ప్రస్తుత కాలములో 2000 కేసులములు 200 చేయ్యములు నడవించే లములలో యా వృద్ధిపరిచిన ప్రత్యాధికారిన భావింపబడుచున్న ప్రక్కల గ్రామా ములలోను యింకా కలయిన యింకా స్థలములలోను నెలకొన్న చేయ్యములకు కావలసిన వృద్ధిపరిచిన బట్టలను తయారు చేయవలెను ఈ కంపెనీవారు తయారుచేసి యాకంపెనీ సాపించిన యింతకును యాకంపెనీ డియూక్టర్ల సహకారమున 2500 వాటాలుగా చాలాకొను మంజూరైతే ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము యొక్క క్రెడిట్ యావలలో ప్రతిష్ఠించెదనట్టి యింకొక ప్రభుత్వము యొక్కములలోయండి తెలుగు బట్టలన్నిటిలో చరిత్రకర మహావీర్య వడ్లమన్నాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు సహాయముతో పనులు నిర్వహింపబడును. ఈ కంపెనీలో వాటావాళ్లు కాబోవువారు క్షోభడి నిపులమయిన ప్రొద్దుటూరు కలెక్టరేట్లో సాకాలకు కంపెనీవారికి (వాటి కేసులయి కొనుగో, ఈ కేసులయిన వాటాలు కొనుగోతు నువ్వధము. క్షోభడగుడు.

వడ్లమన్నాటి హనుమంతరావు

మద్రాసు, టెక్స్ ట్రస్ట్.

సరస్వతీ వాచక పుస్తకములు

భారతీ రాఘవేంద్రరావు పంతులుగారి ప్రణీతము.

(255)

ఈ వాచకములు Text Book Committee వారిచే ఆమోదింపబడి 1921 సం॥ జూన్ 22 తేది నాటికి ప్రచురింపబడినవి. వెంటనే మేము మామిత్రుల నలహా వై స శ్రీ డైరెక్టరు వారి Proceedings R. C. No. 1227/19 Dated 11-7-19 ప్రకారము Co-operative Societies and Industries ను గురించి పాఠములు వ్రాయించి వెనుకటి పాఠములలో జేర్చి ప్రచురించెదమి. అప్పటినుండియు మా చిన్ని వాచకములు సర్వజనాదరణమును బడసి, దినాదినాభివృద్ధి నొందుచుండ మా మిత్రులీ పాఠములు Text Book Committee వారిచే ఆమోదింపబడినవి గానయు 1922 కొన్ని పాఠములు మెచ్చుగా నున్నవనియు శ్రీ డైరెక్టరువారికి తెలియపరచి మా పుస్తకములలో తనివోని నిండాలోపణము చేయుచు, చాలమంది విద్యార్థి కారులకు తెలియజేసిరి.

గుణగ్రహణపారీక్ష లైన శ్రీ డైరెక్టరువారు మేము చేర్చిన పాఠములను ఆమోదించుచు Special Case గామాకు Proceedings R. C. No. 185 E 21-30-5-22 తేదిని పంపియున్నారు. కావున విద్యార్థి కారులకును ఉపాధ్యాయులకును మేము విన్నవించుకొనున దేవునగా నిండాలోపణముచేయు మా మిత్రులమాటవిని మా సరస్వతీవాచకములపై కినుక బూనుక అనేక నూతనవిషయములతో ప్రచురింపబడిన మా చిన్ని పుస్తకములను వాడుకలోనికి తెచ్చుభారము మీయది. కావున తగురీతిని మాకు ప్రోత్సాహమొసంగ గలందులకు కోరుచున్నాము. అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి ప్రకాశకుడు.

పుస్తకములు కలయువారు:— గోదావరీబుక్స్ డిపో, రాజమండ్రి అని వ్రాసిన బడులుగలవు.

N. B. మావద్ద ఎలిమెంటరీ విద్యార్థులకు పఠయింపగల అన్నిరకముల స్కూలుపుస్తకములు స్టేషనరీ సామానులు, నాణకములు, నవలలు వగైరా అన్నియు దొరుకును.

బహుమతి నొసంగుటకు

తగిన మేలురకం వెండితో
తయారు చేయబడిన

వెండిగిన్నెలు, వెండి లేక సవరము బంగారుతో చేయబడిన పతకములు (MEDALS)

సిద్ధముగా నున్నవి. నెలసరసము బహు నాణ్యముగా నుండును. ఒకసారి మావద్ద సామాను తెప్పించు కొనిన మా నాణ్యము మీకు తెలియును. పలు రకముల నగలు, ఉంగరములు, గొనులు, పతకములు గలిగినట్టి మా క్యాటలాగు కావలసిన యినాముగా పంపజేయును.

కప్ లేక గిన్నె నెల రూ. 15 0-0 లు
బంగారు పతకములు ధర 1-కి రూ. 12/లు
వెండిపతకములు ధర 1-కి రూ. 2-0-0 లు
అంతకుపైన యుండును.

ది యిండియన్ జ్యూయెలరీమార్ట్, నగర్తవేట, బెంగుళూరు సిటీ.

త్వరపడుడు.

నెల సులభము.

ఫల మధికము.

శ్రీ ఆంజనేయ వైద్యశాలవారి సుప్రసిద్ధ ఔషధములు

శ్రీ జిల్లాబోర్డువారి బహుమానము పొందుచున్నది

129 రకముల ఔషధములున్నవి

(91) బోడకాలు సంహారిణి:—ఎంతకాలమునుండియున్న శీషకోగము నైనను వారమురోజులలో గుణము కనబరచి. కాళ్లుపాదములు, నీరు హరించుటయుగాక పగిలిన పాదములు సహజస్వస్థులై కమలములవలె ప్రకాశింపను.

15 రో. రు 4-8-0 వారమునకు రు 2-8-0.

(40) నిఖిల వ్యాధిని త్రేణ కంకిరము. చిట్టఫిరంగి, పల్లిక, బగ్గెలోనగు సవాయిలున్న, కీళ్లనొప్పులు, నల్లని పొడలు, మూలవ్యాధి, పొండుపు, సవామేహములు, మేహములు, మేహవ్రణములు, శుక్లశస్త్రము మొదలు అన్ని వ్యాధులను వారమురోజులలో నివారణజేసి బలము, శరీరకాంతి, రక్తవృద్ధి, పీర్వస్థంబన కలిగించును. ఇచ్చాపత్త్యం.

నెల రో. రు 8-0-0, 15 రో. రు 2-4-0.

(90) సర్వవిధ శగరోగంబనిలేహము. జీర్ణించిన పత్తి, తిలుపు, ఎరుపు, నలుపు లోనగు యేరంగు కగ్గనైనను, మూత్రము స్వల్పముగాని, బొట్టుబొట్టుగాని పడుట, యీ గుణములన్నియు తగ్గి రక్తవృద్ధి చేయును. 3 ఫ్రూటలలో గుణము కనిపించును. ఇచ్చాపత్త్యం.

డబ్బీ రు 1-4-0.

(48) మహావ్రణపాడిరసము (అను అష్టదశ జ్వరోగసంహారిణి) నెల రో. 5-0-0. 15 రో. 2-12-0. సవామేహములు, పొడలు, మచ్చలు, కాళ్లు, చేతివ్రళ్లు, పెదవులు, ముక్కు, వగైరాలు లావై ఎర్రబారి సదా తిమ్మెరలుగా నుండుట, మేహనీరు, అంకిర్రణములు వగైరాలుకు పరహాసధను.

(27) శ్రీరామాస్త్రయోగము నెల రో. రు 8-0-0, 15 రో. రు 4-0-0 కఫములు, శ్వాసకాసులు, దగ్గు, కగర్లు, తిబ్బసము, నెల శ్లేష్మవ్యాధులకు బ్రహ్మస్త్రము, 3 ఫ్రూటలలోకఫమును హరించి నెలరోజులలో పూర్తి నివారణనిచ్చును. గోపాలపురం, కొత్తపేటపొట్టు.

(గోదావరీజిల్లా)

కె. వి. ఆచారి,
ఆయుర్వేద యూనానీ డాక్టరు.

K. V. Achari
Ayurveda unani Doctor.

హిందీ ప్రచారము

మిట్టదొడ్డి రాజా నరసింగరావుగారికి ప్రత్యుత్తరము

నేను “ఒకరు” అనుపేరుతో 28-8-22 తేదీని హిందీ ప్రచారశ్రమము రాజమహేంద్రవరము అను స్థితి కక్రింద నే నొక వ్యాసమును వ్రాసి, కడపటి రెండు వాక్యములు తిమిశ్రాంతికుటు తిమిశ్రవారకు హరిహర శర్మగా దున్నట్లు ఆంధ్రదేశము నకు ఆంధ్రులందైన సంతోషకరమని వ్రాసియుంటిని.

నేను వ్రాయవలసిన విషయమునుగూర్చి చాల వ్రాసి చివర వైవిధ్యముగా వ్రాసితిని. హరిహర శర్మగారితోపాటు చదివిన బంధు ప్రచారకులకు అంజనేయులుగారు లేరా? పిరర్లు లుకారా?

మద్రాసు హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనముండి ఆంధ్ర హిందీ సాహిత్య సమ్మేళన ఎదురు విభజింపబడినది? దీనివల్ల ఆంధ్రుల కేమిలాభము? ఇట్టి లాభములేని పనులెందుకు చేయరెవరు. ఇట్టి కార్యాయములు ప్రజాప్రాంతమునకు గలవా? లేనిచో మద్రాసు కార్యాలయము కేంద్ర కార్యాలయము మెట్లుగ యీ కార్యాలయమునకు మేనేజ రెవరు?

ఆంధ్రదేశమున హిందీ ప్రచారము వృద్ధిచేయవలయు నను తలుపుతో ఆంధ్రరాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘమువారు మేమురూ యిల విరాళ మొసగిరి. ఆధనముతో 18 నుండి విద్యార్థులకు ఒక్కొక్కరికి నెల 1 కి రు 14 రులు యిచ్చి ఆసమానములు హిందీభాష కడుదీక్షతో శేర్చించిరి.

ఏప్రిలు నెలలో పరీక్ష జరిగెను ఆపరీక్షయందు ముగ్గురికీ హాత్రము 25 మార్కులు వచ్చినవి. మిగిలిన వారందరు 40 మార్కులకు ఎక్కువ పొందిరి. అందుచే మాకు విద్యార్థి దళ పోయి వుద్యోగదళ లభించునని ఆభిలాషతో నుండిమిగాని అట్టి దళ ప్రస్తుత ఆంధ్ర హిందీ సాహిత్య సమ్మేళన కార్యాలయ మే నేజరువారకు శ్రీయుతి రాంభోనుగారి ప్రియ శిష్యులగు వెంకట సుబ్బయ్యగారికి మాత్రము లభించినది.

మిగతా విద్యార్థుల సెప్టెంబరులో పరీక్ష చేయనిది ప్రచారకులగా పంపమని యింటి కంపిరి. ఇదేటి న్యాయము?

రాష్ట్రీయసంఘ మొసగినది ప్రజలసామ్యకాదా? యీ సామ్యము విద్యార్థులకిచ్చి వారిచే దేశసేవ ఏమి చేయించుచున్నార? విద్యార్థు లేమైనారు? విద్యార్థులకు మేము యిచ్చిన రిజిస్టరు నోటీసుకు మే నేజరు గారేమి కలవచ్చిరి? మే నేజరు గారిచే నీయబడిన జవాబుకు చూచుకొని ప్రచారక పరీక్షకొరకైన నేదయిండుట కదకాళము గలదా? తన ధర్మమును నెఱవేర్చు కలెనని పట్టుదల గలవారు సమ్మేళన సంబంధము కోరుడురా?

భారతదేశము లిప్పు డెట్టి స్థితియందున్నార? ఇట్టి దరి ద్రస్థితిలో ఎవరు సమ్మేళనవారి పరీక్షకు స్వాతి వాడు ముచ్చి పదిష్టకలె నోరు తెరచుకొని అయిదునెలలు యింట కూర్చుండురు? విద్యార్థు లెంత వీరస్థితిలో యుండిరి. వారికి తిరిగి యింటికిపోవుటకు రైలుఖర్చులు దొరికినవా? ఇట్టిస్థితిలో వీరికి అన్న మెచ్చట దొరుకును?

ఇంతటి అన్యాయకార్యము చే నుటకు కారణమెద్ది? ప్రజలకుగలిగిన యీ నెయి-లిప్యముల నప్తమునకు హిందీ ప్రచార కార్యాలయము వార? లేక రాష్ట్రీయ సంఘమువారా? బాధ్యులు?

వాసభాధ్యాయులకు నానలహా ఏమనిన వనము ఒక్కొక్కరు రు 90-0-0 లు ప్రజలసామ్యము తినియున్నాము. తొత్తుబుణుణుము క్షీణిత గ్రామములు వెంట తిరిగి ఆపసం మైచోట కొద్ది జీతమునే తినుటకు హిందీ ప్రచారము చేయుడనియు సమ్మేళనతో సంబంధము వుండుకోవలదనియు, భాషాభివృద్ధిని చూపి వేతనాభివృద్ధిని కోరుదనియు, వేతనము వృద్ధికానవో ప్రస్తుతము యిచ్చెడు జీతము తలిదండ్రులకు పంపి మాతాపితల బుణము తీర్చుకొనుచు, ఏకాదశశతము నవలంబించి కడుశ్రద్ధతో ప్రచారము చేయుడనియు మెచ్చించుచున్నాను.

ఇదిట్లు ఎదురు జరిగినదని కనుగొనువారులేరా? కావున సమ్మేళనవారితో సంబంధములేక హిందీ ప్రచారముచేసి మన బుణమును తీర్చుకొనుట మన ముఖ్యధర్మమై యున్నది.

ప్రచారకులు యొకయూరిలో ప్రచారము చేయవలయు నేగాని కొంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘములకు తరుచుసభలు చేయ నవసరములేదు. నె 1 కి ఒకసభ చేసినను రాకపోకలకు 7 రోజు లైనను ప్రచారము పాడగును. కావున సమ్మేళనవారు అనవునరపు సభల చేయవలదని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇందుకు 29,30,31 తేదీలయందు జరిగిన సభలన్నా 28 వ తేదీ జరుగుచున్న సభలే ప్రమాణములు.

గంపలగూడెం } సింగరాజు మంత్రిమూర్తి.
6-9-22. }

వృత్తాంతలేఖలు

బె జె వా ద

(స్వకీయ విలేఖరినుండి)

మ్యూనిసిపాలిటీ

మా మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు 28కి నాలుగు మాసముల యెక్కువ. కాని ఇంకను పాతకాన్సిలర్ల రేటు పేయర్ల సామ్యము ఖర్చు పెట్టుచున్నారు.

మా పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగారు

మా కర్మిల్ ఇన్స్పెక్టరుగారిమీద ఏదీయో అప్రీరాగా దానినిగూచించి పోలీసు సూపర్వైజరుగారు విచారణ చేయుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డు

ప్రెసిడెంటు పదవికి కొత్తందరిగిరిని ఎన్నుకొనినది కాస్త్రుసమృద్ధిముగ లేదు గాన సదత్తు ఎన్నికకు రద్దుపరిచించ కలయు నని కలెక్టరుగారు వ్యాజ్యము జరుగుచున్నది. సర్కారు హాజరును భోజనము పెట్టకుండుట నేరముకాదు.

నూజివీడుతాలూకా అకిరిపల్లె అను గ్రామములో 12 మంది శాకాహారకేటర్లు సర్కారుశాకర్లకు అన్నము ఇల్లు దొంగిలించుచున్నారని, కలెక్టరుగారు వాడను ఇచ్చి పెట్టెట్టినదియు యువరాజుగారు వచ్చిన రోజున వార్డులో జుఫునటుల బోధించిరనియు అందుకలన వారిని 110 పెక్టెక్ క్రింద చార్జీ చేసి నూజివీడు పోలీసువారు బెజవాడ జాయింటు మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో కేసు పెట్టిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించి కేసును కోర్ట్లో వేసిరి. సంఘటనామూలము సర్కారు హాజరు అన్నము పెట్టకుండుట, మీటింగులు చేయుట మున్నగునవి నేరములు కావు అనిరి. ఈ నెక్స్టును బంకపోటుదాడుల వైసను, బొంగల మీదను ప్రయోగించనగును గాని రాజకీయ అంధోళనావరణము మీద ఇదివరలో ఈ నెక్స్టున క్రింద కేసు చేసేయిందని లేదని తీర్పులో వ్రాసిరి.

ర్యాలి పంచాయతీ కేసు

(స్వకీయ విలేఖరినుండి)

రాజమండ్రి, పెద్దెంబరు 7:—ర్యాలి పంచాయతీ కేసులో విధింపబడిన శిక్షను చెల్లించు కేసు పంపిన తంతిలో కొంచెము పొంపాటు కలదు. శిక్షావివరముల నిట్లవాయుచున్నాను.

1. పెన్సెల్వే వెంకటనరసింహరాజుగారు (పంచాయతీ సుఘాధ్యక్షుడు)
2. విన్నకోట వెంకటరత్నంగారు (పంచాయతీ కార్యదర్శి) వీరిరువురుకు చెరియొక 4 మాసములు కఠినశిక్షయును 60 రూపాయల జరిమానాయును విధించిరి. జరిమానాను చెల్లించనిచో మరెయొక రెండు నెలలు కఠినశిక్ష యనుభవించవలెను.
3. నామన బాపన్నగారు (రాజీలు తాలూకా కాంగ్రెసు సుఘాధ్యక్షుడు).
4. కల్యాణరాజు రామగోపాల కృష్ణారాజుగారు (నేనాని, ఫిరకాకాంతినేన).
5. వత్సవాయి శోభనాద్రిరాజుగారు వీరు ముగ్గురుకు చెరియొక 3 నెలలు కఠినశిక్షయును 50 లు జరిమానాయును విధించిరి. జరిమానా చెల్లించనిచో మరెయొక నెల కఠినశిక్ష ఆరవ ముద్రాయును నాగేశ్వరరావుగారు తుమాపణచెప్పి రు 100 ల జరిమానాను చెల్లించుటచే వదలివేయబడిరి.

మొదటి విరుగురు దేశభక్తులును జరిమానాను చెల్లించుటకు నిరాకరించిరి. వారికందఱు తాలూకాయంతట అఖండ పలుకుబడి కలదు. 4వ లేదీ సోమవారం తీర్పుచెప్పిరి. ఆరాత్రి వారికి భోజనము పెట్టక చేదుగానున్న అటుకులు మాత్రము పెట్టివారు. మంగళవారం ఉదయమునూడ భోజనము పెట్టకుండా కాఫీనిప్పుపోసి నడిపింపవలెనని యను కొన్నారని తిరిగి యాలోచించుకొని భోజనము పెట్టిరి. కొత్త పేటనుండి పదవ మీద తిన్నగా సులభముగా రాజమహేంద్రవరమునకు పోవుటకు చక్కనిమార్గ ముండగా చుట్టు తిరిగి కపిశేషరముద్వారా ధనశేషరమువచ్చి అచ్చటినుండి రాజమండ్రికి తీసికొని వచ్చిరి. దీనికి కారణమేమన మొదటిమార్గమున వచ్చుచో ర్యాలి మార్గ మధ్యమున తగులును. ప్రభుత్వమునా రెన్ని పాట్లుపడుచున్నాలో కదా? వారిని 6 వ లేదీని రాజమహేంద్రవరపు నెంట్లు జైలుకు కొనిపోయిరి. వారు మందహాసవదనములతో నున్నారు.

విలూరు

(స్వకీయ విలేఖరినుండి)

విలూరు కాసుము

పెద్దెంబరు 8:—శ్రీమాలే నరసింహారావుగారు. రిశవరు అక్కిను ఆవరణలో మేడకట్టినది పునాదులు త్రవ్వగా అందు దేవాలయ సంబంధములగు రాతి స్తంభములు పలకలు విగ్రహములు చెక్కబడిన నిలువురాళ్లు మున్నగునవి వెన్నియో బయల్పడినవని యిదివరకూ తెలిపియుంటిమి. ఇయ్యది గణపతి దేవాలయము కావచ్చునని కొన్ని విగ్రహములబట్టి యూహించబడుచున్నది. క్రివ్విస లోభాగమునందు దేవాలయ మండపము ద్వగ్గోచర వగుచున్నది. బయటికి తీయబడిన వాకరాతి స్తంభమై కానముకట్టి చెక్కబడియున్నది. దాని నిట వికరింపుచున్నాను:—

“స్వస్తి ౧౩౬౮ మిది ఆరు... ప్రభవసంకల్పి మఘు శుద్ధ పంచమి గురువారానమోతేయ కులగోతుండు కోమటి వంశాయల గంగిరెట్టి గుడికట్టించి మహాగణపతి ప్రతిష్ఠ చేసెను. తమతండ్రి కడిక చెట్టికిని తల్లి గంగానానిని పుణ్యముగాను సమర్పించెను. మంగళ... మహా శ్రీశ్రీ”

ఈ విషయమును గురించి స్థానికాధికారులు మదరాసు గవర్నమెంటు వారికి తెలిపియున్నది. కానివారే మిచేయవలెనని యింకను తెలియలేదు. నరసింహారావుగారు కట్టడము పనిని ప్రస్తుత వాపియుంచినారు.

ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు

శ్రీయత ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు అనహా యోధ్యపపత్తుమన పనిచేసినందులకై ఒకసంకల్పరము కఠినశిక్ష విధింపబడి, కారాగార ప్రవేశముం గనియుండిరి. కాని వీరి శరీర మాకోగ్యవంతముగ లేనందున ఏవిధమైన పూచీ తును తీసుకొనకుండనే కడలూరు జెయిలునుండి యీ నెల 6వ లేదీని విడుదల కావడి 7వ లేదీ యుదయము మెయిలులో విలూరునందు దిగిరి. కాంగ్రెసు కమిటీవారు కొందరు వాటిని స్వేచ్ఛననుం దెరుగొని స్వాగత మొసంగిరి. వీరు చాల దుగ్గులులే లేచి కూర్చుంటలేని స్థితియుండి యున్నను వదవారవిడదు ప్రకాశవంతమై యున్నది. స్నేహితులు బంధువులు పోరులు ఆనెతులు నిత్యము వారి దర్శనమును గావించి జెయిలు ముచ్చటలను వారిమఖలే వినుచున్నారు ఒక్కవారముమాత్రమిగ్రామమున నుండి పిదప స్వగ్రామమునకు బోవ నిశ్చయించినటులు తెలియచున్నది. భగవంతు డే మహానీయన కాయరాకోగ్యముల ప్రసాదించుగాక?

మ్యూనిసిపల్ మీటింగు

ఇటీవల జరిగిన మ్యూనిసిపల్ మీటింగులో పడమటవీధి బాలి కాపాతలకు బిల్డింగుకట్టుటకు గాను సదస్సుల కేంకయ్యగారి స్థలమును కొనవలయునా, లేక పసురుర్తి విశ్వనాథంగారి దిగభాస్త్రివ కారం వారితాలూకు యిల్లుస్థలమును కొనవలయునా అనువిషయము దీర్ఘనిర్ణయము గావించబడి సదస్సుల వెంకయ్యగారి స్థలము కొనవలగదని ఆమోదించబడినది. ఒకమారు యీస్థలమును గురించియే కాన్సిలువారు తీర్మానము గావించుకొనియుండియు, పసురుర్తి విశ్వనాథంగారు కొత్త దిగభాస్త్రి పెట్టిరన్నంత మాత్రమున పూర్వపు తీర్మానమును పునర్వివర్తన మునకు దెచ్చుట చాలయవలెననను. సదరు సభయందే మ్యూనిసిపల్ లేడీ డాక్టరుగారు సంకృష్టికరముగ పనిచేయుచుండ లేదనియు ఆమెప్రతిలో నుండవలసిన కాలమందు గూడ ప్రయత్నము చేయెంటులను చూచుటకు వెల్లుచున్నదనియు ఆక్షేపణ చేయబడినది. ఆమెకు సంజాయిషీయవచ్చు కొరగా అనవసరముగా నాజోలికి వచ్చినచో రాజీనామా నిత్తునని బెజరించినటుల వినుచుచున్నాము. తుదకు ఆమెప్రతి లయములలో బయటికి వెళ్లకలసి వచ్చినచో చేర్చెన్ గారి అనుజ్ఞను పొందవలయునని యీవిషయమున తీర్మానింప బడినది.

భీమవరము

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

భద్రనలయము:—పదివేల రూపాయల మూలధనముతో నిలయమును స్థాపింపబడి పని యారంభమైనది. ఇదివరకు కాంగ్రెసు కార్యాలయమువారు తాలూకాలో నూలువడకించి నే యిందిన సుమారు రెండువేల రూపాయల ఒట్టులును 1500 గల దూదిని నిలయమువారు ఖరీదుకు తీసుకొని ఖాచిబట్టల కొట్టును, కాంగ్రెసు యాధి:మునుండి తప్పించిరి. భద్రనలయమునకు కాంగ్రెసుతో సంబంధములేదు. పరపతిసంఘముల ఆస్తుప్రకారము రిజిస్టరుచేయటకు నిలయమువారు సంఘముల రిజిస్ట్రారు వారికి దరఖాస్తు చేసియున్నారు. భద్రనలయము తాలూకాలో దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది.

జాతీయపాఠశాల:—పాఠశాలలోపాఠ్యాధ్యాయులలో ముఖ్యులు జనవరినెలలో శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానమున కేసుటవలనన, పిమ్మట క్రధాకోపాధ్యాయులుగా పనిచేసిన వి. సుందర్రామరాజు వి. పి. గారు నర్సాపురము కలెక్టరుగారి ప్రాక్టీసుచేయుటకు వెల్లుటవలనన, మాజాతీయపాఠశాల, అనాథయై, తదుపరి ద్రవ్య లోపముగూడ సంభవించి కుష్కించుచున్నది. కృపించుటయే

గాక నిలువనీడలేక పురమందిరమున తల దాచుకొన్నది. పుర పుణ్యఖులలో జాలమండికి పురమందిరమును జాతీయ పాఠశాల యాక్రమించుకొన్నందుల కాగ్రహముగనున్నది. పాఠశాల నందుండి తొలగింపవలయునని ప్రయత్నించుచున్నారు. కడచిన సంవత్సరము 200 మంది హైస్కూల్లో 11 వ తరగతికంటకు నన్న జాతీయపాఠశాల నేడు 20 మందిపిల్లలతో చిన్నిబోయి యున్నది.

సబుఅసిస్టెంటు యిన్స్పెక్టరు.

ప్రస్తుతము మారేంటికి సబ్ అసిస్టెంటు యిన్స్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూలుల శంకరసింగుగారు ముక్కాబుద్ధిగ వారును సమర్థులైన మాట వాక్ప్రసమేగాని దుడుకులేనము నిండుగా గల వారు కడచిన నెల 27 వ లేదీని గొరగన మూడి స్కూలు హెడ్ మాస్టరు మాటాడుచుండగా ని మ్మగణముగా వా వారు ర్యా వలు ఆడివారు ఆహెడ్ మాస్టరు మంగిపూడి వీరంభోట్లుగారు, సద్వర్తనగల విధేయులు పంపసాగుతు. పాఠశాలకు మూడు ఫర్లాంగుల దూరములో నున్న వెన్నాడ గ్రామములో ఆయన కాపురము గలిగి ఇన్స్పెక్టరు పాఠశాలను తనిఖీచేయుటకు వచ్చి మీబసయొక్కడ ననగా యిక్కడకు దగ్గరనే అని బడలు చేపై నట. మరల మొన్నను మీబస యొక్కడనగా, వెన్నాడ, అని చెప్పగా పలువిధముల టెల్లుచుండగా విధేయత గానే, అయ్యా స్కూలుకు 3 ఫర్లాంగులే దూరమండి నేను చెప్పిన అబద్ధములు లేవండి అని విన్నవించిన కొలదియు ఇన్స్పెక్టరుకు దుడుకు దనము హెచ్చుచుండెను. అప్పుడు వీరంభోట్లుగారి తమ్ముడువచ్చి అన్నగారితో మీరెన్ని విన్నవించుకొన్నను ఆ తొందలో వారికి చేవిని బడవు. రండు అని అన్నగారిని చేయిపట్టుకొని తీసికొని వెళ్ళినందున సోదరుల నిద్దరిని సస్పెన్షన్ చేసినారు.

భీమవరము యూనియన్

కొత్త యెన్నికలు జరిగినవి. చైరుమన్ పదవికి నందూరి శేషారావు పంతులుగారు యోగ్యతమున నెన్నుకొనబడిరి. యూనియన్ కార్యముల బాగుగా జరుగునున్నవి. మొంబల్లు కూడ చురుకుగా పనిచేయుచున్నారు. కాని మొన్నటి పీఠకారిణి శేషరలో మొంబల్లు నిమర పోతున్నారని, చైరుమెన్ గారే సకల భారమును వహింపవలసి వచ్చినదనియును నెవరో యీర్ష్యాపరులు వ్రాసినమాటలు ఆక్షేపణలు. యూనియన్ మొంబల్లు అందఱును ఉత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారు.

కల్యాణి ప్రస

ముందునెల 10 వ లేదీనుండి ద్రోణరాజు బుచ్చి వారాజుగారుగా రివట కల్యాణి యను నొక ముద్రాక్షర కాలను స్థాపించున్నారు.

విన్నపము

భద్రరు:—ఆంధ్ర దేశమునందు కలితిలేని భద్రరును తయారుచేయుచున్న వారందరును వారు నేయుచున్న భద్రరుబట్టలవివరమును వ్యాపారపు ధరలను ఈ క్రింది చిరునామాకు వెంటనే దెలుప వేడుచున్నాను. వీలైనవారు ధరలతో నమూనాలను గూడ బంపుట ప్రయోజనకరము. ఇతర రాష్ట్రములందును నాంధ్ర రాష్ట్రమునందును గల వర్తకులకును నితరులకును నాంధ్ర దేశపు భద్రరు రకములను వెలలను వివరములను దెలుపుట కీ ప్రార్థనను జేయుచున్నాను. కా. నాగేశ్వరరావు, ఆంధ్రదేశ భద్రరు కాఫాధికారి, 7, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

సత్యవత్సవ పాఖ్యానము

శే క

భోగేశ్వర మాహాత్మ్యము

ఇది యొక శ్రేష్ఠముయొక్క మహాత్మ్య. ఇందా శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగ వర్ణించబడియున్నది. కవిత్వము కడురసవంతమై ముద్దులుమూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము జేవట్టిన బాతకుల కొక పద్యమేని పదల మది జనింపదు. ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చుప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

భానుసాహెబుమ్మ మహమ్మదులకు 5 శిశువు
సాహెబుగారు:— ఈ రాజధానిలో ఉత్తర సర్కారులలో
ప్రయాణముజేయుచు స్త్రీలకు, కుటుంబమున్నగువిషయము

కొక శ్రీని 60 రూపాయల వేతనమును, 40 రూపాయల ప్రయాణపు బట్టాయు నిక నియమింపవలయును.

వి. మనిస్వామినాయుడుగారు:— గవర్నర్ జిల్లాకోర్టు కిరస్తాదారులను నియమించు నధికారము ఆయాకోర్టు జడ్జిలకుండవలయును.

రావుబహదూరు పి. యస్. కృష్ణరావుపంతులుగారు:— నిరాశరణవాదములపై శిక్షలను గూర్చి విచారించుట కొకకమిటీ నియోగింపవలయును.

రావుబహదూరు కే. గోపాలకృష్ణయ్యగారు:— అనకట్టకు యేడేనిమిది మైళ్లదూరములానున్న ఇబహింపట్టు ముగద్ద హెడ్ నూయియును కట్టవలయును.

రావుబహదూరు సి. నరేశమొదల్యారుగారు:— డిక్టేటేరి పిల్లలకు ప్రభుత్వమునా కొక ఈజాలయమును కట్టించవలయును.

రావుబహదూరు యం. సి. రాజాగారు తురాజభానిలో బాల్యమున బట్టెత్రాగుటను వెంటనే ఆపుటకు ప్రయత్నముల జేయవలెను.

రావుబహదూరు సి. నరేశమొదల్యారు:— బక్సింగం కాలుగులాన, కూమండిలోను వుండు బురిదను తీయించివాగు చేయించు చుండవలెను.

ఖాను సాహెబు మూన్షీ మహమ్మదు ఇబ్రహీం హిమాత్ సాహెబుగారు:— మద్రాసులో నుండు ప్రభుత్వ అధికార కార్యాలయములలో సుముస్థానములను కల్పించుటకు మహమ్మదీయులకును, తదితరులకు గూడ నీయవలయును.

వి. మనిస్వామి నాయుడుగారు:— జిల్లా మున్సిఫుల నియోజనము మార్పు అధికారము, హైకోర్టుకు కొక, ప్రభుత్వమువారి కుండవలయును.

శ్రీమంత్ శిశుభూషణరాజ్ మహాశయోగారు:— ఏదెన్ని భూములనుండి కూలీలు కలగవోవుట నాపివేయవలయును.

పి. వెంకటసుబ్బారావుగారు:— గుంటూరుజిల్లాలో పూర్వీకీపు పన్నును విధించిన అందరింద్రులందరూ సమానముగ నే కనూలు జేయవలయును.

రావుబహదూరు టి. యం. నరసింహ చార్యులుగారు:— పల్లికర్కర్కు కాటా నూపరింపెడిండు యింజనీరు స్థానములను తీసివేయవలయును.

రావుబహదూరు టి. పి. రామలింగచెట్టియ్యగారు:— చెన్నైకోర్టు మొదలగు యిద్దగు తగ్గించవలయును.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు:— రెవెన్యూజిల్లాలును నాల్గింజనీరు తగ్గింపవలయును.

రావుబహదూరు సి. నరేశమొదల్యారు:— యస్. యన్. యల్. సి. కే. లో విద్యార్థులు వారివారి జేతభావలలో ప్రత్యుత్తరముల వ్రాయనీయవలయును.

రావుబహదూరు కే. గోపాలకృష్ణయ్యగారు:— కృష్ణా జిల్లాలో దెబ్బవాదతాలూ కొలో పటచట, గునడల, కానూరు యెనికెపాడు, నిడమనూరుమున్నగు గ్రామములకు కాలనీరు నిచ్చి మెట్టభూములను పల్లముజేయవలయును.

పి. వెంకటసుబ్బారావుగారు:— గుంటూరుజిల్లాలో న్యాయ వినియోగమున నుండు ప్రదేశములను గూర్చియు, అధికపోలీసు పన్ను యొకరి లేకుండ జేయవలెనో నిర్ణయించుటనుగూర్చియు విచారించుట కొక అధికార, అనధికారసభ్యులు గల కమిటీని నియోగింపవలయును.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు:— సామ్రాజ్యకాపన సభా తీర్మాన సందర్భమున ఉద్యోగముల భారతీయులపరము జేయవలెను. గూర్చిన మొమరాదముకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు యాసభ్యులలో నొకకమిటీని ప్రభుత్వమువారికి సలహా నిచ్చుటకు నియోగించవలయును.

కే. శరభారాజుగారు:— డిప్యూటీ కలెక్టరులకు ప్రయాణపు బట్టాను 50 రూపాయలమాత్రము స్థిరపరచవలయును.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు:— మ్యునిసిపాలిటీ యెన్ని కలకు శ్రీలుగూడ నభ్యర్థులుగనుండుట కేయాటంకము నుండగూడదు.

రావుబహదూరు పి. యస్. కృష్ణరావుపంతులుగారు:— మత్తుపదార్థముల తయారుజేయుటగాని దిగువతిజేయుటగాని పూర్తిగా నాపివేయవలయును.

పి. వెంకటసుబ్బారావుగారు:— గుంటూరుజిల్లా పల్నాడుతాలూకా మంచలపాడులో తుపాకులపై పన్నును గూర్చి విచారించుట కొక అధికార అనధికార సభ్యులు గల కమిటీని నియోగింపవలయును.

రావుబహదూరు పి. సి. ఎతిరాజులు నాయుడుగారు:— రిజిస్ట్రేషన్ సీజు వెక్కుకజేయుటకున వచ్చిన డబ్బును ఎలిమెంటరీస్కూల్లలోనే జేయుటకుపయోగించవలయును.

పి. టి. హుమరుగారు:— కాలేజీకోర్సులో స్కూలు ఫ్రెండు విద్యార్థులను జేర్చుకొనుటకు యెలెజిబిలిటీని తీసివేసి ఆయా కాలేజీల ప్రెసిడెంటులకు నడిచివేయవలయును.

రావుబహదూరు పి. సి. ఎతిరాజులు నాయుడుగారు:— ఇండియాలో ఎక్కువవలూ, యింజనీరింగు సర్వీసులలోనికి యింగ్లండులో రెక్రూయిటుమెంటు నాపివేయవలెను. వీలైన ఆస్థానములలో నెవరిని నియోగింపకుండ బాధీనంచవలయును.

చెన్నై పరి బజారుధరలు

నెవ్రెంబరు 11-న తేది సోమవారము.

(1) ధాన్యములు

దనియాలు	బా 1-కి	రు 56 మొదల 68 నలకు		
బియ్యము	బస్తాలు	మొదలు.	వరకు.	
మనుమ	కెనాలి	ప 45 గలవి	రు 13-0-0	13-8-0
నెలూరి	డిటా		15-8-0	16-0-0
డిటీని	డిటా		15-8-0	16-0-0
రాగులు	ర. 164 బస్తా 1-కి			10 8-0
నవ్వులు			21-0-0	22-0-0

(2) వస్త్ర ధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి 195 గ.	రు 13-8-0	15-0-0
కెనలు	డిటా	15-0-0	16-0-0
కెనలు	డిటా	12-8-0	14-8-0
మినములు	డిటా	14-0-0	15-0-0
కొండులు	డిటా 164	10-8-0	11-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు	నూనె బా 1-కి	రు 180-0-0	185-0-0
నెయ్యి	మ 1-కి	18-0-0	22-0-0
కొండాపుం	మొదలగునవ్వు బా 1-కి	58-0-0	59-0-0
యితరప్రదేశము		54-0-0	56-0-0
చేరుసెనా	నూనె గానుగ బా 1-కి	రు 125 మినకగూక 120	
అముదము	నూనె బా 1-కి	రు 122-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు	బా 1-కి	రు 140	
కూరపసుపు		రు 108-110	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)	బా 1-కి	రు 98-0-0	119-0-0
గుంటూరుపాముకట్టు నీలిమందు	వరకు 1-కి	రు 50, 55	
కాళిపాస్తీ పాముకట్టు		రు 70, 75	
బెల్లము	బా 1-కి	రు 48-0-0	52-8-0
చింతపండు పాతవి	బా 1-కి	రు 38-8-0	42-0-0
	క్రొత్తవి బా 1-కి	రు 52-8-0	59-8-0

(5) ఇనుము

కట్టాలు	కళం బా 1-కి	రు 85-0-0	86-0-0
చదరం		86-0-0	87-0-0
రత్నం		85-0-0	86-0-0

(6) లోహములు

కెండి	100 తులంకు	రు 98-0-0	
బంగారము, సులూ 1-కి		రు 26-8-0	
చదరం 1-కి		రు 16-14-0	
ఇత్తడి బా 1-కి		రు 815-0-0	816-0-0
కాగి డిటా		రు 350-0-0	
అస్కా	కెండి బ 1-కి	రు 46-0-0	

(7) రంగులు

సింహంమాత్రు	20 డిక్రీలు అందరు పీపా	రు 95-0-0	
డిటా	16 డిటా	రు 80-0-0	
కొట్టి క్రిక్షడు	20 డిక్రీలు	రు 100-0-0	

యస్ అయ్యదస్వామి ఉడయారుగారు:— కల్లుసారా అమ్మకములో కొన్ని ప్రతిషేధముల బెట్టుచు తీర్మానమును జెప్పెదరు.

రావుబహదూరు పి. యస్. కృష్ణరావుపంతులుగారు:— నెల్లూరుజిల్లాలో వ్యవసాయమునకు కాల్యల వెక్కువజేయవలెను.

రావుబహదూరు కే. గోపాల కృష్ణయ్యగారు:— గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరుజిల్లాలో నున్న వేదసంస్కృతపాఠశాలలో బ్రాహ్మణేతరులు వేదపాఠమును జెప్పటకు సహాయమును జేయవలెను.

పి. పి. వి. సయ్యదు యిబహిం రావుల్రా:— స్కూలు ఫ్రెండుకు యెలిమెంటరీ మ్యాథమాటిక్సుకు (ఏ) గ్రూపులో చేయవలెను.

రావుబహదూరు పి. యస్. కృష్ణరావుపంతులుగారు:— చెన్నైరాజధాని జెయిల్లో ఫ్రైవీలయొక్క సిథినిగూర్చి విచారించుట కొకకమిటీ నియోగింపవలయును.

సి. రామలింగారాజుగారు:— రిజిస్ట్రేషన్లలో ఫుల్లరిని ఆవుకు రి అజాయిను, కేవలం 6 అజాయిను, గొట్టెకు 0-1-6 వును తగ్గింపవలెను.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు:— రెండుసంవత్సరముల వరకైనా, యారాజధానిలో యింపిరియలు సర్వీసులోనికి యిండియాగాక యితర దేశముల నుండి రెక్రూయిటుజేయుట నాపివేయవలెనని భారతరాష్ట్రాంగ మంత్రిని రాజప్రతినిధికిని తెలియజేయవలెను.

వరకవిషయములు

మద్రాసు - మారకపు రేటు.

ఎక్స్‌చేంజి	
బాంకిరెల్లిగ్రాఫిక్స్ బ్రాన్సుఫరు	15 17/82 పెన్నీలు
బాంకిడిమాండు బ్రాన్సు	15 9/16 పెన్నీలు
లండను డిమాండు బ్రాన్సు	15 23/82 పెన్నీలు
బాంకికోమగ్నాలు రేటు	
మాడు నెలలవాయిదా బ్రాన్సు	15 7/8 పెన్నీలు
అరు నెలల వాయిదా బ్రాన్సు	16 1/16 పెన్నీలు
కలకత్తా మార్కెటు	
కలకత్తా నెవ్రెంబరు 9 కనివారము	

కత్తి:— బెంగాలు నాగపూరు రూ 468

డబ్బురు 880

కపోరాం 12/8

జనకబాగ:— అంగ్లో ఇండియా 267

యస్. యల్. కెపు 86

హవురా 46/4

మారకపు రేటు

ఎక్స్‌చేంజి, బాంకిరెల్లిగ్రాఫిక్స్ బ్రాన్సుఫరు 15 5/8 పెన్నీలు

డిమాండుబిల్లులు—15 2/82 పెన్నీలు

బొంబాయి - మేరుమార్కెటు.

బొంబాయి నెవ్రెంబరు 9 కనివారము

సాయంకాల ముగిసరికి నాటాలధరలు యాగిండివిధమున

నిలచియుండెను.

అవమదాబాదు అడ్వాన్సు 80-0

ఇండియన్ స్టీలింగు 202

బొంబాయి కాటక్ 1040

ఇండియన్ మల్టా 592

బొంబాయి డ్రాయింగు 1452

కోహినూరు 2888

నెల్లూరు ఇండియా 4610

మ్యూన్సు 762

రెంఫోర్డ్ 770

వెల్లు 957

కొలబ బాండు 2140

ఫోనిక్సు 780

కెనెంటు 472

సింక్లెక్సు 710

కరింభాయి 2170

నాపురి 810

డెవిడు 1970

క్యూడే 4780

ఫజులభాయి 1210

స్వామి 1100

ఇతిరవాటాలు

కాతాబ్రాడో—రూ 810

కాతా వరకు అందు స్టీలు (ఆర్డినరి) 55

" " (డిప్ల్యు) 1-8

కాతా అయిలు మిల్సు—87½

నెల్లూరు బాంకి—88

కాతా బాంకి—15

మారకపు రేటు

నెవ్రెంబరు 6 బుధవారము

ఎక్స్‌చేంజి:— బాంకి రెల్లిగ్రాఫిక్స్ బ్రాన్సుఫరు 15

[9/16 పెన్నీలు

డిమాండుబిల్లులు—15 19/82 పెన్నీలు

THE BENGAL COTTON AND WOOLEN MILLS LTD.,

Wanted agents to sell shares of the above company which commenced business in grand style and guarantee 20 per cent dividend in the first year. For Prospectus and particulars please apply to Roy Dutta and Co.

172, Bow Bazar Street, CALCUTTA

ప్రకటన

కొత్తక్యాంపు ఫర్నిచర్ శాల

సామానులు మేలైనవి. ధరలు సరసము. వలయువారు క్యాటలాగు నిమిత్తం వ్రాయించేడి. వి. వీరాసామినాయుడు అందుకో, నరసారావువేట.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

కత్తిసీసలిను రక్తముయొక్క ముక్కుధరికను జోగ్జాన్లు అంగు శేరెన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సికోగోనందు ఎక్స్‌చేంజి వను శివాలాభర్య ప్రజితముగా వంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 పనసవాడి, బొంబాయి

లాయడుబార్ని గారయ్యుపన్యాసము

బాబు బిషివచంద్రిపాలు

భావిభారతపరిపాలనయందు బ్రిటిషుసేవిలు ఉద్యోగుల స్థితిగూర్చి ప్రధానమంత్రియవన్యాసము ఆగస్టు 20 1917 ప్రోటోకాల్ను బ్రతికూలముగ తీసున్నది. మాటాగు యున్నప్పుడు నివేదికలుగాని ఆవిశేష నమనరించియుండెడి నూతన భారతప్రభుత్వ చట్టమునకుగాని వెనువెంటనేను, అతని యుపన్యాసమునందలి ఒకవిషయము మాత్రము ఆశ్రయమును గాని కనుగొనినది. భారత దేశములోని బ్రిటిషు పాలనావిధానము దేశము బాధ్యతాయుత పరిపాలన స్థాపన యని ప్రకటనయందు స్పష్టమయినది. ఆయుద్ధము త్వరలో సరిపెరదను నభిప్రాయము సూచించబడియుండెను. (కవిత్రయముగనకుల బ్రెట్టెటవలనను, నిదానముగ నుండుటవలనను, ఉద్దేశ్యము నెఱవేరవచ్చును. అయినను, పరమార్థముమాత్ర మిట్టిదని తెలుపబడినది. కాని ఉద్దేశ్యము వాస్తవమే యగుచో, ప్రస్తుతభారతప్రభుత్వమువారి కార్యములన్నియు దాని ననుసరించి జరుగవలసియున్నది. ఆగస్టు 20 వ తేదీనాటి ప్రకటనములోని యీయొప్పుకొను యమును ప్రోత్సహించుటకు విలువయు.

సంస్కరణములు పరిశ్రమ లాయడుబార్ని గారు పలికియుండుట న్యాయముగనేయున్నది. ఈదేశములోనికి బ్రిటిషు సేవిలుఉద్యోగులయొడ భారత బ్రిటిషుప్రభుత్వములకు బాధ్యతగలదనియు, ఆయంద్యోగులను ప్రస్తుతమేగాక చాలకాలము వరకును నుంచవలెననియు చెప్పియుండునాడ అతిథు విశేషము తప్పదనిన బడలేదు. కాని యీ "ఉత్కృష్టమును" లోగిలించుటకు వీలులేదని చెప్పియుండు మాత్రము ప్రధానమంత్రి ఆమాంతముగ ఆగస్టు 20వ తేదీనాటి ప్రకటన తూర్పీకరించెను. ఈబ్రిటిషు "ఉత్కృష్టమును" పోషించుట భారతదేశములోని బాధ్యతాయుత పరిపాలనామాత్రములకు విధ్యముగ నుండును. బాధ్యతాయుతపరిపాలనయు, విదేశపు పార్లమెంటుచే నియోజింపబడి విదేశపు పార్లమెంటుకు లోబడిన విదేశపు అధికారమును, అన్యోన్యవిధ్యములుగ నుండును. ఆగస్టు 20 వ తేదీనాటి ప్రకటన తూర్పీకరింపచేసి, భారతదేశములో బాధ్యతాయుత పరిపాలన సామీపపరచుటకు బ్రిటిషు సేవిలధికారుల యాధికృత యుండునని లాయడుబార్ని గారు చెప్పి బాగుగనుండెడిది. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము తనకార్యముల కన్నిటికిని బ్రిటిషు సంక్రిష్టమునకును బ్రిటిషుపార్లమెంటునకును బాధ్యతవహించి యున్నది. బాధ్యతాయుతపరిపాలనము వెంటపొందుట యన, భారతప్రభుత్వము బ్రిటిషు పార్లమెంటునకు గాక భారతరాజన నిధులకే బాధ్యత వహించియుండును. "బాధ్యతాయుతపరిపాలన క్రమము" పె.పొ.దుట" యన భావ విడియె. అనగా ఈ లోతుగ, పరిపాలన దేశ కొంతకాలము నుండును. ఈ పరిపాలనకాలమున, తమ యుత్తరపులను తమ కోరికలను విశ్వాసభాగ్యముగ నెఱవేర్చుటకు తమకు నచ్చినవారుండరల నని పార్లమెంటువారు తెలుసుట సహజము. ఇదంతయు ఆగస్టు 20 ప్రకటనకు ప్రతికూలము గాదని యంగీకరింపము కాని లాయడు బార్ని గారి యాక్రందివాక్యములను బుకటించెదము.

"బ్రిటిషు ఎట్టిసందర్భములలోగాని తనబాధ్యతను భారతదేశముపరము చేయనొల్లదు. ఈవిధానము ప్రస్తుతప్రభుత్వము నకేగాక, యాదేశపు ప్రాచీనకాలమును చూరగొనిన ప్రభుత్వమునకును అన్వయించునని నేను నమ్ముచున్నాను.

"మనబాధ్యతను వదిలివేసికొనుటయందు గాక బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము: దోకభాగముగ తేర్చుటకు భారతీయులను భారతప్రభుత్వమునందు సహాయ మొనంగు దని యాహ్వానించుట.

వైవాక్యములు ఆగస్టు 20 ప్రకటనకు ప్రతికూలముగ నున్నవని స్పష్టముగ జెప్పవచ్చును. బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును భారతదేశము నకు బ్రిటిషుపార్లమెంటును బ్రిటిషు జాతీయు బాధ్యతవహించియుండుటయు కుదురదు. బాధ్యతాయుత పరిపాలనముగా ప్రజలు వాంఛ్య: పోషములను వారునిర్వహించుటకుండుకై ప్రజలు వాంఛ్యమువచ్చినటులు, తమకార్యములను సదాచరమున వచ్చును. కానివైవాచికమును వారినివదలిండుట కధికారములేదు. తప్పల గావించుటకునాడ, బాధ్యతాయుతపరిపాలనమునందు, ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యము గుండును. తప్పలు చేసి చేసి వారే యనుభవము కల సవరించు కొందురు. బ్రిటిషు ప్రజల క్యవహరములను తామును, బ్రిటిషు పా

ర్లమెంటును న్యాయముగచక్కగ, తప్పులులేకుండ నిర్వహించుచుంటిమని లాయడుబార్ని గారు చెప్పెదలరు. ఎన్నితప్పులుచేసినను, బ్రిటిషు ప్రజలకు సహాయము చేయుటకు మరయొకదేశము పూనుకొనదు. పూనుకొనుటకు మాకు నులేదు. బ్రిటిషు వారికి స్వాతంత్ర్యముండుటవలనను, వారికి

బాధ్యతాయుత పరిపాలన ముండుటవలనను ఇంకొకదేశము బ్రిటిషుప్రజలహితములలో ప్రవేశము పుచ్చుకొనుట కధికారము లేదు.

ఆగస్టు 20 వ తేదీ ప్రకటనలో తెలుపబడిన పరిపాలనావిధానము నెఱవేసి బాధ్యతాయుతపరిపాలనము మనకు సంపూర్ణముగ లభించినచో లాయడుబార్ని గారు తనదేశవ్యవహరముల నెట్లు ఆధ్వర్యముగ నడుపుదురో, మనదేశవ్యవహరములను మనమును చక్కగ నిర్వహింపలేకపోవచ్చును. మనల నాతేపించుట కవరిని అధికార ముండదు. కాని ముప్పుదిరెండుకొట్టెదల క్యవహరములను ఒప్పుకొని తప్పుకొని నడుపు అదృష్టవశమున లభించిన యరకాశమును బాధ్యతను - భారతదేశమున కొనుగటలనుని లాయడుబార్ని గారిపూర్వ పలుకుచున్నారు. ఇది ఆగస్టు 20 వాగ్దానము నకు విరుద్ధముగ నున్నదనుట నికరము. రెండింగు ప్రభుత్వ గాని ప్రధానమంత్రిగారు గాని యీతరను సమాధానము సమాధానము నొసంగ జాలరు. ఈ బాధ్యత-విశ్వాసము- అనున భిప్రాయమును నుంచి కాల్చివేయునలెను.

మనవివాదవిషయము లాయడు బార్ని గారిలో గాదు. అతని పార్లమెంటు మిత్రులలో గాదు. బ్రిటిషు ప్రజాపతిలోనుగాదు. మనవివాద మంతయు ఈబాధ్యత యను నభిప్రాయముతోనే. బ్రిటిషువారియం పి యభిప్రాయ ముండునంతకాలము భారత స్వాతంత్ర్యవాంఛను బ్రిటిషు సామ్రాజ్యకాంక్షను నేలాటి మైత్రి కుదురుదు. ఈబాధ్యత యను నభిప్రాయము నున రాజకీయజలమునకు కంటకముగ నుండ బ్రిటిషు ఆధ్వర్యకలమునకే కంటకముగ నున్నది. తమకర్వలాభనిమిత్తము భారతదేశ అధిక రాజకీయ సాధనముల నుపయోగించుకొనుటయంతయు దుర్బలులను నిస్సహాయులునునగు భారతీయులపై యుండు అశ్రద్ధ యనునభిప్రాయము ను ఇంకనుఇందుమూలమున బలముగలుగుచున్నది. ఈపరిభాగ్యవశేషము మనకన్న వారికే యుపద్రవముగ నుండగలదు. ఈపరిభాగ్యవశేషమును మొదలండు స్రుంచినగాని భారతమునకును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును మైత్రి కుదురుటయే దుస్సాధ్యమగును.

కాని బ్రిటిషు రాజ్యాంగవేత్తలకు సంపూర్ణముగలంగునని నమ్మకము. మనమే వారి సుస్కరింప బూనుకొననలెను. ప్రాధాన్యతలనగాని అగ్రహతూరితములగు సహస్యములవలనగాని బ్రిటిషువారిప్రవృత్తి మారదు. ప్రధానమంత్రి నిష్కలముగ మాటలాడినాడు. భారత రాజ్యాంగవేత్తలను ఆలొకుననే నిష్కలముగనుగ బ్రవర్తించెను. బాధ్యతాయుత పరిపాలనములో "ప్రతికమాంతరము ఏవిధముగ ఎంతెంతకాలము నకు లభించునదియు" నిర్ణయించుట రాజ్యాంగవేత్తలకు వదిలివెట్టుటకు భారతము నిరాకరింపవలెను. తనయింటియందు తనయిష్టము వచ్చి: ట్లు తనకార్యములనుతాను నిర్వహించుకొనుట కధికారమును గలిగియుండవలెను. అన్యుల ప్రవేశమున కవకాశమియ్యరాదదు. భారతము తనయొద్దేశ్యముప్రకారము ప్రవర్తించవలయును. - స్తాండర్డుశేరు.

ప్రకటన

పాల్కొల్లు మునిసిపాలిటీలోని యీ దిగువ భూముల పట్టణ అభివృద్ధికొరకు అనగా పట్టణములోని ఒత్తిడి తగ్గించుటకును ఆరోగ్యరక్షణాభివృద్ధినిమిత్తమున్ను తీసుకొనుటకు మునిసిపల్ సభవారు తమ నెం 161 30-8-22 రు తీర్మానము చేసియున్నారు గాన సంగతి ప్రచురపర్చడమైనది.

- (1) రిసెస్వీ నెంబరు 271
  - (2) " - 272-1 & 2
  - (3) " - 162-3
  - (4) " - 197
  - (5) " - 232-1 A
  - (6) " - 232-2
- మునిసిపల్ ఆఫీసు, పాల్కొల్లు 3.9.1922. (Sd) డి. వె. సుబ్బారావు, ఛేక్ మన్. 8.9.22.

సర్ మైకేల్ ఓడ్యయరు: సర్ శంకర్ నాయర్

వాదిదావా విషయములు

వైకేసులో వాది దావావిషయములలో నీ క్రిందిభాగమున ప్రైబ్యూనుపత్రిక ప్రచురించుచున్నది:-

"1922 వ సంవత్సరం మార్చి, ఏప్రిల్, మే, జూన్, జూలై, ఆగష్టు, సెప్టెంబరు, అక్టోబరు, నవంబరు, డిసెంబరు, అయిన యేడాది విధానమును గూర్చియు, ఆయన నడతను గూర్చియు యీ కేంద్రమండలలో, అసభ్యులవలనను (వాసి, ముద్రించి, ప్రకటించెను. వ్రాయించి ముద్రించించి ప్రచురింపజేసెను. ఆపుస్తకము యిండియాలోను, బ్రిటిషు దీవులలోను విస్తారముగ పంపివెట్టబడెను.

"సహస్రదీర్ఘతరులను గూడ వైస్ర్యములో తేర్చుకొనుట హెచ్చాయెను. ఇదిరెండును సర్ మైకేల్ ఓడ్యయరు, (వాది) గారు భీతిపెట్టుటవలన జరిగెను" - (పేజీ 28).

"సంస్కరణములకు యిందు (అనగా వాది ఆయంద్యోగములో నుండగా) పంజాబులో నిట్టి విషయములు జరుపుటకు, ఒక్క ప్రత్యేకశక్తి, ఆ తేజ్వి నెట్లుగ వర్చును (వాది) అధికారమును గల్గియుండెను. అది మనకందరకును దెలియును" - (పేజీ 47-48)

"ఇంతియకాక సేరగులపై (వాది, ఆయనక్రింది యుద్యోగులపై) సేవిలు, క్రిమినలు కొర్రులలో నెట్టి చర్యవీరికొనకుండ, యిండిముట్టి చట్టమును గావించ సకలసహాయుని అందరకును దెలిసియుండును" - (పేజీ-47-48).

"1818 రెగ్యులేషనులక్రింద వాది చాల అన్యాయకార్యక్రమమునకు దిగెను. ఆ చట్టములు అందులకెప్పుడు నుద్దేశ: పుపడలేదు." - (పే-48)

"అన్యు మంత్రిగర్వము, సమ్మెపట్టు ప్రభువునన్ను, సర్ మైకేల్ ఓడ్యయరునన్ను గావించిన పోగడ్డలవలన భారతీయుల మనముల గలతెట్టిరి." - (పే-49)

"ప్రతివాది ఆమాటలను (వాయుబలో, వాది ఆరావ్) మున ప్రభుత్వము తేయనపుడు, తెదరించి భయానక మార్గములకు గడంగెననియు, అన్యాయపుటు త్రువులు గావించెననియు, యిండిముట్టి చట్టమునే గావించుకొన్నచో ఆయనను నిందించి గావించి క్షీంచియుండవలసిన దనియు, ఆయన పాలనామార్గములు ప్రారముగను నిర్బంధముగ నుండెననియు, అందుచేతనే ఈ అల్లరులు జరుగుట తటస్థించెననియు, ఆయంద్యోగములో నుండి ఆయన తప్పుదారిని సంచరించి, ఆయంద్యోగమును తేయుటకు తగనివా డనిపించు కొనెననియు, ఉద్దేశముతో నుండెను"

టర్ని విజయము.

మహమ్మదీయుల సంతోషము

టర్ని సేనలు విజయము గావించినందులకు 8 వతేదీ రాత్రి ఢిల్లీలో జమ్మామసీదునందు ప్రత్యేకప్రార్థనలు జరిగెను. మవులాన కీఫయాతుల్లాగారు ఉపన్యసించిరి.

లక్నోపురము

కరూలు గారినిజయమునకు సంతోషము ప్రకటించుటకై లక్నోపురముందు ప్రత్యేకప్రార్థనలు జరుపబడెను.

అయోధ్య భిక్షాధకు సుకుసభలో కమాల పాసాగారిని ఆభిషేకించుచు ఆంగారాకు తంతివా పంపవలయునని తీర్మానింపబడెను.

కలకత్తా

కలకత్తానందలిరహమమ్మదీయులు 8 వతేదీరాత్రిటర్ని విజయమునకు సంతసించుచు ఉత్సవములు జరిపిరి. ప్రధాన మసీదులయందు ప్రత్యేకప్రార్థనలు జరపబడెను. మహమ్మదీయులనేకులు మసీదులయందు చేరిరి. భారతమహమ్మదీయులే కాక ఆరాలులు డెహలీలు అన్యములవద్ద ఆసియా పర్షియా దేశములందలి మహమ్మదీయులునుసేనులకు వచ్చియుండిరి. సగరమునందలి మహమ్మదీయులగృహములు ఆంగళ్లు వశీదులు స్వీకములతో ఆలంకరింపబడెను.

ఎస్వరపాసాగారు వరణించిగను నడంతి అసత్వమున కలత్తామహమ్మదీయులనమ్ముచున్నారు.

దేశీయ వార్తలు

సి. విజయరాఘవాచారిగారు (సేలము).
అసహాయవాదులు శాసనసభలకు వెళ్లగూడదు

టర్కీ-వారు స్త్రీలను వశపరుచుకొనుట
ఢిల్లీలో అభినందనసభ - లాయకులపార్టీ గారికి హెచ్చరిక

గురుకావగు సంక్షోభము

శాసనసభ్యులు గవర్నరుకు తంతి నంపుట

గురుకావగుకు వెళ్ళుకోడైన అకాలీలను ఆహ్వానించువద్దతి మానివేయబడె నని

ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించుట

హాకీం అబ్దుల్లాఖానుగారు అమృతసరుకు వెళ్లుట

బి. పి. వాడియాగారికి అడ్డాయవానికి సంబంధము వదలిపోవుట

7 వ తేదీ సత్యాగ్రహము

హాకీం యాభూతునుండి వచ్చిన అకాలీలు 100 మంది 7 వ తేదీన అమృతసరుకు స్వచ్ఛందేవాలయమునుండి గురుకావగుకు బయలుదేరిరి. అమృతసరుకు 8 మైళ్లదూరమునందున్న కాలువ వంతెనపై రహదారిపై 2 గంటలకు పోలీసులు వారిని నిరోధించిరి. అంతట అకాలీలు కూర్చుండిరి. ఆనట పోలీసు డి. బి. జి. యును అమృతసరుకు పోలీసులునుండి పోలీసులు అకాలీలను కొట్టిరి. అకాలీలందరూ కృపాణములను ధరించి యున్నవని వారెట్టి దౌర్జన్యమును చేయలేదు. మరల కొందరు అకాలీలు లేచి ముందుకుపో సాగిరి. పోలీసులు మరల వడ్డుకొనిరి. అకాలీలను గోడ్డుపక్కకులాగివేయువరకును అకాలీదార్తరులు వారికిచికిత్స చెయ్యగూడదనిరి. గోడ్డుపొదనున్న వారికి చికిత్సచేయబోగా అడ్డుపెట్టిరి. దెబ్బలుతగిలినవారినిమోటారుబండ్లలో అమృతసరుకు కంపెనీ. అట్లు దెబ్బలు కొట్టుచుండగా కాసన సభ్యులగు సి. కుక్కప్రముఖులును యితరులును శ్రీలు వెళ్ళుచుండియును మారముగా పాలములలో గూర్చుండి చూచుచుండిరి.

శాసనసభ్యుల సమావేశము

పంజాబు శాసన సంఘసభ్యులగు సి. కుక్కప్రముఖులు, కెప్టెను సర్దారు గోపాలసింగు భగవాలియా, బాబా హరదత్తు సింగు తేదీ, సర్దారు సంగతసింగు, సోధీలాలుసింగు, సర్దారు సాహెబు డిల్లాగుసింగు, సర్దారుబహదరు గోపాలసింగులలోని నాగార్లుచేరి ఆలోచించి కొన్నితీర్మానముల నామోదించిరి. "గురుకావగు గురుద్వారమునకు వెళ్లువారిలో అకాలీలవై పోలీసులు జరుపు ప్రాంత్యత్వములనుగూర్చి మేము వినిన చెడిన చూచిన సంఘటనలను పోలీసువారిచర్య కిరాతకము, క్రూరము, అక్రమము, బ్రతిమలాలు కనుచితిమని మేము నిశ్చయించితిమి. దారిలోనున్న అకాలీలను జుట్టుబట్టుకొని యాదృష్టముతచూచి, మానహీన సిక్కుల కత్తిధికామానకరము. ఈ కిరాతకము నికరైత మానివించనిచో చాల విపదక కలుగగలదు. స్థానికో ద్యోగులను పోలీసువారును చేయు చర్యలు కడు నీకమములు గవర్నరు స్వయముగా నిటకవచ్చి చూడవలెనని కోరెదము. ఇపుడవలంబించే జేదన రాక్షసపద్ధతిని నిరమింపవలెనని యిచటి ఉద్యోగుల కుత్తరు వొసంగునందు గవర్నరుకు ఆర్జెంటు తెలి గ్రామును పంపవలెను. శాసనసభ్యులగు సిక్కుప్రముఖులు త్వరలోగవర్నరును స్వయముగా చూచి సంఘటనలను వివరింపవలెనని కోరెను. ఈ సభవారు శిరోమణి సంఘమువారికిట్లు సానుభూతిని చూపుచున్నారు. ఎటులైన శాంతిని నెలకొల్పవలెనని ఈ సభ వారాసంఘము వారిని కోరవలెను. సిక్కుల కామోదకరముగా నుండు రీతిని గురుద్వారముల చట్టమును ఆలశ్యములేకుండ వార తనమువారు శాసనసభలో నుపపాదించి దాని చర్యకు ప్రత్యేక గౌరవమును నిర్ణయింపవలెను." అను తీర్మానములూ భలో నామోదించబడెను."

క్రొత్తజట్టు

8 వ తేదీ ఉదయమున మరల 100 మంది గురుకావగు గోడ్డున బయలుదేరిరి. వీరిము విభజితముగా తురిసిండున వారందరూ పూర్తిగా తడిసిపోయిరి.

ధనికుల సహాయము

గావములు తగిలిన వారికి బకలనిమిత్తము అమృతసరుకులో కొందరుధనికులు తమ యొడ్ల ఆవరణములలో స్థలముల నిచ్చిరి.

పోలీసు యినవెళ్లరు జమీలు యిచటికి వచ్చి స్థితిగతులను పరిశీలించు చున్నారు.

హాకీం అబ్దుల్లాఖానుగారు

భారతరాష్ట్రమున సభ్యత్వమును హాకీం అబ్దుల్లాఖాను గారును, జమియతులు లేనూ సంఘాధ్యక్షుడు మాస్టర్ కిషోరు తుల్లాగారును అకాలీల సత్యాగ్రహమును గూర్చి తెలుసుకొనుటకు 9 వ తేదీ రాత్రి ఢిల్లీనుండి అమృతసరుకు బయలుదేరి వెళ్లిరి.

కలకత్తాలో బహిరంగసభ

9 వ తేదీ సాయంత్రము హాకీం పార్కులో శ్రీ. జగద్గురు భారదాసిత కంకరాచార్య స్వామిలవారి ఆధ్వర్యమున కలకత్తాలో సభ జరిగినది. చాలమంది సిక్కులును హిందువులును వచ్చిరి. సిక్కుల చితురును మతభక్తిని దౌర్జన్య రాహిత్యమునకును ద్వైతసాహసములకును వారి నభినందించుచు వారిపట్ల సానుభూతిని చూపుచు హాకీం తీర్మాన మామోదించబడెను.

పోలీసులు దారిలో అకాలీల నడ్డుపెట్టగూడదు.

పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రకటనము

గురుకావగుకు వెళ్లు వారిలో అకాలీలను నిరోధించి బలిమిని తయారు పద్ధతిని నిలిపివేయుటకు పంజాబు ప్రభుత్వము వారిలో ఆలోచించి అమృతసరుకు దిష్టికవిషయము నిశ్చయించెను. కాని గురుకావగులోనున్న మహాంత భూములలో అకాలీలు బలిమిని ప్రవేశపెడుటచేయుటకు తగిన పోలీసుదళము నవలంబించుటకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కడ భార మివ్వబడినది. గానట్లు క్రమప్రవేశము చేయగూడదని దొరతనమువారు ప్రకటనకరము ములవారిని సిక్కులకాలిజట్లు వారిని హెచ్చరించు చున్నారు. (అపోసిటు తెదా (తన-సిమ్లా, 10వ తేదీ).

*** **

శాసనసభలకు వెళ్లగూడదు

సి. విజయరాఘవాచారిగారు
మొదట సి. విజయరాఘవాచారిగారు (సేలము) శాసనసభలకు బహిష్కరించుట కంగీకరింప లేదు. కాగ్రహణలో జరిగిన దేశీయమహాదళభితు విజయరాఘవాచారిగారు దృఢత్వకవహించిరి. ఇపుడు మరల అసహాయవాదులు కావడంబట్ట గవర్నరు అనుచితమని విజయరాఘవాచారిగారు తెలిపినట్లు ములు వాడు పత్రికలో రాక్తరు వందరాజులు వాయుడుగారు వ్రాసిరి.

టర్కీ-వారివిజయము

ఢిల్లీలో అభినందనసభ
చిన్న ఆసియాలో టర్కీవారు గ్రనవారి నోడించు సంకులకు టర్కీవారి నభినందించుటకు 9 వ తేదీ సాయంత్రము ఢిల్లీలో సభ జరిగినది. బ్రిటను దొరతనమువారు గ్రనవారి పట్ల కత్తుపాతమును చూపుచున్నారు. అందువలన చూచుచు దీయుల కధికరుగునాగ్రహము కలుగుచున్నది. బ్రిటను దొరతనమువారు రోలంబించుచున్న యా హానికరమును పద్ధతివలన చూచుచున్నదీయరాజ్యములలో నెట్టివిభజితమైన జరిగినచో నందులకు బ్రిటను దొరతనమువారు బాధ్యులగుచునని లాయకులపార్టీ గారికి తంతివార్త నంపవలెనని తీర్మాన మామోదించబడెను.

బి. పి. వాడియాగారు

భారతదేశవ్యభాసనసంఘ సంబంధమును త్వరచుచుట ఆసియాపెంటుగారితో నిర్బంధావాస కిత్తు ననుభవించిన వారును న్యాయుండియా పత్రికలో వెనుక పరిచేసిన వారు నగు బి. పి. వాడియాగారికిని చెన్నపురి అడ్డాయలలోని విశ్వ దివ్యజ్ఞాన సమాజప్రధాన కార్యాలయము వారికిని ప్రజలభిప్రాయము కలుగుటచే భారత దివ్యజ్ఞానసమాజముతో వాడియాగారు సంబంధమును తొలగించు కొనిరి గాని వాడియాగారు దివ్యజ్ఞాన సిద్ధాంతమునే ఖచ్చితంగా నమ్మియుండునని 9 వ తేదీన తెలిసినదిని భా. హాయముండి తంతివార్త వచ్చినది. వాడియాగారిపుడే మేకాలో నున్నాడు.

కలియుగ కుంభకర్ణుడు

458 పానుల బరువు గలవాడు

9 అడుగుల 3 అంగుళముల ఉన్నతము గలవాడు.

రమ్యదేశమున కజలపు అనునతడు కలకు. ఆతని యెను 34 ఏండ్లు. ఆతని ఉన్నతము 9 అడుగుల 3 అంగుళములు ఆఉన్నతమునకు తగిన శరీరపుష్టిగూడ నగుచున్నది. చేతిచేరి కొననుండి మణికట్టువరకు 18 అంగుళములు పొడవు గలదు పొడము 21 అంగుళములు బొడుగు. కొమ్మకొలత 16 అంగుళములు. కలచుట్టుకొలత 25 అంగుళములు. ఆతనిని తూచగా 458 పానుల బరువు తేలెను. భోజనశక్తి విస్తారముగా కలవాడు. నలుగురుకుష్టిగా తిగల అసోరము వారకు మామూలుగా క్రతిపూటను భుజించును. రోజు 4 సాయలు భుజించును. వాలుగుసాయలును మొత్తము 1,5 మైలులసాటు, 15,20 కోడి గ్రుడ్లు, 3,4 పానుల బరువుల మాంసము, 5,6 పెద్దకొట్టెలు, చాల ఉర్లగడ్డలు చిక్కుడుగింజలుమున్న గానుగూరలు, 4,5 మైలుల వైనసాగా, 5-6 క్యాబ్బుల వీరుసారా ఇవి అతని కొక్కరినమున కాహారమునకు సరిపోవును. ఆతడు కుంభకర్ణువలెనే దినమునకు 24 గంటలును నిద్రపోవును. ఎప్పుడు లేచినను గూడ చాల బద్ధకముతో మందకొడిగా నుండును. మరల తేదీ వారు వెళ్లగానే ఆతడు నిద్రపోవును. ఆకలిమోత మతని కత్తిధిము గాని భోజనము వేరేనమాత్ర మతడు నేలుకొనియుండును. ఇపుడతడు తన స్వదేశముకు వైచేరియాకు వెళ్లెను. అందు నతడు తనతంతినికండ్లలకు వ్యవసాయపుడనులలో తోడు పడెద నని చెప్పెను (బ్రెస్టురును పత్రిక.)

1921-22

భారతదేశము

భారతదేశమునందలి పరిస్థితులను విశదీకరించు చార్తర దాఖతముగ ఒక నివేదికము పార్లమెంటువారి ఉపయోగాగ్రాహ్యము యిది యా ప్రభుత్వము వారిచే ప్రకటింపబడుచున్నది. 1921-1922 వ సంవత్సరపు నివేదికము ప్రకటింపబడినది. గ్రంథకర్త బ్రౌఫర్ రెను బ్రూకు విలియమ్సుగారు. పుస్తకమునందు 7 ప్రకరణములు లున్నవి. ఈ సంకల్పరపు రాక్షితు ఆర్థిక సాంఘిక విషయములు చిక్కుక వివరింపబడినవి. నడుమందుల పరిస్థితులు, భారతదేశమునకును బోలీనిస్లకు కల సంబంధములు, మాపిలొకపనము, వైదిక పరిపాలనము, భారతదేశమునకును సామ్రాజ్యము నందలి ఇతరభాగములకును కల సంబంధములు, అధినివేశ రాజ్యములందు భారతీయుల స్థితి మున్నగు విషయములు మొదటి ప్రకరణమునందు వివరింపబడినవి. 2, 3, 4 ప్రకరణములందు ఆహారోద్యమ భిక్షుధి వర్ణించబడినది. గాంధీగారు ఉద్యమము సారంభించినదిమొదలు గాంధీగారి నిర్బంధమువరకు జరిగిన అన్ని విషయములు ఉడిన రింబడినది. యువరాజుగారి హ్యటనము దాని ఫలితముకుండ యా భాగమునందే చేర్చబడినది. 5 వ ప్రకరణమునందు దేశపు ఆర్థిక వాణిజ్య క్షయసాయ, పారిశ్రామికాది విషయములు వివరింబడినవి. 'సాయలు, వారి సువస్థలు' అనుకీర్తికతో 6 వ ప్రకరణముపారంభింపబడి, అందుకార్యకసమస్యలు ఆర్థికముత్రామకు సాంఘిక విద్యాసంస్కరణములు మున్నగు సమస్యలు వివరింబడినవి. మారెన కావనసభల ప్రయత్నములు, కడపటి, ప్రకరణము నందు తెలుపబడినవి. ఈ పుస్తకము నెల వికిట్లను రూపాయి

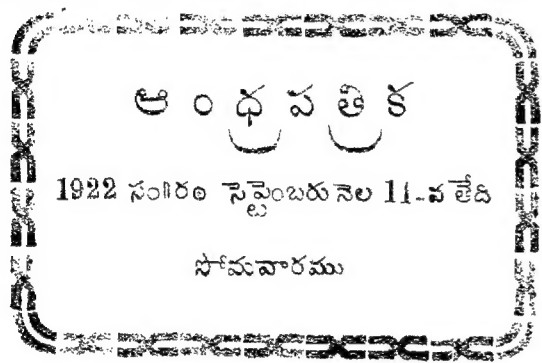
ఆంధ్రపత్రిక

సంవత్సరాదిసంచికలు.

సంవత్సరాది సంచికలు తయారైనవి. చందాదార్లకు వీ. పీ. లు పంపుట ప్రారంభించితిమి. నెంబర్లవారిగా రోజూ కొంతమందికి రవాణా చేయబడుచుండును. దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు ఖరీదు 1-0-0. వారపత్రిక చందాదార్లకున్నా దినపత్రిక యితరచందాదార్లకున్నా ఖరీదు 1-4-0 నిర్ణయింపబడినది. ప్రతి సంచికకు తపాల వ్యయము 0-8-0, మని ఆర్డరు రుసుము 0-2-0 తగులుబడి యగుచున్నది.

భాషాభిమానులెల్లరు తప్పక స్వీకరించి మాయద్యమమునకు తోడ్పడ గోరుచున్నాము.

వ్యవస్థాపకుడు.

సంచియము దొలగుట

సామాజ్యశాసనసభలో నేమి, స్టేట్ కౌన్సిలు సభలో నేమి, సర్. విలియం విక్టోరియా గారు లాయడుజార్జి గారి ప్రసంగము గురించిన సంచియముల నెల్ల బోర్డోలి, నిజసందర్భముల నెరుకపరచినందులకు మంద్యులు. లాయడుజార్జి గారి ప్రసంగమునకు రెండు అర్థములు లేవు. నలువరకు చెలిసిన యర్థమే యర్థము. సంస్కరణములు పరీక్ష యని చెప్పుటచే, హిందూదేశమున నలజడి గలుగు నని లండను ట్రైమున్ పత్రిక వెనుకనే యూహించినది. లాయడుజార్జి గారి ప్రతిపాదనము సంస్కరణవిధానము నంతయు అనుమాన స్థితిలోనికి దింపుచున్న దనియు, సంస్కరణముల నెప్పుడు పట్టిన నెప్పుడు రద్దుచేయవచ్చునను భావమును సూచించుచున్నదనియు, సంస్కరణములు పరీక్ష గావనియు, అవి శాసనమనియు, సంస్కరణముల అస్థిరత్వమును వెల్లడిజేయుటచే సివిలు సర్వీసువారి కష్టము లింకను అధికమగు ననియు, ట్రైమున్ పత్రిక తేటపరచినది. ఇందునుబట్టి పరీక్ష యను పదమున కొక్కటే యర్థమనియు, లాయడుజార్జి గారి పదమును ఒక్క వాక్యములో ముమ్మారు వాడుటచే పరిస్థితుల ననుసరించి సంస్కరణములను రద్దుజేయుటకు వారు సంసిద్ధులై యున్నారనియు, వేరుగ వివరింపబనిలేదు. సర్. విలియం విక్టోరియా గారు సయితము సంస్కరణములు పరీక్ష యని నొక్కివక్కాణించిరి. రాజ్యప్రతినిధిగారును అటులనే పలికియుండిరి. శాసనసభలలో నిరాకరణావలంబులు చేరినిరోధమునకు బూనుచో, సంస్కరణముల గూర్చి మరల నాలోచింపవలయు నని ప్రధానమంత్రి చెలిసిన సంగతులు నిజమేననియు, ఇటుల జరుగకతప్పదనియు సర్. విలియం విక్టోరియా గారు స్పష్టపరచియుండ, ఇంకను సందేహమునకు తావేమి గలదు? తమకీష్టులయినమితవాదులు దప్పు మరియొక పక్షమువారు శాసనసభలలో జేరుట, లాయడుజార్జి గారికి గాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి గాని ఇష్టము లేదు. వారు చేరగనే

సంస్కరణముల నూడజేరుటకు కుభయులును సంసిద్ధులుగ నున్నారు. సంస్కరణములనిజస్వభావమును గ్రహించుటకు వేరు నిదర్శనములతో నిమిత్తము లేదు. సంస్కరణములు నిష్ప్రయోజనములని, పలువురంగీకరించినవిషయమే. అధికారవర్గమునకు తలయూపెడివారే, వానిని కొనసాగింపవలయును. మరియొక పక్షమువారిని వోటరులెన్నుకొనుచో, సంస్కరణములే తొలగిపోవును.

వోటరులకు గల ఎన్నికస్వాతంత్ర్యము, మృగ్యమని స్థిరమయినది. సంస్కరణములద్వారా స్వపరిపాలనమును సంపాదించ నెంచెడివారు, ఇక నయినను భ్రమను బాపుకొన వచ్చును. శాసనసభలు, అధికారులకొరకును వారి యభిమానులకొరకును మాత్రమే యుద్దేశింపబడినవి. ఇతరులకు వాని యందు చోటు లేదు. చొరవ జేసికొని కడిపటివారు ప్రవేశించినచో, శాసనసభలే నదృశ్యమగును. ఈసంగతిని పరీక్షించుటకు శాసనసభలలోనికి కొందరు వెడలవలసింది. అట్టి ప్రయాసతో నిమిత్తములేకుండ, ఫలిత మేమగునో ముందే తెలిసినది. ఇకనుండియయినను జాతీయవాదులందరూ శాసనసభలభ్రమను వీడి క్లాగెను విధించిన స్వతంత్రకార్యక్రమమును తడేపడీతో నిర్వహించి కృతకృత్యులగుట భావ్యము. ఎండమావులవెంట జనికాలము వృథాగావించుట కింకముం దెట్టికారణముగాని, అవసరముగాని గనుపట్టుదు. లాయడుజార్జి గారు బ్రిటీషువారు హిందూదేశమునకు బ్రస్తీలని నుడువుచు ఈ బ్రష్టును తరతరములవరకును జెందజేయవలయు ననిరి. బ్రష్టు అను పదమును వాడుట యందు విరుద్ధమేమియును లేదని సర్. విలియం విక్టోరియా గారు స్టేట్ కౌన్సిలు సభలో ప్రతిపాదించియుండిరి. బ్రష్టు అనుపదమును వాడుటగాని, ఉక్కుచట్టమును గూర్చి ముచ్చటించుటగాని విరుద్ధముగావటం. రుష్యా, ఆస్ట్రీయా దేశములలో కార్యనిర్వాహకులు దొలగిననే అన్యములు సంభవించెనట ఉక్కుచట్టము దొలగినను అట్టి యన్యములే సంభవించునని భయపడి లాయడుజార్జి గారు బలికిరిని, విక్టోరియా గారు సమాధానము జెప్పిరి. బ్రిటీషువారికి గల బ్రష్టీ హోదాయను, ఉక్కుచట్టమునకు గల స్థిరత్వమును, స్వపరిపాలనమునకు విరుద్ధములని గ్రే అను ప్రముఖుడు జేయలీ న్యూసుపత్రికలో వెనుక సూచించియుండిరి ఇందుపై వ్యాఖ్యానము జేయుచు, హిందూదేశము తనప్రభుత్వమును తాను నడుపుకొనవలయు ననియు, లేదనియో మనయుద్దేశ మని జేయలీన్యూసు పత్రిక ప్రశ్నించుచున్నది. ఒకచేతితో స్వపరిపాలనము నొసగి వేరొకచేతితో తీసివేయుటకు వీలులేదని లాయడుజార్జి గారి నీపత్రిక మందలించినది. కాని, సర్. విలియం విక్టోరియా గారికి మాత్రము ఇది యంతయు నచ్చినది.

కీర్తిశేషులగు బాబు మోతీలాల్ ఘోషు గారు పలుమారు చెలిపినట్లు, హిందూదేశము శాశ్వతపు శిశువు. ఈ శిశువున కెన్నడును ఎదుగుబాదుగలు లేవు. వీని పోషణబాధ్యత యంతయు బ్రిటీషువారియందే నిలిచియుండును. అట్టిబాధ్యతనే తా మికముందును వదలజాల మని లాయడుజార్జి గారు ఖండితముగ చెలిపిరి. బ్రష్టీహోదా శాశ్వతమగుటచే, శాశ్వతబాధ్యత, శాశ్వత మగు బ్రష్టు శాశ్వత మగు ఉక్కుచట్టము నిలచియే యుండును. సర్ విలియం విక్టోరియాగారికి, హిందూదేశ స్వపరిపాలనార్హతయందు ఏమాత్రమువిశ్వాసము లేదని సామాజ్యశాసనసభలో వారు చెలిపిన ప్రసంగముబట్టి తెలియుచున్నది. హిందూదేశము స్వరాజ్యము గోరుట కది సంసిద్ధముగ నున్నదా,

స్వంతస్వము గాని నాకాదళము గాని కలదా, చదువుకొనిన వోటరులు గలరా, ప్రజలకు ప్రభుత్వమనిన నేమియో చెలియునా, సివిలుబాధ్యత గూర్చిన జ్ఞాన మేమయిన వారికి గలదా, జాతిభాషాది ఆటంకముల నింకను దాట నవసరములేదా, అధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయము కొనసాగునపుడు ఎట్టి యిబ్బందులు గలుగునో అల్పసంఖ్యాకులు గుర్తించిరా, అని విన్ శెంటుగారు ప్రశ్నిపరంపరల నడిగిరి. ఈ కుంట్రిప్రశ్నలకు జవాబు జెప్ప నవసరములేదు. కాని దేశమును స్వపరిపాలనమునకు గొనిపోవ బాధ్యత వహించినవాణ్ణి ముఖ్యులగు విన్ శెంటుగారి కిట్టి సంకుచితాభిప్రాయములుండ, వారివలనప్రజల కేమయిన నుపకారముగలుగు నేమో యూహించుట సులభసాధ్యము. జాతీయవాదులు గాని మితవాదులు గాని ప్రజల స్వపరిపాలనార్హతను శంకించుట లేదు. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధిని ఉభయులును కోరుచున్నారు. కాని, ఉభయుల మధ్యను స్వరాజ్యసంపాదన పద్ధతుల గూర్చి యే భేదాభిప్రాయము గలదు. మితవాదుల కింకను, బ్రిటీషువారిని వేడుకొనియే అనుగ్రహముల బడయవలయు నను నాశ గలదు. జాతీయవాదు లటులగాక స్వతంత్రపై నాధారపడి కామ్యూనిస్టి బడయజూచుచున్నారు. పరులయనుగ్రహముకొరకు వేచియుండుటవలన నెట్టి యన్యము వాటిల్లునో, విన్ శెంటుగారి ప్రసంగము చెప్పకనే చెప్పుచున్నది. అన్నిటికన్నను, భారతజాతి యిందుమూలమున తన ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుట చుర్రట మని స్పష్టమయినది.

ఈ సంగతి రావుబహద్దరు సి. యస్. సుబ్రహ్మణ్యంగారి ప్రసంగమునందు వెల్లడి యయ్యెను. సంస్కరణములను బ్రిటీషువారు దయాధర్మముగ ప్రసాదించినపుడు వారు చెప్పినచోప్పున నడుచుకొనక లేనిపోని వాగ్వివాద మేలనని సుబ్రహ్మణ్యంగారు తోడిసభ్యులకు బుద్ధి చెప్పిరి. మరియొక సంగతినిగూడ తెలియజెప్పిరి. ఇట్టి సందర్భములలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రధానమంత్రి ప్రసంగమును సమర్థించి బలపరచెదరు గాని అన్యధా జరుపుటకు వీలుండునా యని యడిగిరి. ఈసంగతి సత్యమేనని, విన్ శెంటుగారు గూడ అంగీకరించిరి. తమపై యధికారముగల బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారిని నిందించెడి తీర్మానమును, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు వారికి చెలుపుట ఆక్రమ మని విన్ శెంటుగారి యభిప్రాయము. ఇందునుబట్టి బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు హిందూదేశమునెడల నెటుల బ్రవర్తించినను ఇండియా ప్రభుత్వమువారుగాని, శాసనసభలుగాని అసమ్మతి చెలుప వీలు లేదని స్పష్టము గా లేదా? ఈ కారణముచేతనే సబార్డినేటు ప్రభుత్వ మగు ఇండియా ప్రభుత్వము తమకు బోధించుట తగునా యని, కర్జను ప్రభువుగా రిటీవల ఉద్దేశముతో తెలిపియుండిరి. మాంటాగూగారి యుద్వోగము ఇట్టి సాహసకార్యమువలననే యూడి పోవుట తటస్థించెను. సామాజ్యశాసనసభాతీర్మానమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు లాయడు జార్జి ప్రభుత్వమువారికి పంప రని గ్రహింపవచ్చును. ఇంతవరకును మితవాదుల యాశలు ఒకరిపైనుండి మరియొకరిపైకి మరలుచుండెను. రాష్ట్రప్రభుత్వము అన్యాయముగ బ్రవర్తించిన, ఇండియా ప్రభుత్వము జోక్యము కలుగజేసికొనునాశ యుండెడిది. ఆయాశ పంజాబు విపాదసంఘటనముతో నడగంటెరు. ఇటులనే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు న్యాయము నలుపనియెడల బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారును పార్లమెంటు సభయు న్యాయము జరుపుమరను నాశ యుండెడిది. హంటరు కమిటీ సందర్భమున ఆయాశయు దొలగెను. ఇప్పుడు లాయడు జార్జి గారు

తప్పుదోషదొక్కుటచే ఆతప్పును ఇండియాప్రభుత్వము సవరించునని ఆశపడుచుండిరి. ఆయాశ రాజప్రతినిధిగారి ప్రసంగముతోనేమి, సర్ విలియం విన్ శెంటుగారి స్పష్టప్రతిపాదనముతోనేమి అంత రించియుండును.

స్వపరిపాలనమును సంపాదించుటకు రెండే మార్గములు గలవని, విశ్ శెంటుగారి యభిప్రాయము. బాహుబల మొకమార్గము. రెండవమార్గము బ్రిటీషు పార్లమెంటువారి అనుగ్రహమునకు వేచి యుండుట. ఈ రెండును గాక డార్జన్గ్ పోత సహాయనిరాకరణమార్గ మింకొకటి గలదని, విశ్ శెంటుగా రంగీకరింపకున్నను భారతీయులు గ్రహించి దానిని చేపట్టియున్నారు. దానిని అకుంఠిత దీక్షతో కొనసాగించుచో స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగునని వారికి దృఢవిశ్వాసము గలదు. ఈసత్యమును విశ్ శెంటుగా రయినను మున్ముందు అంగీకరింపవలసివచ్చును. అసమ్మతితీర్మానము గావించుటవలన శాసనసభలయినకీ కారకు లయిన లాయడుజార్జి గారికి, సభ్యులు కృతఘ్ను లగుదురు రట. శాసనసభలను పొగడినమంత్రిని నిందించుట, అక్రమముట. ఇట్టి అక్రమపుపని జేయవలదని మందలించినను, సామాజ్యశాసనసభవారు అక్రమమున కొడిగట్టుకొనిరి. గాంధీని డిట్టినను, నిరాకరణపక్షమువారిని డిట్టినను భ్రమపడక, శాసనసభ్యులు అసమ్మతిని దెలుపుట మానరయిరి. ఇందువలన, బ్రిటీషుప్రజలకును బ్రిటీషుప్రభుత్వమునకును విరోధముగలుగునని విశ్ శెంటుగారు కోపించినను లాభములేకబోయెను. సర్. లెస్లిమిల్లరుగారు స్టేటుకౌన్సిలుసభలో ప్రసంగించుచు, ఇట్టి తీర్మానము స్వరాజ్యము నీయుడని ఇంగ్లీషువారిని బెడరించుట యగుననియు, ఇంగ్లండుసానుభూతిని హిందూదేశము కోల్పోవు ననియు, భయపెట్టిరి. ఆర్థికసభ్యులగు హెయిలీగారు గూడ ఈధోంఁజిలోనే ప్రసంగించిరి. ఆంగ్ల దేశీయుల యనుగ్రహమువలననే స్వరాజ్యము లభించుననియు, హిందూదేశమునందలి పరిస్థితులు ఇంగ్లండులో కలవర పెట్టుచున్నవనియు, లాయడు జార్జిగారిని నిరసించుచో బ్రిటీషు జాతికి ఆవేశము గలుగు ననియు, హెయిలీగారు హెచ్చరించిరి. ఈ తీర్మానము ఆహారముచ్చిన హస్తమును కొలుకుట వలె నున్న దని, కట్టకడపట విశ్ శెంటుగారు తమ ఆగ్రహమును పట్టలేక సామాజ్యశాసనసభలో బలికరి. ఈ సందర్భములను పరికించిన, పరులయనుగ్రహముపై వేచి యుండువారుగూడ శాసనసభ్యుల మధుగులిచ్చుచు సుబ్రహ్మణ్యంగారు ముఖ్యమంత్రి మెదలక కూర్చుండుటయే శ్రేయస్కర మని తోచును.

ఇట్టి జడత్వము, స్వపరిపాలనాసంపాదనము మాట యట్లుండ జాతీయగౌరవమున కెంత భంగ కరమో యోచింపవచ్చును. లాయడు జార్జిగారెటుల బలికెనను తప్పులేదు. పార్లమెంటు సభవారెటుల ప్రసరించినను తప్పులేదు. ఇది సరికాదని, హిందూదేశ మనుటమాత్రము ఘోర పాపము. వారేమనినను సరే, ఎటుల మెలగినను సరే, కాలమును నమ్మకొని హిందూదేశము మానము దాల్చి యుండవలయును. లేనియెడల, వారి కాగ్రహము గలిగి మొదటికే మోసము కలుగును. విశ్ శెంటుగారి ప్రసంగములవలన తేలిన సారాంశ మిది. సామాజ్యశాసనసభ్యులు కడు వినయముగ నే ప్రవర్తించిరి. అగ్నిహోత్రిగారి తీర్మానమునందు, త్వరలో సంపూర్ణస్వపరిపాలనమునకు చర్య దీసి కొనవలయునను సూచన గలదు. రంగాచార్యులు గారు ఈ భాగమును తీసివేయవలయు నని సవరణ నుపపాదించిరి. డాక్టరు సర్వాధికారిగారు అదియు బనికీరాదని కొన్ని పదములతీవ్రతను తగ్గించి, బ్రిటీ

షుజాతికి సంబంధించినవాక్యము నసలే దీసివైచిరి. ఈ రీతిని పునఃచపలుకబడిన తీర్మానము సయితము విన్ శెంటుగారికి కడుతీవ్రముగ గనుపించెను. శాసనసభ్యు లికముం జేమి చేసెదరు? సత్యము దెలుపుట వలన బ్రిటీషువారి సానుభూతి దొలగుచో, ఫలితము ననుభవించుటకు తాము సంసిద్ధులమే నని, ఈశ్వరశరణుగారు గంభీరముగ బలుకుటయే గాక, హిందూదేశము ఇంగ్లండుతో కలసియుండుట ఇంగ్లండునకు గూడ లాభమే ననిరి. శాసనసభలో జేరెడిసభ్యు లందరును నిరాకరణపక్షమువారయినను, సంస్కరణములను రద్దుజేయగూడ దని, డాక్టరు గవరుగారు ఉద్ఘోషించిరి. లాయడు జార్జి గారు దెలిపిన షరతులపైననే తాము సహకారము సలుపవలయుచో, తాము శోడ్పడజాలమని, రంగాచార్యులుగారు నుడిచిరి. శాసనసభ్యుల ప్రతిజ్ఞలు కొనసాగునా, లేక ఉత్తరకు మారుని ప్రతిజ్ఞలగునా? ఇదియే ప్రశ్న. నిరాకరణపక్షమువారు శాసనసభలలో జేరిన, సంస్కరణములు తొలగునని స్పష్టమయినది. శాసనసభవారి తీర్మానము బ్రిటీషుప్రజలకు కోపము గలిగించు నని, అధికారులు స్పష్టపరచిరి. లాయడు జార్జిగారి షరతులకు బొడవియే సహకారము సలుపవలయుననియు తేటతెల్ల మయ్యెను. ఈ మూడు విషయములును బనికీరావని ఖండితముగ నుడివిన, రంగాచార్యులు గారును, గవరు గారును, ఈశ్వరశరణు గారును, వారితో నేకీభవించెడి ఇతరసభ్యులును, ఆత్మగౌరవము నిలుపుకొనదలచిన, శాసనసభలతో సంబంధమును వదలుకొనుటయే అవసరకర్తవ్యము. లేనియెడల వారి నుడువులు నట్టియార్యాటము లగును.

పంచాయతుల నిర్మాణము.

నిర్మాణకార్యక్రమాంశములలో పంచాయతులనిర్మాణ మొకటి యని చదువరు లెరుంగుదురు. స్వపరిపాలనాసాధనమునకు పంచాయతు లెటుల తోడ్పడునో వివరింపబనిలేదు. పంజాబు, మొదలగు ప్రదేశములలో పంచాయతుల కార్యక్రమము జయప్రదముగ కొనసాగుచున్నది. అధికారులకు పంచాయతులనిర్మాణము నైతము గిట్టదని, వార్తలేతెంచెను. ఇంక వింత ఏమియు లేదు. ర్యాలీ పంచాయతి కేసులో, గోదావరి మండలాధికారి శివ విధించుట బట్టి నిర్మాణకార్యక్రమమునకు అధికారులకు ముఖ్యమంత్రిగారు ఆదేశములు జారీచేసెను. ఇందును గూర్చి శ్రీయుత బంగారు ప్రకాశం గారు వ్రాసిన లేఖను వే రొకచో ప్రచురించితిమి. ర్యాలీ పంచాయతి సివిలు క్రిమినలు కేసులను త్వరితముగ బరిష్కరించుచు వివాదములను సామ్యముగ నిర్ణయించుచు న్యాయమును రక్షించుచుండెను. ఇట్టి కోర్టును నిర్వహించుచున్న అధ్యక్షునిని, కార్యదర్శిని నాలుగువెలల కణినశిక్ష విధింపబడెను. మరి మువ్వరకు మూడువెలల శిక్ష విధింపబడెను. వీరిలో నెవరును కోర్టులో వాదించక కారాగృహమును వరించిరి. ఇందువలన ప్రజలు నిరుత్సాహము జెందుటకు మారుగ, పంచాయతులను నన్ని ప్రదేశములందును స్థాపించి, వ్యాజ్యముల జూడమును అంతరింపజేయుట తమ విధి యని భావింపవలయును. ప్రకాశం పంతులుగారును అట్టి హితము నెసగుచున్నారు. నిర్బంధవిధానము ప్రజల కార్యదీక్షను తగ్గించుటకు మారుగ మరింత బలపరుపగల దని, ప్రస్తుతపరిస్థితులు తేటపరుచుచున్నవి.

అకాలీసేక్కుల విజయము
గురుకాభాగనకు వెడలుచున్న అకాలీలను ఆపివైచి బలవంతముగ చెదరగొట్టు ప్రయత్నమును విరమించుటకు అమృతసరపు డిప్యూటీ కమిషనరుగారు పంజాబు ప్రభుత్వమువారితో యోచించి నిశ్చయించి రిని, నేటి తంతివార్త యొకటి దెలుపుచున్నది. గురుకాభాగలో ప్రవేశింపకుండ మాత్రము దానిచుట్టును సాయుధరక్షకభటుల నుంచెదరట. అకాలీల ధైర్యస్థైర్యములును అహింసానైతదీక్షయు విజయము గాంచినవి. అకాలీ సేక్కులు తమ యోరిమినలనను, అద్వితీయ మగు జతేంద్రియత్వమువలనను, తమపంతమును నెగించుకొనిరి. ఎంతటి దారుణ మగు దెబ్బలు తగిలినను వారు గురుదేవుని సంస్మరించుచు కదలక మెదలక కూర్చుని, మూర్ఖిలుచుండిరి. మరణము నయినను వరించిరి గాని, తమ పట్టుదలను విడనాడలేదు. ఇంతటి బాధల మోకుచున్నను, అహింసాపథమును నలుమాత్రమయినను వీసిపోలేదు. ఈనిదర్శనము ప్రపంచచారిత్రమునందు అపూర్వము. హిందూదేశమునందే ఇట్టి వ్యవహారము సాధ్యమయ్యెనని, యూరపీయను సోలీసు ఉద్యోగి అంగీకరింపవలసివచ్చెను. అకాలీలఅహింసావలంబనముముందర, అధికారుల డార్జన్గ్ ప్రతిక్రియ నిరుపయోగి మయ్యెను. తమ డార్జన్గ్మును అధికారులు విరమింపవలసినవచ్చెను. ఈ సందర్భము, అహింసావ్రతానుష్ఠానపరు లగు నిరాకరణపక్షమువారి విశ్వాసము నింకను బలపరుచు గాక!

శాసనసభా ప్రవేశము పనికిరాదు

శాసనసభా ప్రవేశము పనికిరాదని, నాగపురపు కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షత వహించిన శ్రీ మాకా సి. విజయరాఘవాచార్యులు గారు దేశీయులకు హిత మొసగుచున్నారు. అనుభవజ్ఞులగు వీరిహితవాక్యములు ప్రజలను స్వధర్మాచుష్ఠానమునకు పురికొల్పుగాక!

వాడియాగారి రాజీనామా

అడియారు థియసాఫికల్ సంఘమునకును వాడియాగారికిని తీవ్రభేదాభిప్రాయ ముదయించుటచే, ఆసంఘమునుండి వాడియాగారు రాజీనామా నిచ్చినటుల, అసోసియేటెడు వెస్సువారు తెలుపుచున్నారు.

తపాల ప్రకటన. — కృష్ణా ప్రభుత్వమునకు 12-వ తేదీ నాయరాము 7 గంటలకు పోస్టుచేయకలెను.

ఒక బహుమానము: — చెసిడెన్స్ కళాశాల వారి "పవేల్ ఆండు మోర్" పాఠ్య పుస్తకములకు ప్రజు" ఈ సంవత్సరము, "పోతనచేమనలకాలము వారి కృతు"లను గూర్చిన ఆంధ్రవాక్యపక్ష దిగవల్లి కేంజుజురావు బి. యె, బియర్. గారి కొరగొడినది. వీని విలువ రూ 150 అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కిలాఫతు సంఘము: — ఈసంఘ కార్యదర్శి యగు సయ్యదు మొహియుద్దీను శ్రీ గారు కర్నూలునుండి 12 వతేదీ ఉదయం బయలుదేరి రాజమండ్రి లో 18 వతేదీ జరుగుసభకు వెళ్లుచున్నారు. కిలాఫతు కార్యదర్శులును, నితర సభ్యులును ఆసభకు తిప్పు రాబ్రాథితులు.

గంపలగూడెముమారరాజుగారు రు. కోటగిరి కేంజు కృష్ణారావుగారు, కడలూరు చెరసాలనుండి యూనిల 22 తేదీని విడుదలయ్యెద రని తెలియుచున్నది.

విదేశ వార్తలు

శ్రీ కృతుక్షుప్త-సంగ్రహము

తరువాయి స్థిరమును ఆక్రమించుట

లండను సెప్టెంబరు 9:—తరువాయి వాతంత్రము వైస్రములు స్థిరము నాక్రమించెను. జలసంధులు - మిత్రమండలికి హామ్యము

పారిసు సెప్టెంబరు 9:—పారిసునందలి కమిటీయే రాయబారిగా పేరిట పేరిట గారిని దర్శించగా స్థిరము స్వయంబుల లోనే పడిపోవునని తెలిపెను. కమిటీయే వైస్రములసంఖ్య 23 లక్షలును, వీరు ఆదివారమునాన పోవవలయునని స్థిరము ను జేరుచును. గ్రీకులు తీవ్రముగ నెదుర్కొలుచును. వారు చాల వాయుభరితములను గొల్పిరి. ఆదియే గారి గ్రీకుల వైస్రములును వైస్రము వచ్చెను. తేను, ఎడ్రెయ్ నోబిలు, కాంస్టాంటినోపిలు మా కిచ్చివేయవలెను. ఎదిస్సెయ్యము లాక్రమించి యున్నను సకల తురుష్కముల కలెపరుచుకొనెదరు. అని ఫెరి గుడి గారు చెప్పిరి.

గ్రీకు ప్రభుత్వము రాజీనామా మొసగుట

విశ్వము సెప్టెంబరు 9:—గ్రీకు మంత్రివర్గము రాజీనామా మోసగెను. కల్లొకలో పూలుగారు నూతన ప్రధానమంత్రి పదవి నందిరి. ఆసియామైనయను పదవలకలె నని ఇంకను నుత్తర్య లానర్పలేదు. మంచి సమపాటుములతో ఆసియా మైనయను పదవి వేయటము గురించి ఒక సంఘముగా ర బోధించుచుండిరి. కాంస్టాంటినోపిలు ఎచ్చటికో జరిగెనను వార్త నిజముగాను. స్థిరమునందలి గ్రీకు వైస్రములు దౌర్జన్యముగ ప్రకటించుట నుండునలెననియు, అట్లు గానియెడల కమిటీలుగూడ పక్షిర్పు కొనుటకు తిరిగి దౌర్జన్య మొనర్పరనియు మిత్రమండలి రాజు బాధలు విదేశాంగమంత్రికి చెలిపిరి.

తురుష్క పురోగమనము

లండను సెప్టెంబరు 8:—అలబోలియా పోరాటమును గురించి ఇటీవల జేరినవార్తల కాదగా తురుష్క వైస్రములు స్థిరమున 25 మైళ్లదూరమున మాత్రమున్నట్లు చెలియవచ్చెను. కొంచెమువికాంతి దీనికొనుటకు గాను తాత్కాలికముగ కొలది కాలము వైస్ర పురోగమనము విరమింపబడెనను అంగారా వార్తలను దీనికి కలిపివుట లేదు. ఈ త్తరంగమున గ్రీకు లింకను వెనుకకు పోవుచుండిరి. కాని బాగుగ పోరాడుచుండిరి.

స్థిరమునందు 200000 శరణాగతులు

స్థిరము సెప్టెంబరు 8:—వేలకొలది శరణాగతులను, పారిపోయి వచ్చిన వైస్రములను స్థిరమునందు మూసుచుండిరి. వీరి ఆహార విషయమున శ్రద్ధవహించువారు లేకపోవుటచే పరిస్థితులు క్షిప్రము లయ్యెను. ఇంతవరకును 2 లక్షల శరణాగతులు స్థిరమునకు చేరుకొని యుండిరి. చాలవారికి బ్రెజిల్ ను స్థిరమునందును, సమీపస్థుల గాములందును నికరించుచుండిరి. వీరి ఆహార విషయముగూడ అనుమానముగ మన్నుచి.

కాంస్టాంటినోపిలునందును స్థిరమునందును శరణాగతులకు సాధ్యమైన సహాయమును అందజేయుటకు ఆమెయ్యను నివారణ సంఘము సాగు పూనుకొనిరి.

మిత్రమండలి ప్రభుత్వవిధానము

లండను సెప్టెంబరు 8:—గ్రీకో-తురుష్క సంగ్రామ పరిస్థితులకును, మిత్రమండలికిని టర్కీకిని జరుగు బడెంబడిక నిధానమునందు మార్పులందల కని బ్రెజిల్ ప్రభుత్వమునాను ప్రకటించిరి. జలసంధుల సాధ్యమైనంత దింకరినకు విధానమును బ్రెజిల్ ప్రభుత్వమునాను సహించాలరు. అల్పభాగ్య కులరక్షణమున బాటిమితివారికి పదవలకలెనని నూచించిరి. అల్ప భాగ్యకులల నిక్షేపణ సాధ్యమైనంత పూచీలను గొనుటయే బ్రెజిల్ ప్రభుత్వ ఆశయము.

ఆంగ్ల సాకాదశమును స్థిరమునందు తీర్పుట

మాట్లా సెప్టెంబరు 8:—చురు అడ్మిరల్ టివిట్టు గారు "కాటా" "కార్నిపు" అను ప్రాయజ్ఞతో స్థిరము జనెను. మధ్యభూభాగమునందలి బ్రెజిల్ సాకాదశమంతయు కాంస్టాంటినోపిలు స్థిరమునందలి కేంద్రీకరింపబడెను.

సంధిరాయ శారములు

లోము సెప్టెంబరు 8:—వెరిసు సమాజేయనకు పూర్వము చిత్తు సంధివరకుల వర్ధింపుకు గాను గ్రీకు తురుష్క ప్రతినిధులను వెలిసునందు జేర్చువలె నని మంజూరగారు పారిసు లండను ప్రభుత్వములకు నూచించెను. పోరాటమును మాత్ర ముపవలెనని వెలిపటములవారిని గురుటతో మిత్రమండలి యాగ వలె గాని అంతకంటె విధిగము జనరాదనిగూడ నూచించెను.

భారతీయులు-పౌరసత్వములు

మొదట ప్రభుత్వసంగ్రహము

లండను సెప్టెంబరు 8:—మొదట ప్రభుత్వ, పాల్లు (బ్రిటిష్) మా ఆస్పాసియేషనునందు సామాజ్యకార్యములగుంచి యుప వ్యసించుచు ఈ పౌరసత్వమును భారతీయులకు గూడ వర్తింప జేయుట రాజకీయాభ్యుత్థాని దెలిపెను.

బ్రిటిష్ సామాజ్యమునందు ఒక అంబిస్తు, నాగరికతచేత ను, సాంప్రదాయములచేతను, ఆధ్యాత్మిక విషయములచేతను భారతీయే మనకు సమీపమున కానుకొని యున్నది. కొన్ని అధినివేశములందు భారతీయులకు బానిసత్వపదవి యొసగుబడెను. గాని పౌరసత్వస్థాన మొసగుబడలేదని భారతీయులందు దొక యభిప్రాయము వ్యాపించి యుండెను. కాని సంగ్రామమున భారతీయే మనోందిన భారములను భారతీయ స్థితి ఒకపాల్లు వైక వచ్చెను. బ్రిటిష్ సామాజ్యమున భారతీయే దేశము సమానభాగ్యురాలని బ్రిటిష్ రాజకీయజ్ఞులు గమనించిరి. భారతీయ రాజకీయజ్ఞులు బ్రిటిష్ రాజకీయజ్ఞుల మర్యాదపదములను కార్యరూపమున వెల్లడింపించు సరికి వానికి జేత ఆర్థములు గల్గింపబడుచుండెను. ఇట్టి విషయముల నిచారించి చర్య తీసి కొనుటకు రాజులు కమిషనువంటి నివృత్తిపాతసంఘమును నియమింపవలెను అని మొదటగాను నుడిచిరి.

బొల్లివిక్తు రాజకీయసామ్యము

పారిసు సెప్టెంబరు 8:—బొల్లివిక్తుల లెక్కలకా రము, విశ్వవికాగ్రహసంఘ మకు "క్రిస్టియో" సంఘముచే, 1917 డిసెంబరునందు ఇంతవరకును రాజకీయసేవములక్రింద 17 లక్షలకుపై యుండియుండిన మాస్కావార్త వెలుపు చుండెను.

జాతీయమితి

రమ్యార్థకు సహాయము

కెనీవా సెప్టెంబరు 8:—జాతీయమితియందు బాల్కరు ప్రభుత్వ, రమ్యార్థకుల బాధ్యములగుంచి ప్రవరించుచు బాధితుల నివారణార్థము 100000 పవరినల సహాయమొనర్చుటకు బ్రెజిల్ వాగ్దానమొనర్చెననియు ఇతరరాష్ట్రములు గలసి 200000 పవరినల వాగ్దాన మొనర్చెననియు నుడిపెను.

హంగరీ సభ్యత్వము

జాతీయమితియందు జేర్చుకొన వలెనని హంగరీ జాతీయమితివారికి దరఖాస్తు నంపెను.

విమానముపై బ్రటనును చుట్టవచ్చుట

3.30 గంటలలో 18,394 మెల్ల ప్రయాణము

లండను సెప్టెంబరు 8:—బ్రెజిల్ ను విమానముపై జాటి వచ్చుపరచెనునందు 18 విమానములు పాల్గొనెను వీరి యాదరమున క్రొయడనుండి ప్రయాణమైరి. వీరులో బెర్నార్డు గారు 18,394 మైళ్లదూరమున నున్న గ్లాస్కోను 8 గంటల 21 నిమిషములు, 22 సెకనులలో జేరును. రెవెన్యూ గారు 31 గంటల 45 నిమిషములలో నుండిన వాగ్దానమును జేరును. యాదరమున క్రొయడనుండి ప్రయాణమైరి. వీరులో బెర్నార్డు గారు 18,394 మైళ్లదూరమున నున్న గ్లాస్కోను 8 గంటల 21 నిమిషములు, 22 సెకనులలో జేరును. రెవెన్యూ గారు 31 గంటల 45 నిమిషములలో నుండిన వాగ్దానమును జేరును.

కోర్కె గారు 31 గంటల 22 నిమిషముల కాలము ప్రయాణ మొనర్చి గ్లాస్కోను జేరును పాచ్చివారు పదముగ్గురులోను తుదిస్థానము నాక్రమించెను. ఈతరు 30 గంటల 45 నిమిషములు ప్రయాణ మొనర్చెను. బెర్నార్డు గారు ప్రయాణ మొనర్చిన విమానము 36. సామ్యుయేలు ఇచ్చెనుగానిరి.

బాగ్దాదునం దక్రమవ్యయము

లండను సెప్టెంబరు 8:—కట్టకు అక్కర అమ్మి కమిటీ వారి మూడవ నివేశయందు బాగ్దాదునందలి బ్రెజిల్ ప్రా కమిషనునకు భవనసర్వాణము కింద వెచ్చింపబడిన 185000 సవరినలవ్యయమును గురించి ఇట్లు వివరింపబడెను.

ఈ పని చాలభాగము సాగింపబడినదనుక ఈ విషయ మునుగురించి సంగ్రామకార్యాలయమువారికి గాని దేశీయమంత్రి కార్యాలయమునకు గాని చెలియదు. ఈ వ్యయమును వైస్రవ్య యముకింద జేయుట యుచితముగాదని అధినివేశ కార్యాలయ మువారు సంగ్రామకార్యాలయమువారును అంగీకరించిరి. ఈ వ్యయము కేకాభిరు జేర్చునది చెలియదు. ప్రభుత్వమువారికి చెలిపబడునది నింత గొప్పవ్యయమగు కార్యమును ఎట్లు ప్రారంభించినది అశ్చర్యముగ మన్నుచి.

అధికముగ తినినందులకు పన్నును విధించు మూడవకు వర్ధినియందలి హోటలుల మానేజర్ల సంఘమువారు ఆపమృతిని చెలిపుచు, అట్లు విధించెయెడల హోటలులను మూసివేసిన నని తెలిపిరి.

బ్రెజిల్ నునకు క్రేవింగుడుకులు లేకపోవుట

లండను సెప్టెంబరు 8:—గ్లాస్కోను క్లెమెన్సినోవ్ క్లెమెన్సినో దుపస్యసింనును సిక్రీప్రభుత్వ ఇంగ్లండునందు క్రేవింగుడుకులు (సౌకల కడుగుభాగమున మరమ్మతుల జేయుచుండు) తక్కువగుటచే ప్రపంచములో కెల్ల వెడ్డెనాకను మరమ్మతులకొర కమెరికాకు మంపనలసేచు నని చెలిపెను. ఇది చాల ఆవ్యాధుకని ప్రభుత్వమునకు చెలిపబడెను. జర్మను క్రేవింగు డాకునకు 50000 సవరినల సౌకగడ నని చెలిపిరి కాని ప్రభుత్వమునా కందుకు సమృతింపక కానిని తిరిగి జర్మనీకే అమ్మి వేసిరి. నేనే వెలియెడల ప్రతిజ్ఞను వాకనుపగుల గొట్టించి జేరేలేని కార్మికులకు పని గల్గింపజేవాడను. అని ప్రభుత్వ నుడిపెను (సిల్వాను వైస్రముతఃతివార్త)

కాక్సుగారిచర్య-ఫెజులురాజంగీకరించుట

లండను సెప్టెంబరు 7:—కాక్సుగారు పరిస్థితు లిటీవల నభివృద్ధి జెంపెనని అధినివేశ కార్యాలయము ప్రకటించెను. 36 వెక్సీకాక్సుగారచే దీనికొనబడిన చర్యను ఫెజులురా జంగీకరించెను. ఫెజులురా వ్యాధిగ్రస్తు డైయెండుటచే కాతడట్టి చర్యగానెను. రాజభక్తిభయం ఆ చర్యను గొనియాడిరి. తురుష్క-వాదులకును ఈరాకు వ్యగ పౌరములకును సంబంధము లేకు. అని ప్రకటించుచు గలదు.

జాస్త్రిగారిపర్యటనము కెనడా ప్రభుత్వ తరము

టెల్టావా, సెప్టెంబరు 8:—కెనడియనులతో బాటు కెనడా యందలి భారతీయులతో దృఢస్నేహకాహుక్కు కొనగనలెనను జాస్త్రిగారి కొరికను సాధ్యమైనంతవరకు ప్రభుత్వమువారు కాననసభయందు ప్రవేశపెట్టెదని కెనడా ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రి యగు మెకెంజీ కింగుగారు జాస్త్రిగారికి వ్రాసిరి. కెనడా యందుగల 9 రాష్ట్రములలో 8 టియెండు భారతీయు లిదివరకే వాదాపు కెనడియనులతో సమానమగు ఎన్నికలహక్కుల ననభ వింపుచుండిరి అందు చెలిపబడెను.

బ్రెజిల్ సౌకల్య పట్టుకొనబడుట

లండను, సెప్టెంబరు 7:—మాట్లానుండి 9 బ్రెజిల్ సంగ్రామసౌకల్య కాంస్టాంటిన్ జేరెను. నల్లసముద్రమందలి బ్రెజిల్ మౌకలరక్షణకొర కిది పంపబడెను. బాటాయనందు బొల్లి విక్తులు నుకరించు బ్రెజిల్ సౌకల్య పట్టుకొనిరి.

కొమేనియా సర్వయా రాజులను మంత్రిలను జంపుటకు గావింపబడిన హంగరీయను కుట్రయందు ముగ్గురు నాయకులు పట్టుకొనబడిరి.

ఆస్ట్రియా బాస్సెలగు వెల్లెగారు జాతీయమితియందు హజరై ఆస్ట్రియాకు సహాయ మొనర్చవలెనని నయ్యట్లు వాదిం చెన.

రాజప్రతినిధియుపవ్యాసము - ఆంగ్ల ప్రతికలు

లండను, సెప్టెంబరు 7:—కీర్తిగ్రంథ నుకల్యాసమును బ్రెజిల్ భారత పరిస్థితుల సింహాచార్యుల మొనర్చుచు డెయిలు ప్రభుత్వమునకు కేంద్రీకరింపబడిన సందర్భమున అతివాదల వ్యవస్థలకు దుష్ప్రభుత్వ పరిస్థితియందులెను. వారికి ప్రతికూలముగ మితి వాదులు గానింపవలెనని మూర్ఖులు విధలనయ్యెనే యని గొనియెచ్చిరి. ఈతరు సామ్యుయేలు నొసగిన సార్వభౌమని ప్రతిభి యగు యువరాజునకు అందరు ను అధికారము బాపవలసియున్నది.

డెయిలీ తెల్లిగొపు

ఈవిధముగ నే తర్కించెను. అతివాదులతో వాదించుట వలన లాభము లేదనియు కాని వివరములు మౌత్తము రిడింగు ప్రభుని వ్యా య మ గు ప్ర సంగ ము ను విని తమపట్టు ను విడువవలెననియు ప్రధానమంత్రి ఈయవవ్యాసమునకు గోడు కలిపచర్యను గూడ జరజేర్చుయెడల మరింత ఫలప్రదముగ నుండుననియు చెలిపుచున్నది. బాకరీజేసు మెల్లిగా నడువలెననియు, తర్కితముగ నడచియెడల పరిహార నని చెలిపెను.

డెయిలీ మ్యామెన్యూత్రికి

రాజప్రతినిధి కోల్లెయును ప్రశంసించును స్వపరిపాలిత భారతదేశమున బ్రెజిల్ అభ్యుత్థానులందు ముం దుండలందని నూచించెను. క్రైముగా పట్టుకలతో బ్రెజిల్ సభికాములను సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గింపవలెనని వ్రాసెను.

వస్తుమినిస్టరు గెబెలుప్రతిక

భారత ప్రభుత్వమువారు అహమోగులయెడల కలిపవ ర్యను దీనికొనవలెననియు భారతదేశమున బ్రెజిల్ అధికారులు విజేయతో ప్రకటించవలెననియు కాని భారత వివిధ భారతీయలచేతులతో నే యున్నదనియు నుడుపుచుండెను.

భిక్షుత్వము

ఆంధ్రదేశభిక్షుత్వభాధికారిపరిశీలనము

జగ్గయ్యపేటపూర్వమునందు రానురాను భిక్షుత్వము అభివృద్ధిచేయుచున్నదనట కంతయుసంతసము. ఇచ్చట కొన్నిమాసములకు పూర్వము దేశసేవాత్మీయులగు వేములరంగయ్యగారిచే శ్రీశైవసాంప్రదాయకమైన భిక్షుత్వము స్థాపింపబడినది. ఏకత్వంభుమువారును తదితరకర్తృకులను ఇచ్చట భిక్షుత్వములను వివిధకరణముచేయుచున్నారు. తులకవారము ౭ నతారీఖునాడు ఆంధ్రదేశభిక్షుత్వ భాధికారి శ్రీ కాశీనాథుని వాగ్దేవతావ్రాతంతులుగారును, శ్రీ కాతా శ్రీరామకృష్ణగారును శ్రీగోనగుంటవేంకటసుబ్బాబాగారును, శ్రీకోలవెన్న రాజగోపాల్వరగారును ముగ్రామమునకు విచ్చేసిరి సాయంత్రము ౪ గంటలకు భిక్షువులకలకు పోయి సేత సేయు భిక్షువులకు పరిశీలించిరి. శ్రీ గాంధీ సేత సేయుచు మామూలది మాకెల్లరకును కలిగిన యానందమునకు మేరలేదు. సేతగాంధీ సేపుణ్యమునకువారెల్లరును ఆత్మరమ్యమనందలి సంతసించిరి. అనంతరము ముచ్చటించిరి. నూతనముగ కలిగింపబడిన వృత్తిలను సేతగాంధీకు కలుగుచున్నలాభములను వారు స్వయముగ చెప్పుచుండ మాకెల్లరకును మహాత్మునియొక్క వాక్యములు స్ఫూరణకు వచ్చినవి.

సాయంత్రము బహిరంగరథ జరుపబడినది. శ్రీ గోనగుంట సుబ్రహ్మణ్యంబుగారధ్యక్షత వహించిరి. ఆధ్యక్షులవధానానానాసంతకము పురజనులచే శ్రీవాగ్దేవతావ్రాతగారికి సత్కారములు ఒకభిక్షుగించియం దుండునది బహుబుధిం. శ్రీవారు భిక్షుమాలలంకృతులు కాబడిరి. వారును తగువిధమున పురజనులకు ప్రత్యుత్తరమివ్వంగి భిక్షు ప్రాముఖ్యమును గురించి చక్కగ నుపన్యసించిరి. తరువాత శ్రీరామకోటీశ్వరరావుగారును, కాతా శ్రీరామకృష్ణగారును శ్రీ కాశీనాథుడైన జగన్నాథరావుగారికిని ఉపన్యసించిరి. తరువాత వేంకటసుబ్బాబాగారు సభాసభల మధ్యను కూర్చుని యొక్క ఆది మాంధ్రుడగు సేతగాంధీ ప్రియి కొన్ని ప్రశ్నలనే తవ్యాగా ఆ సేతగాంధీ ప్రశ్నలకు మనవిచేయుచున్న సభ్యులను సభ్యులకు వెల్లడిచేసి భిక్షు మనసాదరల క సేతులకు ఎటుల తీరనోపాధి యగుచున్నదియు నిర్మూలించుచు ఉపన్యసించిరి. జయజయ భిక్షులతో సభ ముగిసినది.

అదిగో ముగ్రామమునందలి దేశసేవాత్మీయులగు కర్తవ్యచే నటియొక భిక్షుగ కర్తవ్యంభుము స్థాపింపబడినది. ఏకత్వంభుమునకు స్థానోత్సవమును శ్రీవాగ్దేవతావ్రాతగారిచే జరుపబడినది. శ్రీవారు సదరు సేథుమునకు శ్రీమహాత్మాభి ద్భవస్త్రాలను మను పేరిట నామకరణ మొనరించిరి.

మఱుదినము దినంక తారీఖునాడు ప్రాతఃకాలమున శ్రీవాల్మీకిని సేవనా, మహాత్మా భిక్షు కర్తవ్యంభుముల వారును పురజనులను భాదినగరమున కిట్లు నుద్దేశించి స్థలమును చూచి చాల సంతసించిరి. అతిశ్రమముననే ఆస్థలమునందు భాదినగరమున కిట్టిపలయునని యిట్లించుచున్నాము. అచ్చట నున్న వారు నామకరణ మందల భగవంతులకు స్థాపింపబడినదియున్నాము. త్వరగానే మాయాదేశ్యములు కార్యరూపము దాల్చుటకు శక్తులగు మాకు వైశ్యాత్మాహులు నొసంగుగా!

జగ్గయ్యపేట పూర్వము.

మైసూరు వార్తలు

కర్నాటక సాహిత్యపరిషత్తు వారికి యీ సంవత్సరము నెల ఒకటింటికి 100 రూపములు గ్రాంటు ఇచ్చుటకు మైసూరు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి.

రాజోవు దసరాలో మైసూరునందు జరుగ నున్న 9 వ మహాసభకు మైసూరు మహారాజుగారు 100 రూపములు విరాళ మొసగిరి.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయపు బి.ఎ.బి.ఎస్.సి. డిగ్రీ తరు విశ్వవిద్యాలయపు డిగ్రీ తో సమానముగ పరిగణింపబడునని ప్రభుత్వము హిందూ విశ్వవిద్యాలయమువారు తీర్మానించిరి. మైసూరులో యీ డిగ్రీలు పొందినవారు లెఖారసులో యం.ఎ. యం.హెచ్.సి. క్రాసులలో చేరి చదువవచ్చును.

బహిష్కార నివేదితపు చట్టము బర్మాలో స్వీచి, నెన గుజ్జలయందు అనుబంధం దుండునని ప్రకటించబడినది.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభ

రెండవ ప్రకటనము

సహ్యానసంఘకార్యద్యుగారు చిత్తూరునందలి మా కెట్టు ప్రాయమున్నారు. సహ్యానసంఘసమావేశము ఈ నెల 10 వ తేది సమావేశ మయ్యెను. ఈ కింది తీర్మానము లామోదింపబడి ను: 1. ఆంధ్రదేశమునందలి 12 జిల్లాలు ఉన్న వలక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు అధ్యక్షులుగ నుండవలయునని నూచించినవి. రెండు జిల్లాలు నూనలు పంపలేదు. సహ్యానసంఘమువారు ఉన్న వలక్ష్మీనారాయణగారిని రాష్ట్రీయమహాసభకు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనుచున్నారు.

(2) హిందీ, మహిళామహాసభలుకూడ యీసందర్భాన జరుగుటకు అనుమతి యిచ్చబడినది.

(3) ఈసభవారి ఆంధ్రమహాసభ సహ్యానసంఘమువారు గుజ్జలు తీర్మానించుకొనిరి. ఈ ఆంధ్రమహాసభ సహ్యానసంఘమునకు కాసనసభ్యులకు బి మునుస్వామినాయుడుగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనుబడిరి.

(4) ఆ ప్రమహాసభకు శ్రీముత్యంహామహాపాధ్యాయ వేదం వెంకటరామకృష్ణగారు అధ్యక్షులుగను తిరుపతి వాస్తవ్యులగు బి.బి.రామకృష్ణరాజు, కె.కృష్ణారావు, యం.యం.మొకటాచారిగారు కార్యదర్శులుగ ఎన్నుకొనుబడిరి.

(5) ఆంధ్రమహాసభ సహ్యానసంఘసభ్యులుగ ఎల్లరు చేర బ్రాహ్మణులు.

చిత్తూరు అసోసియేషను ఆనందమునందు పందిరివేయ బడుచున్నది. పనులు త్వరలో ముగియగలవు. ప్రతినిధులను జిల్లా కార్యకర్తలను సంఘములవారు త్వరలో ఎన్నుకొనవలయును. స్వచ్ఛంద సేవకులు 21 వ తేదిలోగా చిత్తూరుకు రావలెను.

భిక్షు ప్రవర్తనము 21 వ తేదినుండి ప్రారంభింపబడును. అంగిళ్లు పెట్టబడినవారు 15 వ తేదిలోగ కార్యదర్శులకు దరఖాస్తులు పంపుకోవలెను.

సుప్రసిద్ధులగు కృష్ణజిల్లావాస్తవ్యులగు డి. వెంకటవరసింహారావుగారు మాదికర్తూపముగ గాంధీమహాత్ముని చరిత్రమును లోకమాన్యుని చరిత్రమును చెప్పెదరు. 24 వ తేది మధ్యాహ్నము 1 గంటకు మహాసభ ప్రారంభమగును.

బాబులన్నిటిని చిత్తూరునందలి సహ్యానసంఘకార్యదర్శిగా పేరట పంపవలెను.

మోసము

అనాథ బాలికల దురవస్థ

దీర్ఘ ఆస్రాంత్యములందు కొందరు అనాథులగు బాలికలకు కరకాలములను స్థాపించు చున్నామని చెప్పి మోసము చేయుచున్నట్లు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. భగ్నచింత బలవంతలె కొందరు దొంగ వేషములను ధరించి అచ్చటచ్చట తిరిగి అనాథులగు బాలికలను కరకాలములు లండుంచి పోషించెదమని చెప్పి వారి తీరికొనవచ్చుచున్నారు. ఈ బాలికలు కరకాలముగ విక్రయింప బడుదురు లేక వీతిబాహ్యులగు కార్యములకు పయోగింపబడుచున్నారు. ఇట్టి మోసపు కృత్యములను రెంటిని వైఖాబాదు పోలీసువారు పరిశీలించి అధికారులకు వివరములను తెలియపరచిరి.

కే. కే. బాబు మోతీలాలు ఘోష

బాబు మోతీలాలు ఘోషగారి దురదృష్టవశాత్తూ చింతిల్లుచు. ప్రాచీనగర్భ మహాసాహితీయంభు భోషులగు గాంధీ తీర్మానములపొందిరి. తీర్మాన మామోంపబడినది. కే. కే. మోతీలాలుగారి జ్ఞాపకార్థమై ఆదినము సభ అంతటితో ఆపబడినది.

కెల్కాయగారి అధ్యక్షతను ౪ వ తేది సాయంకాలము ౪వారి మందిరమున బహిరంగరథ జరిగెను. భోషులగు, కరండికరు, వైద్యు గోతలేగారు మోతీలాలుగారి దేశసేవ ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి. నాయకుని మరణమునకు చింతిల్లుచు తీర్మానము గావించబడినది.

మల్కను నిరసితలు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

పరిశీతులు సామన్యముగ మారుచున్నది. హిందువుల కేసులు అంగళ్లను తెరచియున్నారు. మైసూరు సభ్యులకూడ తినింపబడినది. అల్లరులలో భగ్నముచేయబడిన భవనముల విలన (భవనములందలి సామానుల విలన మివహ) 115000 రూపములని అంచనా వేయబడినది. మొత్తముమీద దోపిడీగల్లును, అగ్ని కల్లుగారి లక్షల విలనల భవనములు సామానులు నశించినవి డిప్యూటీ కమిషనరుగారు తెలుపుచున్నారు. నగరమునందలి 2౪ ప్రజాశ్రమములను మాత్రము మోదనశ్రీలు అగౌరవ పలుపబడినవి వార్తలు వచ్చుచున్నవి.

నాతావరణ స్థితి

1922-౨ సంవత్సరం సెప్టెంబరు నెల 11-వ నామవారము.

జిల్లా ముఖ్య కార్యములు	అంగిళ్ల సంఖ్య	అంగిళ్ల సంఖ్య	అంగిళ్ల సంఖ్య	అంగిళ్ల సంఖ్య	అంగిళ్ల సంఖ్య
అంగిళ్ల సంఖ్య	అంగిళ్ల సంఖ్య	అంగిళ్ల సంఖ్య	అంగిళ్ల సంఖ్య	అంగిళ్ల సంఖ్య	అంగిళ్ల సంఖ్య
కర్నాటక	...	...	...	...	...
కర్నాటక	...	...	...	...	...
కర్నాటక	...	...	...	...	...
కర్నాటక	881	780	1.71	29.78	6.02
కర్నాటక	812	668	0.24	65.68	20.08
కర్నాటక	911	785	...	11.77	5.42
కర్నాటక	684	771	0.02	18.19	8.61
కర్నాటక	896	717	...	15.02	5.12
కర్నాటక	898	754	...	14.60	8.15
కర్నాటక	888	7.2	...	5.44	11.08
కర్నాటక	905	719	...	2.80	5.46
కర్నాటక	948	741	...	2.27	5.78
కర్నాటక	989	793	...	10.04	5.01
కర్నాటక	986	791	...	7.39	1.61
కర్నాటక	928	782	...	9.97	2.51
కర్నాటక	983	774	...	9.30	2.44
కర్నాటక	922	740	...	19.51	3.68
కర్నాటక	916	748	...	17.73	1.44
కర్నాటక	916	716	0.05	2.85	0.97
కర్నాటక	984	781	...	5.97	8.09
కర్నాటక	920	783	...	9.22	0.77
కర్నాటక	953	50	245	1.51	1.94
కర్నాటక	938	759	...	8.01	1.83
కర్నాటక	828	87	...	0.07	1.41
కర్నాటక	...	...	...	0.25	1.64
కర్నాటక	883	752	...	81.86	5.61
కర్నాటక	852	768	0.03	72.65	4.72
కర్నాటక	880	58	0.14	96.25	12.9
కర్నాటక	815	41	0.57	114.41	11.85
కర్నాటక	811	658	0.02	9.90	5.12
కర్నాటక	792	641	...	8.14	5.95
కర్నాటక	700	620	0.15	14.78	15.48
కర్నాటక	908	776	...	7.07	8.99
కర్నాటక	758	710	0.50	18.90	6.76
కర్నాటక	825	760	0.05	99.11	2.67
కర్నాటక	842	761	0.32	92.51	...
కర్నాటక	142	768	0.19	65.82	3.56
కర్నాటక	947	716	0.04	11.18	...
కర్నాటక	654	523	0.02	15.72	2.60
కర్నాటక	658	491	...	15.61	8.85
కర్నాటక	...	...	...	...	...
కర్నాటక	...	...	...	...	...
కర్నాటక	...	...	...	...	...

కర్నాటకము, నెల్లూరు, విశ్వప్రకృతిములందు ముచ్చలు స్వల్పముగను ఇతరప్రదేశములందు వోకమాదిరిను నుండెను మైసూరు, మోదరాబాదు, బొంబాయి, భగ్నకృష్ణాతములందు అస్థిర సాధారణముగ నుండెను. దక్షిణము పశ్చిమతీరములందు దధికముగనుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు తక్కువ. దక్కను, నెల్లూరు, పశ్చిమతీరము, మోదరాబాదు, పశ్చిమతీరములందు వేడిమి అధికము. మిగిలిన ప్రదేశములందు వాతావరణము సాధారణముగ నుండెను అధికమగునైపు.

ఎస్. ఆర్. యం. నాపూరు.

నాతావరణ కార్యజ్ఞము.

మాంట్యా మెయిలుస్టీ మరు

ఆగస్టు 24 వ తేది బాబులతో ౩ వ తేది రాత్రి 10 వ టలకు మాంట్యా మెయిలుస్టీ మరు బొంబాయిచేరెను. ఈస్టీమరు నందే పారిగు మహాసభకు పోవుచున్న మొరాళో గ్రాండు విజయుగారు టాంజూరునుండి మార్చెనూరుకు ప్రయాణము చేసిరి. మేజరు కెనరలు ౨౪ ఆగ్రు స్క్రీను (పినామ), మేజరు కెనరలు కెన్సింగ్స్ (బొంబాయి) కె.సి. రాయి (కెన్సింగ్స్) గారు యాస్టీమరు నందు ప్రయాణికులుగ నుండిరి.

పంచాయతీ కోర్టు

న్యాయవిరుద్ధమా?

టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు మా కిటుల వ్రాయుచున్నారు:-

గోదావరి జిల్లా అధికారులైన బ్రాకెస్ దొరగారు మొట్టమొదట రాజుల పాత్రవలె తాలూకాలో సీతానగరము మొదలగు గ్రామాల ప్రజలపై అపరాధపునస్సు విధించి ప్రాముఖ్యత బడసిరి. దీనికి వోడు యొక్క భూకార్యమును కూడ చేసిరి. సుప్రసిద్ధ ప్రచారకులగు దువ్వూరు ముచ్చయ్యగారిని ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష జేయుట కూడ యీ దొరవారి భాగ్యమే!

ప్రజలు చెప్పుకొనినది నిజమయితే ఆమెను విడుదలచేయు కల యున్నది తన ప్రతిభాధికారియగు జేతెయి కార్యనిర్వాహక సభ్యుని మాటలను జరుగజేయుగ నిరాకరింప గలిగెను. వీరికన్నటి కంటెను గొప్పకార్యమును బ్రాకెస్ దొరగారు ర్యాలీ పంచాయతీలో చేసిన వారిని కారాగృహమునకు పంపి విస్తార మయిన యశస్సును సంపాదించుటకు ప్రయత్నించిరి.

ఇటీవల మాకు ర్యాలీ వెళ్లి అక్కడ పంచాయతీ కోర్టు చేయుచున్న మంచి కార్యమును కఠినచేయుట కనకాశము కలిగినది. సి.ఐ.ఓ., క్రిమినల్, కేసులలోని రికార్డులను చూచితిమి. సివిల్ కేసులలో ప్రజల కేసులు ఒక రూపాయి, క్రిమినల్ కేసులలో రూపమే లేదు. వ్యాజ్యములు అతి త్వరలో పరిష్కరింపబడుచుండును; క్షిపణిల పీఠముల మీద దొంగ సాక్షులను సంపాదించుట యందు అనవసరము. భవనమును కృషి యము చేయుటకు వీలులేదని తెలుసు. ప్రతికేసులోను తప్పక న్యాయము జరుగుచుండెను; యీ సంగతి ప్రభుత్వపు కోర్టులను గురించి చివరకు వైకాంగిజనులగుంచి కూడ చెప్పుటకు వీలులేదు. ఒక కేసులో బండిని యెద్దులను అపహరించుటకు ఒకని మీద నేరము మోపబడినది; ప్రతివాది యొక్క నాదము; తనకు వాది అప్పున్నట్లును, అప్పు పలానినోజున చెల్లింపబడు బండిని యెద్దులను తీసికొనవచ్చునని మాట భిన్నముగా నున్నది, అందుచేత తాను బండిని యెద్దులను, వారిమాట చెల్లించుకొనవచ్చును, స్వాధీనము చేసికొనెనని. ఈ కేసులో రెండు పక్షములవారికి కష్టము లేకుండగ కోర్టు తీర్పు చేయగలిగెను.

ఇటువంటి కోర్టును బ్రాకెస్ దొరగారు నిర్మాణముచేయుటకు తలపెట్టినారు. ఆ గ్రామములో ఎప్పుడు ప్రజల సభ్యులు కలిగి, పార్టీలు, పోటాటలు, లేకుండనుండెడివారు. ప్రభుత్వము వారు పంచాయతీ కోర్టును పెట్టుటకు ప్రయత్నించుచేసినారు; కాని అప్పుడే కారణము తొమ్మిదిగారు కూడ సభ్యులగా నుండుటకు సమ్మతించకుండుటచే, వారి ప్రయత్నము మానవలసివచ్చినది. దీని తరువాత స్వతంత్రముగ పంచాయతీ కోర్టును స్థాపించినారు.

అధ్యక్షులయిన వెంకట సంసారరాజుగారికి, కార్యదర్శులయిన వెంకటరత్నముగారికిని నాలుగు నెలల కఠిన శిక్ష విధింపబడినది. తాలూకా కార్యకర్తల సంఘాధ్యక్షులగు గోప్పగారికిని, సోమనాథరాజు, రామగోపాలము, కృష్ణారాజుగార్లకు మూడు నెలల శిక్ష వేయబడినది. కార్యకర్తల నియామక ప్రకారము వ్రాయుటలో నొకరును సాక్షులను తీసికొనరాదు. అపరాధము చేర్చించలేదు; జైలుకు తయారైరి.

మాకు వచ్చిన సమాచారములవలన వీరు చేసిన నేరమును మేము గుర్తించలేక పోతిమి. ప్రస్తుతమున్న క్రిమినల్ లావకారము కొన్ని దోషములున్నవి ఒప్పుకొని కప్పటికిని, యీలా ప్రజలలో కొందరికే వర్తించబడుచున్నదని చెప్పక తప్పదు. సహాయ నిరాకరణచేయుటకు న్యాయము చేయుటకు యీలా పనికిరాదు; వారిని అణగారినట్లుకు దీనియొక్క ఉపయోగము. మాటాపురములో పోలీసువారు ప్రజలపై నెన్నో దౌర్జన్యములు చేసినప్పటికిని, వారికి శిక్ష లేదు; గుంటూరులో నిరపరాధులయిన వాలంటీర్లపై శిక్ష వేయబడెను. ఇట్టివిదేశమంతను జరుగుచున్నవి.

బ్రాకెస్ దొరవారు తమ కఠిన చర్యలవలన యీ ఉద్యమమును అణచివేయ గలుగుదునని గంతోషించుచుండిన వారు కొద్దికాలములోనే తమ పొరపాటును తెలిసికొన గలుగురని నమ్ముచున్నాము.

ర్యాలీ ప్రజలకు మేముక మాట చెప్పుదుము. బ్రాకెస్ దొరగారి దౌర్జన్యములకు వారు భయపడి పూరకుండరని నమ్ముచున్నాము.

పంచాయతీ కోర్టును తిరుగస్థాపించి తమ పనిని కొనసాగించవలయును తిరిగి ప్రభుత్వమువారు కను తెచ్చివో, మొదటి న్యాయకులతోనే వారును అనుసరించవలయును.

ర్యాలీ గ్రామములోనే ప్రతి గ్రామమునందును పంచాయతీ కోర్టులను ప్రజలు స్థాపించుటకు ప్రయత్నము చేయవలసి నమ్ముచున్నాము.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము
ఖద్దరు ప్రదర్శనము

చిత్తూరువంతు గూడనున్న ఆంధ్రసభలలో బాలు 21 తేదీనుండి ఖద్దరు ప్రదర్శనము జరుగుచు. శుద్ధమైన ఖద్దరు ప్రదర్శనమును జేయవలసినవారు స్వయముగ వచ్చి బట్టలను ప్రదర్శింపవచ్చును. లేక ఖద్దరు కాఖాధికారి నగునాకు పంపిన నేను ప్రదర్శనము గావించును. పంపదలచినవారు 15 వ తేదీ లోపుగ ఈ క్రింది చిరునామాకు బంపవలయును.

కా. నా గేశ్వర రావు, 7. తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

బెజవాడ మ్యునిసిపల్
వ్యవహారములు

(టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు)

శ్రీమత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు బెజవాడ మ్యునిసిపల్ వ్యవహారములను గురించి, 12 వ తారీఖున కాసన నిర్మాణసభ జూడెనప్పుడు, స్థానిక స్వపరిపాలన కాఖాధ్యక్షుల యైన మంత్రిగారిని కొన్ని ప్రశ్నల నడుగుదుమని ప్రమరించి వారు ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానమే రీతిగ నుండునో అవునో యునో, కాదు యునో, లేక తప్పని ఒప్పుకొందునో ముందుగా చెప్పుట కనకాశములేదు. ఈ ప్రశ్నలవలన, సమాధానములవలన, ఏమి లాభము కలుగవచ్చునో కూడ చెప్పవలసి పడెను. చెప్పిన ఎన్నిక ఏమైన దిగ్గరకు రాగలదో ఏమౌతము సంభవమని నమ్ములేదు. మంత్రిగారు నియామక స్థానములను పూర్తిచేయుటకు ఎన్నిక జరుగుదు. ఈ స్థానములలో నియామక స్థానములకు మునుపునున్న ఏవైనా చాలా కష్టములున్నవి. మంత్రిగారికి ఆపూరితా ఎవరు ఎవరో కూడ తెలియదు. రామలింగారెడ్డిగారి ప్రశ్నలు యీ విషయమును గూర్చి ఏ సహాయము చేయజాలవు. నియామక స్థానములు ఎదుకు ఖాళీగా నున్నవో ఎవరయిన చెప్పగలరా? వైరెను ఎన్నిక యొకను ఎందుకు జరుగలేదు? మంత్రిగారి వింతచర్యలకు అంతు లేనట్లున్నది. లాడుకు జారిగారు సంస్కరణములనే తీసివేయుచున్నది భయపెట్టుచుండగా, మన మంత్రిగారు స్థానిక స్వపరిపాలనా మూలముల నేమంట గజవుచున్నాడు.

బాలభారతి - పునరుద్ధరణము

బాలభారతి యను పేరున అంతర్జాతీయము 1919 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెలనుండి అంతర్జాతీయ పేరవార్య కవిగారి సంపాదకకర్తయిన వారప్రతిక ప్రకటింపబడుచుండెడి, దత్తవంతులయందు కార్యకర్తల ప్రచారము సహాయనిరాకరణ ప్రబోధము గావించుటకు శక్తికొల్పించి బనిజేయుచుండినది చదువుకు తెలిసియే యుండును. కడచిన దిశంబరు నెలలో ఇతికాధిపుత్వ ప్రకటించబడుచు, వెనువెంటనే నిరాకరణాద్యవిషయమున కధికారులు కవిగారికి 4 మాసముల కఠినశిక్ష విధించుటయే కాక ప్రతికను గూడ నణచివేయు నుద్దేశముతో డిస్ట్రిబ్యుట్ చేసినట్లు గారు బాలభారతి మద్రాసు ప్రజలయందలి 1000 ధర్మాదుల గోరుటచే ఇతికాధిపుత్వ మాఫిచేయుటకు వచ్చెను. ఏప్రిల్ నెలవరకు కవిగారు విడుదలయినారు వారి నేనా మహాగృహ నిజాయంతుడును చేసి గృహసంబంధమైన కొన్ని కష్టములు వారినిజుట్టుకొనుటవలన 2 త్రికను ప్రకటింప నాలస్యమైనది. ముద్రణకాగితము మామూలైయుండుటచే డిస్ట్రిబ్యుట్ చేసినట్లు గారు దమ నెనుకటియుత్తరమున వుండు సమాచారముకొనియుండుటచే ఇతికాధిపుత్వను గిద్దమగు చుండె తిరిగినికాల్చక తగులనకు ఆర్యోక్తి ననుసరించి కవిగారి క్షేమప్రకారము అంతర్జాతీయ రామమృత్యుగారు కావణబహుళ అమావాస్యనాడు భరణాకగతులై కవిగారిని కష్టములలో నైనను దమ సహజ ధైర్యోత్సాహముల వీడక బ్రతికిన ఆశ్చర్యజనకమున మొదటిపుకవారమున ప్రకటింప గృహనిశ్చయమైయున్నాని తెలుప నెంతయు సంతోషము కలుగుచున్నది.

తుంపర్తి సంజీవరావు

“తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము”

మీరు ఇంక దలక నే తెలుగు మార్పునందు నేర్చుకొన భావన చేయవచ్చును. దీనిమున కొక గంట పని. “ప్రాచీన కృష్ణుని నిమిత్త మహాత్మ్య పునఃపండి!”
(18) ఇక ఫిల్డేమర్ బ్యూరో, కాకినాడ.

జగ్గయ్య వేట

(ఒక విశేషము)

శ్రీ బజాజ్ ఖాదీస్టోరు

సెప్టెంబరు 7. — వై నామచేయమతో ఇంట నొక కంకెనీ ప్రారంభింపబడినది. ఇందు శుద్ధఖద్దరు బట్టలు మాత్రమే తయారచేయబడును. కాంగ్రెసువారి నూపరువిజృంభింపజేయబడును. నూరువర్గములచేత పని చేయించుటకు గాను ఏర్పాట్లు చేసినారు. ప్రస్తుతము పన్నెండువర్గములు వచ్చినవి. చిత్ర విచిత్రములైన అంచులతో, ధోవతులు కండువలు నేయించుచున్నారు. కాశ్మీరు అంచు ఖద్దర్ కాజుబాలు, చౌకములు, చేతికములాలు మొదలుగా గల అద్దకపు సరకుకూడ తయారగును. సన్న, ముతకకరకులలో కూడ తయారగును.

మొనారం

ఇంట మొనారం పంతుల బాగుగా జరిగినది. హిందువుల నేతులు కూడ మహమ్మదీయ సాధనలయొక్క యుత్సవములందు పాల్గొని హిందూమహమ్మదీయ సభ్యులకు కలెడిచేసిరి.

హుళ మొ ప తి

శ్రీమత బామకృష్ణకృష్ణమూర్తి పంతులుగారు ప్రకటించిన వ్యాసమును దిలకించితిరి. ఇంతకర కన్నులను (హా మొ పతి) వైద్యములోని ముఖ్య గ్రంథములను తెలిపినట్లు. మెట్టి రియా మెడికాను ప్రకటించుట మంచిదని నా అభిప్రాయము. 1908 సం॥ “హాకెట్” గ్రంథు లక్క హా మొ పతికే మెడిసిన్ ను అను చిన్న గ్రంథము కే. కరనీంహ అండు కంపెనీవారివలన కృష్ణజిల్లా యంతలి పాలయూ గ్రామమున ప్రకటింపబడినది అందులో స్వల్పముగా సంగతులు వ్రాయబడినది వారిఖరీదు 0-2.0 ముద్ర మే ప్రోత్సాహముల చేసెందున వారంతటితో ఆ గ్రంథములను ప్రకటించుట మానిరి బండలలోని సరస్వతీనీకేతనము వారు Tissue Remedies అనే గ్రంథమును తెలుగులోనికి భాషాంతరీకరణ మొనర్చిరి.

క. బి. శర్మ, డాక్టర్
ఏ లూ రు.

దీనబాధు వేంకటరత్నం నాయుడుగారు

మహారాజ శ్రీ ధర్మపతి వేంకటరత్నం నాయుడుగారి రాబోవు ముచ్చటైన హోత్సవ యేర్పాట్ల సందర్భమున కొన్ని సూచనలు చేయుచున్నాను. (1) వ్యాధిక్రమము, అంగబోధనలు, పత్రికలు, ఆగు బీదలకు నాయుడుగారి పేర నొక శరణాలయము కాకినాడ పురమున నెలకొల్పవలెను. (2) సంఘసేన యొక్క టి కొకసమితి కాకినాడ కాజియూ దేవురపకలెను. ఈ సమితి వారే వైశాలయమునకు ధర్మకర్తలగు నుండవలెను. (3) కాకినాడ పురజనుల యుపయోగార్థమై ధర్మగ్రంథాలయము స్థాపించవలెను. (4) మద్రాసు క్రిస్టియన్ కాలేజి యెదుట మిల్లరు స్ట్రీటుయొక్క టులు, నాయుడుగారి స్ట్రీటుకూడ కాకినాడ కాకినాడయెదుట పెట్టించవలెను.

ఈ నాలుగు సూచనలలో మొదటి మామను నాయుడుగారి మృదయునకు కంటా ప్రతికరములు. నాల్గవదని విషయమై “కేటో” యొక్క ప్రత్యుత్తర మిచ్చును.

వచ్చే పూర్ణిమ హోత్సవము దగ్గిరవచ్చును. నాయుడుగారి కిష్టముల స్నేహితులు, అభిమానులు, మొదలగు వారందరు కేక్కింపలేక సకలప్రయత్నములు చేసి యాధిదేశపు రాక్షసు బాకానను తగ్గరితని గౌరవించురని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇంతకంటె సుత్పిష్ట కాగ్య మింకొకటండవోడు.

గార్ల పాటి రాధాకాంతరావు.

హిందీ ప్రచారము - ఆంధ్ర దేశము

జెబాద

జెబాదలో హిందీ ప్రచారము చాల పెట్టగా జరుగుచుండెను ప్రచారము బాగుగ జరుగుచున్నది. కొలదికాలము లోనే చాలవంది హిందీ మాట్లాడ ప్రాంతంబిది. జెబాద పురవాసులు ఇంకెవరో తృప్తినిండక ప్రతి నవమిని ముఖ కమలమునుండి హిందీ ఉచ్చరింపవలెను. అప్పుడే 'హిందీ' వేళ్ళుయొక్క రాష్ట్రభాష కాగలదు.

వల్లూరుపాకం

ఈ గ్రామము చిన్నదైనను బహుశ్యంగాముగా నున్నది. కృష్ణానదీతీరమునందున్నది. ఇచ్చట ప్రముఖ హిందీ నేర్పు కొనుటగానె యెక్కువ యుత్సాహముతో యున్నాడు. ప్రచారమున నేరవీషయమై వీరు చాల వంది యేర్పాట్లు చేసినారు. ముందగనే వీరు దాదాపుగా తండువందల రూప్యముల వసూలు చేసియుండిరి. ఇప్పుడుకూడ చదువుకొనువారి యొద్దనుండి వేతనము పుచ్చుకొనుట లేకుండున విదనాదలు చాల సౌకర్యముగా విద్య నభ్యసించుచున్నారు.

రాజమహేంద్రవరము

శ్రీమాక పండితులగు హృషీకేశ్వరగారి రిచ్చటికిండి వెల్లిపోయినప్పటినుండి హిందీ ప్రచారము కొద్దిగ కఠిలమైనట్లు కన్పట్టుచున్నది. ముఖ్యకారణ మేమనగా యింత గొప్పపట్టణమున ఒకే అధ్యాపకు లుండుటవల్లనే రాజమహేంద్రవరము నుండి హిందీ ప్రచారమునకై యింతవరకు కొంచమైనను ద్రవ్య సహాయము లేకుండుట కూడ శోచనీయము. జాతీయపాఠశాల అధికారులుకూడ యంతవరకు మానము భరించియుండు యట్టి స్థితిలో యెక్కువనుండి ప్రచారకులకు యేలాగున వుంచ గలము. రాజమహేంద్రవరమునందు కనీసము నలుగురు ప్రచారకులను వుండుటకు ప్రయత్నించు చేయవలెను.

పితాపురం

ఇచ్చట గత వర్షము చాలా మంచిపని జరిగి యుండెను. ఈ సంవత్సరము ప్రచారకుడు యీ సెప్టెంబరునెల ప్రచారక పరిశ్రమలో ప్రవేశించుదురు గాన వారిని యెక్కువపని చేయ నుడని నియమించియున్నాము. పాఠశాలలో చదువు బాలులందు హిందీ నేర్పుకొనుటగాను పుత్సాహ మెక్కువగా న్నించుచున్నది. పితాపురవాసు లెల్లరు హిందీ ప్రచారము నిమిత్తమై ధనసహాయము చేయుదురుగాక!

విజయనగరము

విజయనగరముందు హిందీ ప్రచారము చేయుటకై ప్రయత్నములు యంతవరకు ప్రచార కార్యాలయమువారు చేయ నుండిరి. హిందీ ప్రచారాధ్యమై యిచ్చట గొప్ప కేంద్ర మేర్పరచుటకు చక్కని యేర్పాట్లు చేయవచ్చును. ఇచ్చట చాల మంది 'హిందీ' మాట్లాడగలరు. ఇచ్చట చాలమంది హిందీ స్వయంగానే కృషిసల్పి ప్రచారక పరిశ్రమమై యురువురు నీర్ధముగనే వేచియున్నారు. ఇచ్చట యోగ్యప్రచారకుని నియమించుట అత్యవశ్యకమై యున్నది.

పల్నాస

హిందీవిషయమునందు యీ చిన్న గ్రామము వెనుకబడి లేదు. శోభనకు పడునొందు గంటలు స్వయముగ వేరము కొరకు పాటుపడుచు రాత్రి హిందీభాషను స్వయముగ నేర్పుకొనడమే గాక యితరులకు నేర్పుచున్నారు. కి గంటలు మొదలు 10 గంటలవరకు హిందీభాష నేర్పుటకై ఏర్పాటు చేసియున్నారు. వీరియొక్క యుత్సాహమునకును, హిందీ భాషయందుండు ప్రేమభావమునకును వందనీయులు. పల్నాస ప్రజలకు హిందీ నేర్పుకొనుట ప్రధానకర్తవ్యమై యున్నది. ఉచితముగా పాఠశాలను నేర్పుదురు.

నూనక ౧. విజయనగరము పంపనుమాలి కూచిపూడి వాస్తవ్యులు మ-రా-శ్రీ రామకృష్ణ శాస్త్రిగారి ప్రక్షిప్తము కొలది శోభలక్రిందట ఆంధ్రపత్రికలో నూచించిన విషయము జ్ఞాపకము వచ్చెను. నేను కూచిపూడివాస్తవ్యులతో వారు స్వయముగ విద్య నేర్పుకొనుటయే గాక యితరులకు గూడ నేర్పించుచుందురుగాక యని చెప్పియుంటిని. ఇందువై శాస్త్రి గారు యీ ప్రకారము ప్రవర్తింపగల వని ఆశీర్వించిరి. వాయొక్క దృఢవిశ్వాసులు యిట్లు కాగలదని స్పష్టమైనది. ఎవరైతే యిట్లు కాజాలదని తలచెదో వారు స్వయముగనే విజయనగరం పల్నాస వెళ్ళి చూచెదరుగాక! ముఖ్యముగా చదువు చెప్పవారియందును చెప్పించుకొనువారి యందును ప్రేమభావ ముండుటయే గాక త్యాగకీలు యుండవలెను. బ్రహ్మ గుర్రు మెంటు నూటయేబదిసంవత్సరములనుండి నూటికి వీదివరకునైనను తయారుచేయలేదు. మేము యింత కొలది ప్రచారకులవై ఆధారపడియుండినను యింత గొప్ప వికారమైన వేళ్ళునుండు జాతీయ భావయొక్క ప్రచారము యేలాగు చేయగలము? ప్రచారకులు ప్రజలకు మార్గదర్శకులై సహాయము చేయగలరు. ప్రజలు స్వయముగ కృషిసల్పవలయును. స్వయముగ కృషి చేయువారికి ఈశ్వరసహాయము తప్పక గలుగును.

నూనక ౨. ప్రజలు పరిశ్రమలో నుండి యుత్తీర్ణులు కావలెనని కోరుచున్నట్లు వెక్కువోట్లనుండి నూనకలు కాపించుచున్నవి. ప్రచారకులుకూడ అధికముగా విద్యార్థులను పరిశ్రమ తయారుచేసి పంపుట అధికకారవ వని తలంచుట కన్పట్టుచున్నది. నేను ఒకచోట హిందీ అయిదుగోజులనుండి విద్యార్థులకు ప్రారంభించి పదియేడవ సెప్టెంబరులో జరుగుచున్న పరీక్షయందు ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రచారకుడు ప్రయత్నించుటను మాంచియున్నాను. నుమారు యిరువది కేంద్రములలో నూగు నాల్గుకేంద్రములందు మాత్రము కొద్దిగ కృషి సల్పి హిందీ నుమారుగ మాట్లాడటయందు వృద్ధికొన్నించుచున్నది. ఎవరైతే తనకన్నకము మార్పులో పరిశ్రమం దుత్తీర్ణులైనారో వారిప్పుడు ఒకమూలైనను మాట్లాడజాలరున్నారు. ఈవారు పరిశ్రమం దుత్తీర్ణులై ఏలాటి ప్రయోజనముండునో గమనింపుడు. ప్రజలు యెక్కువ యుత్సాహముతో చదువుదురనే యుద్దేశ్యముతోనే మొదలిడితిమి. ఆంధ్రకార్యాలయము యీ యుద్దేశ్యమునున్న యీ రీతిని ఒప్పుకొనజాలరు. ప్రచారకులు వారి విద్యార్థులకు మాట్లాడుట నేర్పించుటయందు ప్రయత్నము చేయుదురుగాక! ఎచ్చటినుండి తక్కువవంది పరిశ్రమలో ప్రవేశించి ఎక్కువవంది మాట్లాడుటకు నేర్పుకొనెదరో ఆప్రవేశమునందే ప్రచారము జరుగగలదు. దానిఫలము వారె యను భవించగలరు. ప్రచారకులు పరిశ్రమలో ప్రవేశించువారి నే తయారు చేయుటయందు ఎక్కువ సహాయమును వృథాపుచ్చుటచేత యితరులకు చాల హానికరముగ నున్నది.

నూనక ౩. ఆంధ్రపత్రికయందు ఆగస్టు 11-న వేదన వ్రాసిన విషయముల మార్పు:—

రాజమహేంద్రవరములో కృష్ణ నొండి మాప్రదేశము నందు నెల - కి 15-0-0 చొప్పున పని చేయుచు హిందీ ప్రచారక పరిశ్రమందు ప్రవేశించువారికి రై ఆఖర్పులు యివ్వబడును. ఇతరులకు యివ్వబడవు.

నెల్లూరు } రాంభరొనే, మేనేజరు,
29-8-22 } ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయము.

చాలాపదేశములలో పుస్తకమువీడ వ్రాసియుండు ధర కంటె అధికవెలతు పుస్తకములు విక్రయింపబడుచున్న వని చెప్పవలసివచ్చినందులకు మిక్కిలి చింతించున్నాము. పుస్తకమువై నున్న ధరప్రకార మమ్ముటకుగాను ప్రచారకులకు నూటికి ఇరువది రూప్యములచొప్పున కమిషన్ ఇవ్వబడుచున్నది. పుస్తకములవైన్న ధరకంటె అధికముగా నమ్మునవారికి కమిషన్ ఇవ్వబడదు. హిందీ ప్రచారమును పరిశ్రమకకు తీసికొనినవచ్చుటకు ప్రయత్నించుచున్న జనసమూహమునకు మా వ్యాపక పూర్వక ధన్యవాదములు ప్రచారకులు కార్యాలయము నుండి వేతనమును పొందుచున్నారు. వారు పుస్తకములవై వీధిమైన లాభమును గడింపరాదు. మాప్రచారకులకు ఎవరను వీధిమైన అధికసహాయము చేయకండురుగాక. ఎవరైన హిందీ ప్రచారమునకై సహాయము చేతుదలచిన ఆంధ్రహిందీ ప్రచారకార్యాలయము నెల్లూరు' కు పంపుడు లేకున్న ప్రచారకులయొద్దనుండి తమతమ చందాలకు రక్షియు తీసికొందురుగాక. ఇంతవరకు ప్రచారకులే లేవోట్లు ఆంధ్రదేశమునంద దేశములు గలవు. అచ్చటనున్న కాలగ్రామసంఘములు తమ అధీనులలో పదియపా యలవిషయగల పుస్తకముల తెప్పించియుండి ఆవసరమయినవారికి పూర్తివెల కమ్మి వారి అసహాయులు గడవెదరని మనవిచేయుచున్నాను. ఇట్లు చేయుటవల్ల హిందీ ప్రచారమునకు హిందీ నేర్పుకొననుద్యేశ్యము గలవారికి పూర్వసహాయము చేసిన వారనడుగు ఇప్పుడుమాకద శ్రీయత స్వామీ కేశవర్యగారు వ్రాసిన చాలమంది హిందీ తెలుగుప్రబోధని కలదు. తమంతట తాము హిందీ నేర్పుకొనదలచినవారికి ఇది మిక్కిలియుపయోగకరము. దీనిని మొదటనుండి చిరవరకు చదివినవో తపాధ్యాయుని యవగరము లేకుండు హిందీయొక్క సాధారణజ్ఞానము పొందగలరు. కాగ్రామ సంఘములు గృహభిని ప్రతులను తమ అధీనునందుంచి ప్రజాసమూహమునకు హిందీ నేర్పుకొనుటకు చేయుత నొసగునని పొంబొరిం ప్రార్థించుచున్నాను

రాంభరొనే

శుద్ధ ఖద్దరు

అంగలూరులో తయారయ్యే యావత్తు ఖద్దరు గుడివాడలో నున్న శ్రీ స్వదేశీవస్తునిలయం వారి వద్ద మాత్రమే కొరకును గావున ఆంధ్రరాష్ట్రములో నున్న వర్తకులు గాని అభిమానులు గాని వైవారికి వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

జాతకరత్నము

జన్మశత్రుము పుట్టినతేదీ వేళ మున్నగునవి తేడయి గంత త్వర ఫలితములను కార్యకర్తను రీడింగతో సహా యెన్ని సంవత్సరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము ఆక్కర లేకుండు తరుంటిట తాము వ్రాసికొనగలరు. భనము, సంరానము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు ద్వాదశభావములతో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుగ్గుడు. దీని వెల రు 2-0-0, నెలాఖరులోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే వలయువో జాతకములు సరసమైనవరకు పంపబడును.

(164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖరెకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

బహుమానము
వైద్య విద్య
ఆయురారోగ్య శాస్త్రములకు మౌఖిక
అన్ని భాషలలో దొరుకును.
రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
(8198) 27, చీనాబాదకోడు, వడరాజు.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము
నులభ్యమై అనుభవనీయమగు 600 చిత్రములను తెలుపు సద్బంధము ప్రతియంట నుండవగనది అందరుచేయదగిన మందులు కి 1-4-0
(2) వి.పి. 0-8-0
ఆరోగ్యదగ్గుణము:— వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొను మార్గములను. చూపించును, తప్పక చదువ దగినది కి 0-6-0 వి.పి 0-4-0
ఆయుర్వేదచరిత్ర:— ఆరోగ్య, వైద్య, శారీర, నిధాన వస్తుగుణ, చిత్రము, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపత్రిక. మారిది యుచితము చందా రు 2-8-0
వైద్యిని ఏక కాలమందు కోరినవారికి 8-12-0 లకు పంపెదము. ఆయుర్వేదగ్రంథముండలి, వెరిదేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

కావలెను
తాడిపత్రి మునిసిపాలిటీకి చేరిన వర్షముతరగతి పాఠశాలకు వి. పి. ఎల్.టి. పరిశ్రమలో తేరిన ఒక యువకుడు ప్రధానోపాధ్యాయ పదవికి 1-10-22 తేదీ నుండికావలెను. శీతము నెల కి రు 70-2-90 లు చొప్పున యివ్వబడును. యోగ్యతాపత్రికలతో సహా దరఖాస్తును 15-9-22 లోపుగ తుదిగున చేవ్రాలు చేసిన అభ్యసరునికి పంపుకొనవలెను.
తాడిపత్రి } ఎం. పి. రంగిప్పు
16-8-22 } చేర్యన్

(873) "కాంతామదహరణి"
అనుయాయని వైర కావ్యప్రకారము తయారయిన, ఇంగ్లీషుపుష్టికి దివ్యమైన తేజస్వము. దీనిని నవించుటచే, నిస్సర్తవ, తనవక క్రితకుండుట, స్వప్నమందు స్థలము, రతిశా క్రిష్ణస్థలము, కాన్డవేటులు లాగుట, పోగొట్టి నిర్ణయావక నుఖము నిచ్చును. నీగృహమయ యేల సిగ్గు పడదవు! దీనిని నవించి స్వర్గముఖములను పొందుము. పథ్యములేదు. పరిశ్రమచేసి చూచిన మీకే తెలియును. నెల 1 దర్బా 4-0-0
ఆంధ్రపత్రికా చదువరులకు రూపి 8-0-0 మాత్రమే.
తామరమందు:— నేడే తామర, గజచర్మము, తామరలత 6 అనాలు తపాలాస్టాంపు పంపిన ఉచితము.
అమోఘము
చి.రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం.
8888 | కొర్రకేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

తెలుగుమనివారిణి (157)
చర్యమైనందు తెలుగుచ్చలు వైఖాతవలన భూమిగా 8 దినములలో నయమగును. మధ్య వనమాలికలచే చేయబడిన ఈ వైవధము ఋషిశ్లోకునిచే కనిపెట్టబడినది. నయముగానివో ధరకు రుండింతలు చెల్లించుదును. బుడ్డి 1-కి. పి. ఖర్చుతో సహా రుపి 8. ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.
HAKIM ABDUL HAJI.
P. O. Kamtaul,
Darbhanga B. G. O.

జూబులు

కలితీభద్రుల హెచ్చరిక

తునితాలూకా కాంగ్రెసు సంఘపు ఆధ్వర్యమున కార్యదర్శి పంపిన లేఖ ప్రకటనార్థమే వి. చక్రవర్తిగారు మాకు పంపుచున్నారు.

చెన్నపురి జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శికి.

అయ్యా,

తునితాలూకా కలితీభద్రుల ఆధికముగ తయారుకాబడుచున్నది. ఆగుడ్డలను సృచ్చమును ఖద్దరు అని చెప్పి ఇతరసంగములందు అమ్మకలయినవి వర్తకులు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసు సంఘమువారివద్ద పొందినట్లు తప్ప సృచ్చకట్టునకూడ నున్నవి. దీనివల్ల దీక్షిణజిల్లాలో అధికముగ ఖద్దరు గడ్డలు పంపబడును. కావున ఇచ్చటనుండి వచ్చు గడ్డలపై కాంగ్రెసు కార్యదర్శి లగు క రంగాచారి ఆర్. కేశవను గార్ల చేవాళ్లు ఉండిన కుద్దరుగు ఖద్దరు అని తెలిసికొనవచ్చును.

రాజోలుతాలూకా రయితులకు హెచ్చరిక

తునితాలూకాలో కొన్ని గ్రామములలోనే ప్రత్తిసాగు చేయబడుచున్నది. ప్రత్తి ఎక్కువగా సాగుచేయకపోవుటవలన ప్రత్తిభర వివరముగా హెచ్చుచున్నది. ఇందువలన కద్దరుగడ్డ మిక్కిలి బాగుగా జరుగుటకు వీలు లేకున్నది. ప్రత్తిని త్రవములు నాలుగుటకు ఇదితగినకాలము. ప్రత్తి స్రవమును విత్తనములు తాలూకా రయితులకు అందుబాటులో నుండుటకు గాను, రాజోలునందు స్వరాజ్యకార్యాలయము, కంబోదీయాప్రత్తిని త్రవములు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నుంచబడినవి. కావున యీతరణము వర్గభివృద్ధి అందరు రయితులను, అందు ముఖ్యముగా నగరంజిల్లాలోని రయితులను, ప్రత్తిని విత్తనముగా సాగుచేయుదురుగాక యని హెచ్చరించుచున్నాను:—కార్యదర్శి, తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము.

మాడుగుల

మాడుగుల, 4-7-22:—మాడుగుల క్షేత్రము దోచిపట్టుటం ప్రవృత్తిలోకలదు. అదియెవరు వ్రాసిరో పోరపాటు. మాడుగుల చాలా కాంతియంతముగానున్నది కాని పోలీసువారు చాల మంది యిక్కడకు చేరినారు. డి. వి. జి. గారు కొంతరిజర్నల్తో నిన్ను ప్రేరేపించినారు. నేడు యుద్ధమును కొండలలోనికి వారు వెళ్లిరి. ఉదయము కొండలీ పురానామనమ్మలను రమ్మని డి. వి. జి వారు కబురం పి రి. నాకు నువంపుట చే నేనును వెళ్లితిని. నా గాంధీ బోపి చూచి నాతోనిదముగా ఆ సంబంధముగా ప్రసంగించి యూ ఇంజనీరెస్టు రానకల్ అని నారు. మీయెడ నాకు పరిచయము ఉండెనక్కర లేదని బదు లాడితిని. అందఱతోనూ చాల అనంతరకగా భాషించి అందఱు ను సీదముగా తిట్టిరి. నాగాంధీబోపి విడిదిగిరాలువైచిరి. కోప మతో నన్నా ప్రాణించి కొట్టుటకు వచ్చిరిగాని యేకాణముచే తనో వహతుని నామోచ్చారణ చేయుటచే కలిగిన కాంతము తోవారు చల్లడిరి. గ్రామములో విశేషములులేవు. నేనిన్నా శ్లకు నిజముగ మహాత్ముని యనుచున్నా.

ఇ. చి. య. నా. శర్మ

ఇందుచే నేను చేజిక్కి విశాఖపట్టణము రామానితిని. (అనలకు సరియైన నకలు)

ఈవైకార్డు (బాబు) మాకు వ్రాసిన మ-రా-రా భవిషి హాటి చినయజ్ఞనారాయణశర్మగారు మాడుగుల యూనియ నునకు చెరుమెక అభిలభారతహాటియోప సంఘమున విజన్ని పడుమున సభ్యులు.

మరి కొందఱరామస్వామి

విశాఖపట్టణ జాతీయోపసంఘ కార్యదర్శి

రైల్వే పొరంబోకుభూముల సాగుబడి

యధ్వసమయమునందు రైల్వే గయాభూములయందు 3 సంవత్సరములవరకు ఆహారపదార్థములను పండించవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు 1919 సంవత్సరం జులై నెలలో ఉత్తర్వు పంపిరి. ఈ ఉత్తర్వు 1922 సంవత్సరం జులైలో ఆంతమొందును. ఇట్లు సాగుబడి అగుచున్న భూములలో ఇంకను రెండుసంవత్స రములు పంటలు పండించుకొనవచ్చు నని ప్రభుత్వమువారు ప్రక టించుచున్నారు. (ప్రచురణసంఘము)

ముత్యాలపేట హైస్కూలు, నాజ్కాయ సంఘము:—ఈ సంఘపు ఆంధ్రభాషాచారి యాజమాన్యమున 11 వ తేది సోమవారం సాయంకాలము 4 గం 45 నిమిషములకు న్యాయదీక్ష సంపాదకు లగు కొట్టి రాఘవయ్యనాయుడుగారు ఆంధ్రవంశరచన గురించి ఉపన్యసించెదరు. వ్రేసిదెన్ని కాలేజి పండితు లగు ఆర్కాటా జు ఉమాకాంతంగారు ఆధ్యక్షత వహించెదరు.

హిందీ పాఠశాల డిక్షనరీ

వెల (రూ 1-0-0) ఒకరూపాయ.

ఇది హిందీ నేర్చుకొనవారికి, వర్తకులకును, యాత్రికుల కును సుమ ప్రయోజనవారికి, సర్వదా వెంటనందవలసిన గ్రంథము. అక్షరాలు కొరటచేతను, కొలదిప్రకారే యుండుటచేతను వెలలలో ప్రస్తుతము ఈ క్రింది మార్పులు చేయబడినవి.

ఒక్క-మారుగ 3 ప్రతులు కొన్నచో రూ 2-12-0

5 ప్రతులు కొన్నచో రూ 4-8-0

5 ప్రతులకు మించి కొన్నచో నూటికి 15 చొప్పున కమీషను నిచ్చెదము. పుస్తకములు కావలసినవారు వెంటనే తెలుపవలెను. ఆదేశమున లభింపు. అద్రెసు:—

పి. ఆదినారాయణ శాస్త్రి,

10, ఆర్మంగంజ్, ట్రస్ట్ కేసు - మదరాసు.

కావలెను

తాడిపత్రి మునిసిపాలిటీకి చేరిన మధ్యతరగతి పాఠశాలకు గ్రామిం, డిల్లు ఈ రెంటిలో కలిపి పొందినట్టి ఒక ఉపాధ్యాయుడు 1-10-22 తేదీనండి కావలెను. తీరిత వెల 1 కి రూ 30-1-35 చొప్పున యియ్యబడును. యోగ్యతా పత్రికలో సహ దర్శామును ఈ దిగువ ప్రేరణలచేసిన అప్లికేషన్ గారికి 15-9-22 తేదీలోగా పంపుకొనవలెను.

తాడిపత్రి } ఎం. పి. రంగప్ప
16-8-22 } చేర్చుక

ఒకమారు చదివిచూడుడు

తప్పుని గుణములు! కొనుడు!! పరీక్షింపుడు!!!

ఆయుర్వేద పంచరత్నములలో

నొకరత్నము

ఇది చలిజ్వరములకు, చలిలేని జ్వరములకు, విడువని జ్వరములకు, విడిచివచ్చు జ్వరములకు, కఠిన జ్వరములకు, సామాన్య జ్వరములకు, మలేయాజ్వరములకు, క్రిమికీటకాది జ్వరములకు, విషజ్వరములకు, సన్నిపాతజ్వరములకు, దోష జ్వరములకు ఎంతయేటి సర్వవిధజ్వరములకు బరిమాన్యు ఉత్త మోత్తమ యావధారణము, కర్మయనా ముచేయని సమయమున "మీచిరటా" మంచి ఫలచేసినదని అంగ్వైద్యులు మెచ్చి యున్నారు. వైద్యుని సాహాయములేకనే శ్రీలు, పురుషులు నాడవచ్చును. బాలురకు ఇవ్వవచ్చును. సదా అంగ్వైద్యులకు లనే నాడువారు దీనిని వాడి "ఎట్టి ఆపాయములేని జ్వరవారాషధారణము" ప్రశంసించియున్నారు. చిట అక్షిగ్గు, ఇంక కేక న్యాధుల హరించును. కేటలాగు ఉపశమము. అగమ, మళయాలము, కన్నడభాష మాకు తెలియదు. తెలుగు, ఇంగ్లీషున వుత్తరములు వ్రాయవలెను.

ఆయుర్వేద రత్న, పండిత

బి. శ్యామసుందర రావు బ్రదర్సు,

ఆయుర్వేదోపధ్యాయము, బరంపురం, ఎంబం జిల్లా.

అపూర్వరాజకీయ గ్రంథములు

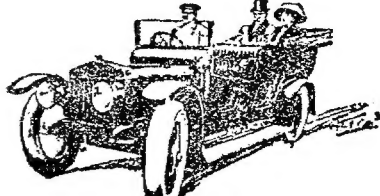
- 1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు) 1 8 0
- 2. తిలకుమహాశయుని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు } 2 4 0
- 3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
- 4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము) 1 0 0
- 5. స్వరాజ్యపతాకము " 1 0 0
- 6. సంస్కారణి " 1 0 0
- 7. స్వరాజ్యధ్వజము " 0 12 0
- 8. స్వరాజ్య రథము " 0 8 0
- 9. గాంధీ మహాదయము " 0 8 0
- 10. ఆల్మ ప్రభుత్వలనిర్బంధము " 0 10 0
- 11. ఆసియాఖండవిజ్ఞానరహస్యము 0 8 0
- 12. నిరకారద్యమతత్వము(ఆంధ్రాను) 0 6 0

అధికేశమున ప్రకటింపబడు రాజకీయగ్రంథము లన్నియు మావద్ద దొరుకును.

(402) ఉపేంద్రప్రచురణాలయము,

17, నారాయణ మొదటిబిడ్డి, మదరాసు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు పై సెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk Madras.

జర్మన్ ఫాన్సి జలతరంగమును సంగీతపెట్టె ప్రపంచము నంబెల్లరకును సంగీతముయొక్క విలువ తెలిసియె యున్నదిగా! ఈనూతనపు వాయిద్యమును జలతరంగము వలనే రెండు పుల్లలచే వాయింపగా చెప్పలకతి నునోపారముగను యింపుగను యుండును మరి యు ఇందలి విశేషమెద్ది యనిన 12 తియ్యని నాడములను పరికింపవచ్చును.

శ్రీలు, పురుషులు బిడ్డలెల్లరు దీని నుపయోగింపవచ్చును. ముఖ్యమునా తల్లివాండ్ర కిది అకర్షణ దాయకముగా నుండును. సంగీతపాఠ మహాశయాలారా! ఈ మంచితరణమును యేమరకుడు. ఈవాద్యమును వెంటనే కొని మీ శ్రవణముల నాగానముచే నింపి నిర్భరానందమును పొందుడు. దీని ధర రూ. 2-0-0. విటలా అండు కంపెనీ, 90 ఆచారభృగోపిథి, మద్రాస్.

చాటుపద్యమణిమంజరి

ద్వితీయ భాగము

ఆశేండ్లనుండి యఖండపరిశ్రమ చేసి యాంధ్రవేశ మన్ని భాగముల నుండియు రత్నములనంటి చాటుధారలను సంపాదించి నేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు దీనిని వెలయించినారు. ప్రథమభాగమున లేని యపూర్వవిషయములుగలిగి యిది యద్భుతముగా నున్నది. వెల 1-6-0. గ్లెస్ సేపరు ప్రతి 1-10-0

మూన్నాళ్ల ముచ్చట

ప్రౌఢ్యమగు చిన్న పద్యప్రబంధము, ప్రభాకరశాస్త్రి గారు రచించినది పద్యము లమృతగుళికలనంటివి. కథ యింకానాటి యాంధ్రదేశపుది. దీనితో నిండినది. వెల 0-6-0.

ఆగష్టు నెల ముగియులోగా, రెంటికిని ఆర్డరు పంపువారికి మూన్నాళ్ల ముచ్చటను రూ. 0-4-0 లకే పంపుదము.

అద్రెసు:—మణిమంజరి మేనేజరు,

(142) తిరువల్లి క్లౌజీ, మద్రాసు.

కట్టలా? కత్తులా?

రెండును కట్టలలో చిత్రముగా నిమిషబడ్డ కత్తులు. ప్రతిదిను మందలు ఖర్చు. (8785)

ఒకటి తెప్పించి చూచిన దానివిలువ మీకే తెలియ గలదు. వెల రి-8-0 మందలు 25-0-0 వరకు గలవు.

ఇంకను తక్కువ ధరలవి గాని, ఎక్కువధరలవి గాని కావలసిన యెడల తయారుచేయించి పంపగలము. పోస్టేజి వగైరా వేరు. భారతవస్తుధనము - బెజవాడ.

ఇది చూచితిరా?

నిజము నమ్ముడు. అనభవమునకు వచ్చును

మీయొక్క జనకాల ఘడియలు, తేదీ, వారము, సంవత్సరము కాని జాతకము లేనియడల వయస్సు నామము పంపుడు సామదా నకఫలములు, ఆయుర్దాయము, కళితరంతాన ఋణములు దర్శిత, భాగ్యము, భైదు, ఉద్యోగము, వగైరాలు వ్రాయుటకు రూ 3-0-0, ఒక మహాదేశఫలములు వ్రాయుటకు రూ 5-0-0, పోస్టేజి ప్రత్యేకం.

శ్రీధర వెంకటసిద్ధాంతి,

నేడునూరు, అంబాజి పేటపోస్టు, గోదావరి జిల్లా

వృత్తాంతములు

ఈశ్వరేశ్వరగారు (ఎం. ఎల్. ఏ) ప్రజాస్వామ్యపక్ష పక్షములో జేరి రనువార్త నిజముగాదు.

లక్ష్మీ విశ్వవిద్యాలయమువారు సర్ హోమ్స్ కు బట్టరు గారికి ఎల్. ఎల్. డి. బిరుదును నిచ్చెదరు.

ముస్తఫా కమాలపాషాగారి విజయమునకు రంగూను లో 8 తేదీని ఖిలాఫతు కమిటీవారు మసీదులో ప్రార్థనలను జరిపెదరు.

పంచములు వారి కనభలను జరుపుకొనుటకు బెంగళూ పురపాలక సంఘమువారు 100 రూపముల ఎక్కువగాకుండ ఇచ్చుటకు నిశ్చయించిరి.

ఇవరు నివేదికములో జెప్పబడినటుల ఇండియా సైనిక రిజిస్ట్రే ఉద్యోగులను పునర్ నిర్మాణము జేయుటకు ఇండియా కార్యదర్శి అంగీకరించెనని తెలియుచున్నది.

బర్మాసంఘములవారి సాధారణ సభలో కలతలు జనించివి. 22, 26, 27 ఆగష్టున జరిగిన సభలు కాస్త్ర సత్కృతము, గావని కార్యనిర్వాహక సభవారు ప్రకటించిరి. వీరి ప్రకటనములనే మంజూరు చేయుటయొనని విధించిరి.

నైజాము కార్యనిర్వాహక సభాధ్యక్షుడు సర్ ఆలీ ఇమాముగారు కదల్చుకొనిరి. రాజీనామాను నైజాముగారు అంగీకరించిరి. ఇమాం గారు పాట్నాకు బయలుదేరి పోయిరి.

మాలే వలస రాయబారు సాక్ష్యమును 5 తేదీనే పుచ్చుకొనవలసి యుండెను. కారణాంకితములచే 5 రోజుల వరకు ఆపుజేయబడినది. ఈ లాపుగ మాలే వలసకు సంబంధించిన కృతములకు కలుగిరి.

టాన్ మహాలు హోటలు అధికారులు సమ్మెకట్టిన పని వారిని నిర్లక్ష్యముచేసి క్రొత్తవారిని పనులయందు నియమించిరి. ప్రాతపనివారిలో కొంతమందికి మాత్రమే తిరుగ పనులు ఇయ్యబడెను.

మెస్ట్రెజ్ మిటీవారు జేసిన ఆర్థిక విభజనము ఆస్థాయ మునియు రాష్ట్రీయభివృద్ధియు కేంద్రభివృద్ధియువారికి గల ఆర్థిక సంబంధములను విచారించుటకు పంచాయతీ నొకదానిని నియమించ వలెననియు బొంబయి వర్తక సంఘమువారు ఇండియా కార్యదర్శిగారికి ఆక్షేపించుచు తంజిరిరి.

రిక్కునోటు రివిజనకమిటీవారు 5 తేదీని సమావేశమైరి చిత్తునివేదికమును అంగీకరించిరి. అందరును ఏకాభిప్రాయములై రిని తెలియుచున్నది. రిక్కునోటు రివిజన్ అనగా రైలులో సామానుల కంపెనీ పరముజేసిపిదప నష్టపడిన ఆభాగ్యులను రైల్వేవారు నహించవలసిన విషయము.

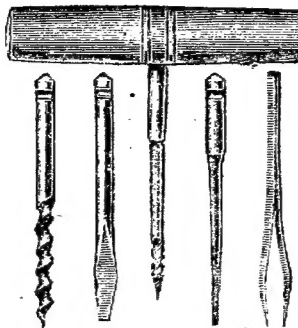
వారంగిపేటలో యం. వి. రామలింగంకెట్టిగారు కట్టించిన మాధవ ధర్మశాల ప్రారంభోత్సవము 2 తేదీని జరుపబడినది. 2 వేల మందికి అన్న దానము గావింపబడెను. జె. శ్రీనివాసరావు గారు ధర్మమును గురించి ఉపన్యసించిరి. మరునాడు బ్రాహ్మణులకు వైశ్యులకు తదితరకులములవారికి సంతర్పణ జరుపబడెను.

బొంబయి క్రైస్తవ మతప్రచారక ప్రతినిధిసభవారు సోమవారమునాడు కే.ఎల్. జోషీగారియధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి. భారతదేశ క్రైస్తవులు వికాసదృష్టితోడను, సానుభూతితోడను ప్రగతిచరలెనని అధ్యక్షులు నుడివిరి. రాజకీయ అవలోకనమునకును, క్రైస్తవ అవలోకనమునకును విభేదము స్పష్టముగ తెలియుచున్నది. మతప్రచారక సంఘమునకు సహాయముగ సహకార బృందములనుగూర్చి యుపన్యాసములు జరిగినవి.

మధ్యపరగణాలు

ఆర్థికపత్రమును ప్రవేశపెట్టినప్పటినుండి పరిస్థితులు లాభకరముగ లేననియు ఒక ఖర్చును తగ్గించినంత మాత్రాన లోటు భరి కాజాలదనియు కాసనసభవారు అదనపుపన్నును విధించవలసి యుండుననియు వీరివలన కొద్దికొద్ది స్తాంపుపన్నులు హెచ్చగుననియు కాసనసభ మండలియు లాభకరముగ నుండుననియు గవర్నరు కాసనసభ్యులతో జెప్పెను.

తక్కువధర ఒక నునుపైన మెటల్ కేసులోనున్నవి అందమైన జర్నల్ ఆయుధములు

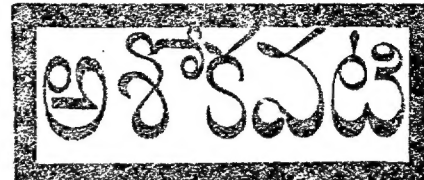

ఈ పటములో తెలుపబడిన కొరముట్లు అందటికిని చాల ఉపయోగకరము. జేబులో యుముడును. చాల అందము గాను నునపుగాను యుండును. 1 కి ధర రూ 1-4-0 12 కి ధర రూ 12-0-0 144 కి ధర రూ 108-0-0 వి. పి. చార్జి వేటు.

Simplex Trading Co. Exporters & Importers G. T. MADRAS.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులగారి

రుతుశూలలను బోగొట్టుటకు నద్వితీయమైనది.

ఈ యాషధరాజముచే సత్సంతానముకలిగి సంతసిల్లుచున్నారు.

ఋతుశూల (ముట్టుకుట్టును) మాన్పును. ఋతురక్తములను జారిచేయును. శ్వేతరక్తకుసుమలను దూరముచేయును. గర్భాశ్రయవ్రణములను నార్పును. గర్భస్రావపతన దోషములను రానివ్వను. గర్భాశ్రయమునకు బలమునిచ్చును. రక్షోదోషములను నిర్మూలముచేయును. యోనికందములను నణగగొట్టును. తొంటిరోప్పలకు హితము. సత్సంతానమునకు అమృతము పుట్టిది. ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము. బుడ్డి 1-కి 0-14 0. తంతి విలాసము:

“పండిట్” మద్రాసు. (1045) 41, ఆచారప్ప వీధి, జి. టి. మద్రాసు.

శివకవచము, కష్టవడువారికిది యాక గొప్ప ప్రసాదము
రుద్ర నక్షత్రములచే గలుగు బాధలు, భవనష్టము, ప్రయత్నములు వృధామగుట, ప్రేమాతిశయములందు ఆభాం గము, మనోవిచారములు, వ్యాధులు మొదలగునవి పటాపంచలై పారిపోవునట్లు చేయుటయందు ప్రసిద్ధి చెందిన ఈతామిత్రుడు సమానమైనజేదియును ఈ ప్రపంచమునందులేదు. అస్పష్టము అమితముగా హెచ్చును. ఒక వారమురోజులలో అన్నియు రప్పక జయమగును జాతకములు వ్యత్యాసములేక వ్రాయబడును. ఒకసారి ఆర్డరుయిచ్చి చూడవలెను.
పెండి 1-కి ధర రూ 3, అష్టధాతు రూ 5.
Pundit S Jyotirvid,
Astrologer, 7/A Star Lane
P O Calcutta

పుటల 180 పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమును శాశ్వతసుఖమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కలుగుచున్నది.
ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్విధిని ఇప్పించును.
ఈ పుస్తకము ఇరాముగా నీయుచును. పొట్టుగార్చియు మేమే భరించి పంపెదము. పెంట్ నే వ్రాయుడు.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆలంక నిగ్రహ బేషధాలయము.
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

నవరముబంగారముచే
తయారుచేయబడిన
ఫర్మాకసి, క్లావ్ డైమన్, యెస్ చంద్ర, సాదా బాలామణి, మోహన్, కంకర, పార్స, బొంబయి, కేసంతిల, రాజావతి, నల్లయిని మంగళూరు మొదలగు రకముల గాజులు అన్ని సైజులలోను స్టాంపులో సిద్ధముగానున్నవి. ఇవ్వములేనివో తీసుకొని వైకము వాపనీయబడును.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, (1842) గురుస్వామి శెట్టి
వల వర్తకులు నైనాబాబుగోడ్డు, మదరాసు.

(స్టాకు కొద్దిగానున్నది)
మహాత్మాగాంధీ మొదలగు
దేశీయ నాయకుల
బూడిద బొమ్మలు (Transfer Pictures)
సైజు 11 " X 7 1/2" 2 క డబ్బు షీట్లు ధర రూ. 1-0-0.
1 గ్రాను షీట్లు రూ. 10-0-0
అందమైన కాడర్ పోస్టుకార్డులు 1 డబ్బు ధర రూ. 3-0-0
వి. పి. చార్జి వేటు

మేలయిన స్వతః
కత్తికట్టలు - చాకులు
కప్పతాళములు.
ఆంధ్రసోదరులచే చేయబడినవి. ప్రోత్సహింపుడు.
పెంటనే ధరల క్యాటలాగును వ్రాయుడు.
బి. పెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో
బ్ల్యర్లు అండ్ లాక్ మెకర్సు etc
పెద్దాపురం (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగ్రాఫిక్ అడ్డెసు: "ఇండి స్ట్రీసు" పెద్దాపురం
ముఖ్యగవనింపు (2942)
యోగ్యతాపత్రములు
(1) నేను 5 సంవత్సరములనుండి విద్యను తీయవ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. కొన్ని వేళలో ప్రాణముకూడ విసికిపోయినది. కాశీపట్టణములో నుండు, 'దుర్గా మెడికల్ హాలు' వారిచ్చిన 'స్పెషల్ ఆస్ట్రోక్యూర్' అను దివ్యోపధమును నేనుచుట చేతనే నేను ఇప్పడు సదరు వ్యాధిలేక సౌఖ్యముగా నున్నాను.
జెంగుగూరు } ఆర్. ఎన్. చట్టె
4-3-20

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము
(2118-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీగారడి, యూద్వానీసా స్త్రాభునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతజైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టాపేక్ష భూమి విచిత్రవిశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుల మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవులను సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన కైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుద్యతముగా మేజర్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివెల రూ 4-0-0. త్వరపడు
పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

సుప్రసిద్ధమైన

శ్రీ క ర క స్తూ రి మా త్ర లు.

రెండు కుటుంబాలపై ములు

కోరును మిక్కిలి కష్టముగా నుంచును. మంచికష్టకై కలిగియును. అటువ్యాధులు రానియక ఆటంకపరచును. కష్టము గాని, పెద్దవారికి గాని దీర్ఘ, జుంబు, మలబద్ధము, అజీర్ణము, వాయువునొప్పులు, వంతు స్త్రీములు మున్నగు వ్యాధులకు అమృతమైన ఈ ఔషధము గలగల కేసును. తాంబూలముతో ధరింపుటకు మిక్కిలి ఉపయోగమైనది.

250 మాత్రలగుల బుడ్డి 1-కి ధర రూ॥ 0-4-0; 12 బుడ్డు వి. పి. ఖమ్మతో సహా రూ॥ 8-0-0 లగును ప్రముఖ నంబర్ నెంబర్ దంతచికిత్సాగ్రామము:- సకలవిధ దంతవ్యాధులను త్వరలో బాగుచేయును. మంచిపట్టుత్వమును గలిగి 1 పాట్లము 1 నెలకు సరిపోవును. ధర రూ॥ 0-1-0; 12-బుడ్డు పాట్లములు వి. పి. ఖమ్మతో సహా రూ॥ 1-0-0 ఆయుర్వేద విద్యార్థి బి. వి. పంజీతులు, నంబర్ నెంబర్ పోస్టు. (మైసూరు జిల్లా) (2)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ తి హ ల య ము

జాతకము

(1) జాతకము (కంఠం) యొక్క నక్షత్రముగాని (2) పుట్టినతేది, జనన కాల పుడియుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ కాలము, ప్రస్తుతపు కాలము, మాత ఉత్తరము వ్రాయునపు యుగాని, ఈయనాటిలో కేదియో యొకటి మాత్రం పంపినయెడల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, కీర్తిరాశి, వ్యయము, భవనంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంపాదము, కర్మ ఫలము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంకతులు జాబితా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. తగినాసినసంకతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అభివృద్ధి, జన్మకాలపు ప్రతిసంవత్సరములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశాఫలములు గల పూర్తి

జాతకము, కౌత్సకములనుగా కయారచేసి పంపెదము. పూర్తి జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూర్తిజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, అధ్యయనముగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అభివృద్ధి కనుగొనవలెనని తీర్మాన రు 8 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం కరకు ముందు జన్మకాలపు ఫలములు వ్రాయించు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు విశదముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖమ్మలతో రు 1-4-0 లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మకాలము గాని, మాత్రం పంపి చాలును.

జాతక మార్తాంధము

రెండువభాగము తది 300 పేజీలు

ఇందు లక్ష ముట్టము, గ్రహముట్టము, భావముట్టము, వర్ణముట్టము, మోహకము, అష్టకము, శాస్త్రవ్యవహితముగా నుమాన 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను వ్యాధి భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంకతులతో మిక్కిలి నుల్లభ్యమైన అత్యుత్తమముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంకతులు పూర్తిగా తెలియును.

ఈ గ్రంథము నచ్చదియెడల తిరిగి సామ్య వాచనము చేయుదుము. ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు భరభావము పంపినవారి తిరిగి మాత్రం వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము. దీనినెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ॥ 2-0-0 లు

ఆలస్యమైనచో ప్రతులు దొరకవు.

(8512)

ఆంధ్ర వేంకటేశ శాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా.)

సిద్ధమకరధ్వజ (వైషణ్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదవధులలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, వచ్చు కర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. వై గ్రంథములలోని మోగము ప్రకారము నిర్వహణముగా మహా ప్రయోజనముచేయబడియున్నది.

కో॥ స్వచ్ఛాహరణిహితోః సఃకాచిద్విషద్యతే॥ మేధాయః కాంతిజనః కామోద్ధిపకస్యహా॥ బుద్ధిని, ఆయుర్దాయమును వృద్ధిచేయును. కీర్తిసంపత్తి కాంచించును. మేధాగ్రాహతృత్వజేసి కామోద్ధిపకము గలిగించును. అతిమాత్రము, క్షయ, సుఖశోగములు, మొదలగు భాత్యుత్తయకరములగు వ్యాధులలో హేమ్యుగ సుఖ మొనగరము. ఉపయోగించువిధానము మందుతో బంపబడును. నెల 25 మాత్రల రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 హాన్ రోడ్డు హంటురోడ్డు, మద్రాసు.

నిర్వహణ రియాయితీలవలన శాస్త్రీయవేదములకు పుట్టినిల్లు. శ్యాటలగు ఉపయోగముగా పంపబడును.

మోసపునుండుల వలనను, ఇతరులు కూడ ఇదేమోస్తరుగా చేయుచుండుట వలనను

మోసపోకుండు.

- ప్రాంతాలు:—
- (1) 149, హైరోడ్డు తిరుపతికి మద్రాసు,
  - (2) హైరోడ్డు, తిరుపతి,
  - (3) 405, లంకేశాలపేటి, మద్రాసు.

శిల్పోమా పొందిన ఆయుర్వేద చికిత్సలను, చెన్నపురి S. K. P. D. ఆసుపత్రియందు ప్రధాన డాక్టరును, నిఖలభారత ఆయుర్వేద విద్యా పీఠ విజ్ఞాపకము శీలురుగాను నుండు ఆయుర్వేదభూషణం పండిత యం.దొరైస్వామి ఆయ్యంగార్,

A. K. A. C. వారి

(964-3497)

అయుష్వరసాయనమ్ బలవర్ధకమగు దివ్యోషధము

ఆయుష్వము, రక్తకోశము, ఓజస్వము, హృదయము, బల్యము, వ్యవస్థ, మేధ్యము, ప్రసవము, ఉద్దీపనము మొదలైన విశేషగుణములు ఈ ఒక "అయుష్వరసాయనమునకు" కలదు గనుక పొందుకోగము, చలిజ్వరము మొదలైన వ్యాధులచేత వచ్చు బలహీనత, రక్తహీనత, పక్షవాతము, హృదయరోగములు, క్షయరోగము, భాత్యుత్తయము, ఉష్మాదము, మలబద్ధము, అజీర్ణము ఈ వ్యాధులు నివృత్తముగ నివృత్తియగును. శ్రీలు గర్భము ధరించియుండునపుడు ఆయుష్వరసాయనము కొంతకాలము క్రమముగ నేవించిన తల్లికిని గర్భమునకున్న చాలబలము కలుగును. భాత్యుత్తయి కలిగించును. బలహీనమైన కాలంకు అపారములతో ఇచ్చుటకు మిక్కిలి యోగ్యముగా మైనది. ఆయుర్వేదము, చర్మ రోగములను హరించును. సెగవ్యాధులకు ఇదే పుత్రమై ఔషధము మేహరోగులకు ముఖ్యరసాయనము. నీ॥ 1-కి 2-0-0

ఆర్యఔషధశాల, 7, ఆదియప్ప మొదలిపేటి, పేవేరి, మదరాస్.

వెలసులభము.

ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్పమేడ లాటరీ మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ, రూ 16.500 లకు లాటరీ చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

ఆద్యులారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపల్ నెం 148 రు కలిగినటువంటిన్ని రెం దంతులు గలిగిన నామేడను ఆద్యుల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, ఫలము సహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యాభయ పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేది పత్రికలలో ప్రచురపరచి యెలూరుపట్టణములో ఘరానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీ వేయబడును. గనుక ప్రతివారును వారి వారి యదృష్టముల నిర్ణయించుకొనుట కిది మంచిదెరుణము. త్వరపడును. తరుణము మించిపోయిన తరువాత తర్వాత పడదన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమును తిరిగిసేర్చున్న, వికలములను కోరువారు మా యెంట్లవల గాని నేరుగా నాకు వాసిగాని కేటనుకోవలయును. ఈ చీట్లవల్ల నమూనా ఆయుర్వేద సామ్యు కృష్ణాజిల్లా యెలూరు నెంట్లలో కో ఆపరేటివు బ్యాంకింగ్ నుంచబడును.

2. శ్రీ గామమునందును మంచి యెంట్లు కాకల యును. మంచి కమీషను ఇయ్యబడును. వివరములు కోరువారు యొకింది సంతకముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

"చీట్లు కావలసినవారు, తమ ఆద్రస్యము కృష్ణము" వ్రాయించు చీటి 1-కి రు 5 లు చొ॥ పూర్వ మహా ఆదరు చేసి యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును."

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం,
కృష్ణాజిల్లా. }
1-7-1922. } మేడ కాక్కుచాగుడు

మలయచందనము

గనేరియా అను పెరిగోమునకు పుకారము వధ్యము లేదు. పిచికారీతో వని లేదు ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను నూత విధముల నె గ రో గ ము ను మాడు పూటలలో మాన్యును. శ్రీల కనుక వ్యాధులకు కూడ ఇది రాశోషధము (1251) దక్షి 1 కి నెల 2-4-0 గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా.)

ఉంగరములు

వివాహసమయములందు, శాటకములందు, ఇతర కుల కార్యములందు బహుమతినయ్యుటకు, స్వంత ఉపయోగమునకు తగిన మొదటిరకం బంగారు ఉంగరములు, పువ్వురాగములుచేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు, క్లావరు, ఆర్డర్, సీలు, పాము, మున్నగురకములలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి నగలు తయారుచేయబడి అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నవి తృప్తికరముగా తేటపు వాపసు దీనికిని వైక మిచ్చెదము. లక్ష్మీ జ్యాయలరీ కంపెనీ, (191) 18/288, వైవాజారు, మద్రాసు.

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి ఉపయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టిన తేది, నక్షత్రము, మొదలగు నవి అవసరములేదు. నుల్లభమైన తెనుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప షర్తి పేకీలులను పొందినది. నెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జి గారగు ఆశ్రీ నారాయణరావు. ప.తు.బి. వి. బి. ఎల్. గా రిట్లు వ్రాసి: "రాకల దానిని తెలిసికొన నోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషముకలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు వలయువారు యిందిగుంచుచువామకు వ్రాయవలయును. తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము, బోదవరం, విశాఖపట్నం జిల్లా.